

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 23 травня 2023 року № 11-2

ЗВІТ

**про результати аудиту ефективності використання бюджетних
коштів, виділених на виконання повноважень та завдань
Службою судової охорони**

Київ 2023

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження і порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату».

Цим Законом встановлено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів. Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) у частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА.....	4
ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	7
1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЗАВДАНЬ СЛУЖБОЮ СУДОВОЇ ОХОРОНИ	9
2. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ СТВОРЕННЯ ТА РОЗБУДОВИ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУДДІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ, УЧАСНИКІВ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ, ПРАЦІВНИКІВ СУДУ, ОХОРОНИ ПРИМІЩЕНЬ ОРГАНІВ І УСТАНОВ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ ТА ПІДТРИМАННЯ В НИХ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ	17
<i>2.1. Оцінка виконання індикаторів ефективності реалізації Стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року, формування та розвитку кадрового потенціалу, матеріально-технічного забезпечення.....</i>	<i>17</i>
3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЗАВДАНЬ СЛУЖБОЮ СУДОВОЇ ОХОРОНИ	51
<i>3.1. Оцінка стану планування коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони.....</i>	<i>51</i>
<i>3.2. Оцінка стану використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони</i>	<i>54</i>
<i>3.3. Оцінка стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту</i>	<i>86</i>
ВИСНОВКИ.....	90
ПРОПОЗИЦІЇ.....	96

ПРЕАМБУЛА

Підстава аудиту: стаття 98 Конституції України, статті 26 та 110 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456, статті 4, 7 Закону України від 02.07.2015 № 576 «Про Рахункову палату», План роботи Рахункової палати на 2023 рік, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 01.06.2022 № 07-26.

Мета аудиту: встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони (далі – ССО, Служба), законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень розпорядниками бюджетних коштів, стану внутрішнього контролю розпорядників бюджетних коштів.

Предмет аудиту: кошти державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» у 2019–2022 роках, спрямовані Державною судовою адміністрацією України (далі – ДСАУ) на виконання повноважень та завдань ССО; нормативно-правові, організаційно-розпорядчі, інші акти та документи, які регламентують діяльність ССО; управлінські рішення ДСАУ та ССО щодо реалізації бюджетної програми за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» в частині виконання повноважень та завдань ССО; планові, бухгалтерські, фінансові документи, бюджетна, фінансова й статистична звітність та інша інформація, що прямо чи опосередковано характеризує стан досягнення результативних показників в частині виконання повноважень та завдань ССО.

Об'єкти аудиту: ДСАУ, ССО, Територіальні управління ССО (далі – ТУ ССО) у Вінницькій області, ТУ ССО у Дніпропетровській області, ТУ ССО у Закарпатській області, ТУ ССО у м. Києві та Київській області, ТУ ССО у Львівській області, ТУ ССО у Одеській області.

Методика проведення аудиту: під час проведення аудиту застосовані загальні підходи та порядок дій, передбачені Законом України «Про Рахункову палату». Відповідно до статті 3 цього Закону застосовано Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI)¹, зокрема ISSAI 100 «Фундаментальні принципи аудиту державного сектору», ISSAI 300 «Фундаментальні принципи аудиту ефективності», у частині, що не суперечить Конституції та законам України. Зважаючи на потребу комплексного розкриття теми аудиту, додатково використані елементи аудиту відповідності. Об'єкти контрольного заходу перевірялися шляхом вивчення та аналізу нормативно-правових і розпорядчих актів, прийнятих управлінських

¹ Неофіційний переклад.

рішень, даних бюджетної, фінансової та статистичної звітності, первинних документів, а також даних, отриманих на відповідні запити Рахункової палати.

Система критеріїв аудиту: під час здійснення аудиту застосовано сукупність критеріїв, систематизованих за напрямками дослідження та характером причинного зв'язку² і спрямованих на виявлення ознак, достатніх для розкриття мети аудиту.

Критеріями аудиту є орієнтири, ідентифіковані як зразки відповідних процесів, та вимоги, визначені нормативно-правовими актами.

Визначення критеріїв аудиту здійснено з урахуванням:

- Міжнародних стандартів вищих органів фінансового контролю (ISSAI) 300 «Фундаментальні принципи здійснення аудиту ефективності»;
- ідентифікації ризиків сфери, що досліджується;
- правового забезпечення сфери діяльності, що досліджується, і виявлення показників, які вказують на відповідність законам та нормативно-правовим актам;
- розпорядчих і регламентуючих документів, аналітичних, звітних і статистичних матеріалів та виявлених для процесів, що досліджуються, норм, нормативів, планових показників.

Обрані критерії ґрунтуються на принципах надійності, об'єктивності, корисності, зрозумілості, порівняльності, повноти та прийнятності.

Критерії оцінки:

продуктивності: встановлення співвідношення між результатами діяльності об'єктів контрольного заходу і використаними для досягнення таких результатів фінансовими, матеріальними та трудовими ресурсами;

результативності: встановлення ступеня відповідності фактичних результатів діяльності об'єктів контрольного заходу запланованим результатам;

економності: встановлення стану досягнення об'єктами контрольного заходу запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при їх використанні;

законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень: встановлення відповідності законодавству управлінських рішень для реалізації повноважень та завдань ССО, визначених Законом України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», та інших законодавчих актів; дотримання вимог чинного законодавства під час управління наявними фінансовими та матеріально-технічними ресурсами, спрямованими для досягнення результативних показників бюджетної програми; дотримання законодавства під час придбання товарів, робіт та послуг, здійснення розрахункових операцій за отримані матеріальні цінності, виконані роботи, отримані комунальні та інші послуги на виконання умов

² Під поняттям «причинний зв'язок» розуміється зв'язок між дією і певним наслідком.

договорів, а також розрахунків з оплати праці; своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень з питань предмета контрольного заходу;

щодо оцінки стану внутрішнього контролю: врегулювання внутрішніми документами питань щодо внутрішнього середовища, управління ризиками, здійснення заходів контролю, здійснення інформаційного та комунікаційного обміну, здійснення моніторингу, результативність діяльності підрозділу внутрішнього аудиту у виявленні порушень та недоліків.

Ідентифіковані ризики:

управлінські:

1. Здійснення організаційних заходів із створення та впровадження діяльності ССО з недотриманням встановлених термінів тривалий час тримало суди практично незахищеними від проявів насильства;

2. Недосконалість нормативно-правової бази з окремих питань, пов'язаних із забезпеченням здійснення повноважень та завдань ССО і, як наслідок, невиконання ССО повною мірою повноважень, з порушенням норм чинного законодавства, нерезультативне й неекономне використання коштів державного бюджету;

3. Незабезпечення належного контролю за ефективністю використання бюджетних коштів, повнотою виконання повноважень та завдань ССО;

4. Недостатній контроль³ з боку ДСАУ як головного розпорядника бюджетних коштів, ССО як розпорядника нижчого рівня і, як наслідок, недотримання вимог нормативно-правових та розпорядчих актів, з порушенням норм чинного законодавства, нерезультативне й неекономне використання коштів державного бюджету;

операційні:

5. Значна неукомплектованість підрозділів охорони, які є основними підрозділами з виконання завдань, покладених на ССО, створює додаткове навантаження на фактично працюючих осіб і, як наслідок, неналежне виконання завдань, зокрема підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, органів і установ системи правосуддя та забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу;

6. Неналежне забезпечення об'єктів системи правосуддя необхідними системами (засобами) технічної, інженерно-технічної та пожежної охорони не дозволяє створити умови для організації цілодобової охорони приміщень судів і забезпечення належної безпеки учасників судового процесу та підтримання громадського порядку в судах;

7. Низький рівень забезпеченості засобами індивідуального захисту і, як наслідок, загроза життю та здоров'ю співробітників ССО під час

³ Законом України від 15.12.2020 № 1081-IX «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» внесено зміни до Бюджетного кодексу України, що набрав чинності з 01.01.2021, зокрема у пункті 9 частини п'ятої статті 22 слово «внутрішній» виключено.

здійснення покладених на них повноважень, а також незабезпечення особистої безпеки суддів, членів їх сімей, працівників суду, що знаходяться під охороною ССО;

8. Широкомасштабні воєнні дії країни-агресора на території України, які почалися 24.02.2022, і, як наслідок, значні втрати державного майна від знищення активів та зруйнування інфраструктури;

9. Невикористання та не введення тривалий час в експлуатацію матеріальних цінностей, як наслідок, неефективне управління майном, непродуктивне використання бюджетних коштів на здійснення повноважень та завдань ССО.

Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

Часові: 2019–2022 роки.

Карантинні: проведення аудиту здійснювалося з обмеженнями, встановленими відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами) та від 09.12.2020 № 1236 «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» (із змінами), а також наказу Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 16.03.2020 № 22 «Про затвердження плану заходів щодо запобігання поширенню коронавірусу COVID-19» (із змінами) та доручень Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 25.02.2021 № 12/08-2, 30.03.2021 № 13/08-2 та 27.04.2021 № 17/08- 2.

Воєнні: підготовка проєкту Звіту здійснювалася з обмеженнями, встановленими відповідно до указів Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», від 14.03.2022 № 133/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», від 17.05.2022 № 341/2022 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», а також рішення Рахункової палати від 24.02.2022 № 4-1 «Про особливі умови роботи Рахункової палати в умовах воєнного стану в Україні», наказу Секретаря Рахункової палати – керівника апарату від 25.02.2022 № 20 «Про організацію роботи апарату Рахункової палати в умовах воєнного стану».

Проведення зазначеного заходу здійснювалося вперше.

За результатами аудиту складено 8 актів, з яких 1 підписаний із зауваженнями, які розглянуто в установленому порядку.

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

Забезпечення безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку є важливою умовою для неупередженого судочинства, своєчасного, ефективного і справедливого

вирішення правових спорів на засадах верховенства права. У зв'язку з цим існування незалежного суду неможливе без спеціалізованого органу, який забезпечував би охорону судів, гарантував безпеку суддів, працівників апаратів судів та учасників судових процесів.

У більшості країн світу судова охорона забезпечується правоохоронними органами. Так, у Сполучених Штатах Америки та Канаді забезпеченням безпеки судової влади займаються маршали (шерифи), які є окремими правоохоронними органами. Аналогічні правоохоронні органи є і в деяких країнах Європи.

Уперше про необхідність створення окремої служби для забезпечення охорони судів та суддів в Україні заговорили у 2015 році після реформи правоохоронних органів, що призвела до ліквідації спеціального підрозділу судової міліції «Грифон», який брав під охорону не більше 30 відс. судів, і як правило, тільки у великих містах. Ще низку судів охороняла приватна охорона.

Тривалий час українські суди залишалися практично незахищеними від проявів насильства. А з початком воєнних дій ризики безпечної роботи українських судів значно збільшилися.

Кабінет Міністрів України постановою від 09.11.2015 № 906 затвердив перелік судів, інших органів та установ судової системи, а також установ судових експертиз, охорона яких тимчасово, на період до початку виконання в повному обсязі повноважень відомчою воєнізованою охороною Державної судової адміністрації України, здійснюється підрозділами Національної гвардії та Національної поліції.

Рада суддів України неодноразово зазначала, що підрозділи Національної поліції і Національної гвардії, на які покладалася охорона приміщень судів і органів правосуддя, неналежно виконували свою функцію, а деякі суди взагалі залишалися позбавленими охорони.

Так, станом на 5 жовтня 2016 року з 801 приміщення⁴, де розміщувалися апеляційні та місцеві суди, 424 (53 відс.) будівлі не охоронялися взагалі, 219 (27 відс.) – тільки вдень, 4 (1 відс.) – лише вночі. Цілодобовою охороною підрозділами Національної поліції забезпечувалося лише 154 приміщення (19 відсотків).

2 червня 2016 року Верховна Рада України прийняла Закон України № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», що набрав чинності 30.09.2016⁵, в статті 160 якого зазначено, що підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорони приміщень суду, органів та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду,

⁴ Згідно з рішенням Ради суддів України від 06.10.2016 № 69.

⁵ Відповідно до пункту 1 розділу XII Закону № 1402 цей Закон набирає чинності з дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», крім пунктів 39 та 48 цього розділу, які набирають чинності з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

забезпечення безпеки учасників судового процесу здійснює Служба судової охорони, яка утворюється та діє відповідно до Положення, затвердженого Вищою радою правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України після консультацій з Міністерством внутрішніх справ України.

Діяльність Служби судової охорони розпочалася лише у березні 2019 року (22.03.2019), через рік та 3 місяці після затвердження положення.

Протягом березня-червня 2019 року розпочато формування центрального органу управління Служби, а також восьми територіальних управлінь, призначено Голову Служби, його заступників, начальників управлінь центрального органу.

Протягом 2019–2022 років на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів загалом використано **5 280 052,0 тис. грн** коштів державного бюджету.

З огляду на суспільну значущість питання, невиконання ССО на сьогодні у повному обсязі повноважень, значні обсяги коштів, що спрямовані з державного бюджету на виконання її повноважень і завдань, та наявні ризики їх нерезультативного використання, проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, є актуальним.

1. ОЦІНКА СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЗАВДАНЬ СЛУЖБОЮ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

Статтею 126 Конституції України (із змінами та доповненнями), серед іншого, встановлено, що незалежність і недоторканність судді гарантуються Конституцією і законами України. Вплив на суддю у будь-який спосіб забороняється. Держава забезпечує особисту безпеку судді та членів його сім'ї.

Відповідно до статті 140 Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (набрання чинності 30.09.2016, далі – Закон № 1402) (із змінами та доповненнями) судді, члени їх сімей та їхнє майно перебувають під особливим захистом держави. Служба судової охорони, органи правопорядку зобов'язані вживати необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, членів його сім'ї, збереження їхнього майна, якщо від судді надійде відповідна заява.

Суддя має право на забезпечення засобами захисту, які йому надаються Службою судової охорони, утвореною відповідно до цього Закону.

Відповідно до пункту 39 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (у першій редакції) тимчасово, на період до початку виконання в повному обсязі повноважень Служби судової охорони, підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, органів та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду, забезпечення безпеки

учасників судового процесу здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України.

Згідно з пунктом 44 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (у першій редакції) ВРП зобов'язано:

- разом з Міністерством внутрішніх справ України за поданням ДСАУ у **місячний строк з дня набрання чинності цим Законом затвердити тимчасовий порядок забезпечення охорони судів, органів та установ системи правосуддя**, а також підтримання громадського порядку в них;

- у **двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом затвердити Положення про Службу судової охорони** за поданням ДСАУ після консультацій з Міністерством внутрішніх справ України, а також призначити керівника ССО за поданням ДСАУ.

Проте організаційні заходи із створення та впровадження діяльності ССО у встановлені законодавством терміни не відбулися.

Так, Тимчасовий порядок забезпечення охорони судів, органів та установ системи правосуддя, а також підтримання громадського порядку в них Вища рада юстиції⁶ затвердила рішенням від 26.12.2016 № 3470/0/15-16 «Про затвердження Тимчасового порядку забезпечення охорони судів, органів та установ системи правосуддя, а також підтримання громадського порядку в них».

1 вересня 2017 року, майже через рік після набуття чинності Законом України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», до Вищої ради правосуддя від Державної судової адміністрації України надійшов проєкт Положення про Службу судової охорони⁷. Після консультацій з Міністерством внутрішніх справ⁸ Вища рада правосуддя (далі – ВРП) своїм рішенням від 21.12.2017 № 4237/0/15-17 вперше затвердила положення про Службу судової охорони⁹.

Також пунктом 45 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (у першій редакції) Кабінет Міністрів України, серед іншого, зобов'язано у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом затвердити вичерпний перелік судів, органів та установ системи правосуддя, охорона яких здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України. Зазначене рішення урядом ухвалено в грудні 2017 року¹⁰.

⁶ Відповідно до підпункту 1 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України до утворення Вищої ради правосуддя її повноваження здійснює Вища рада юстиції.

⁷ Лист від 31.08.2017 № 1-10055/17.

⁸ Лист від 06.12.2017 № 17961/05/12-2017.

⁹ У квітні 2019 року ВРП своїм рішенням від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 затвердила нове положення про Службу судової охорони.

¹⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 01.12.2017 № 902 (втратила чинність згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 23.09.2020 № 874 «Про затвердження переліків судів, органів та установ системи правосуддя, охорона яких тимчасово здійснюється підрозділами Національної поліції та Національної гвардії»).

Отже, Положення про Службу судової охорони та вичерпний перелік судів, органів та установ системи правосуддя, охорона яких здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України, затверджені ВРП і Кабінетом Міністрів України відповідно із недотриманням строків, встановлених законодавством.

Згідно з пунктом 46 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (із змінами та доповненнями), серед іншого, ДСАУ зобов'язано забезпечити виконання в повному обсязі ССО повноважень, передбачених цим Законом, не пізніше 1 січня 2019 року.

З огляду на те, що започаткування діяльності ССО розпочалося лише у березні 2019 року (22.03.2019), ДСАУ не виконала своєчасно покладені на неї пунктом 46 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (із змінами та доповненнями) завдання.

Після набуття чинності у 2018 році Законом України від 12.07.2018 № 2509-VIII «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у зв'язку з прийняттям Закону України «Про Вищий антикорупційний суд» (набрання чинності 05.08.2018, далі – Закон № 2509), яким було передбачено окремий блок змін до Закону № 1402 в частині правового врегулювання статусу і повноважень ССО, статтю 160 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» замінено на главу 4 «Служба судової охорони», в якій врегульовуються питання забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах, статусу, повноважень, проходження служби у ССО, спеціальних звань та соціального захисту її співробітників.

Так відповідно до статей 160–161 Закону № 1402 (у редакції Закону № 2509) підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, органів та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду, забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу здійснює Служба судової охорони.

Служба судової охорони є державним органом у системі правосуддя для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах.

Керівництво діяльністю ССО здійснює Голова Служби судової охорони, який призначається на посаду за результатами відкритого конкурсу і звільняється з посади ВРП.

Голова ССО має заступників, які за його поданням призначаються на посади за результатами відкритого конкурсу і звільняються з посад ВРП.

ССО складається з центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби.

Рішення про утворення територіальних підрозділів ССО приймається Головою Служби за погодженням з ДСАУ.

Структуру та штатну чисельність центрального органу управління і територіальних підрозділів ССО затверджує Голова Служби за погодженням з ДСАУ.

Центральний орган управління ССО є юридичною особою, має печатку із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням, самостійний баланс та рахунки в органах Державної казначейської служби України.

Водночас аудитом встановлено, що Центральний орган управління Служби судової охорони як юридичну особу не зареєстровано, що є недотриманням вимог частини п'ятої статті 161 Закону № 1402. За даними Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань юридичною особою є Служба судової охорони, відповідно, Центральний орган управління (далі – ЦОУ) ССО не має печатки із зображенням Державного Герба України та своїм найменуванням та рахунків в органах Державної казначейської служби України.

Територіальні підрозділи Служби судової охорони на першому етапі діяльності утворювалися як юридичні особи, або як структурні підрозділи центрального органу управління Служби, що не мали статусу юридичної особи. Водночас у квітні 2021 року Законом України від 27.04.2021 № 1417-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо врегулювання окремих питань правового статусу працівників Служби судової охорони» (далі – Закон № 1417) внесено зміни до Закону № 1402. Згідно із частиною шостою статті 161 Закону № 1402 територіальні підрозділи ССО утворюються як юридичні особи.

Фінансування Служби судової охорони здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України.

Служба судової охорони підзвітна ВРП та підконтрольна ДСАУ.

Так, пунктом 14 частини першої статті 152 Закону № 1402 (із змінами та доповненнями) передбачено, що ДСАУ контролює діяльність ССО.

Відповідно до пункту 6 Положення про Державну судову адміністрацію України, затвердженого рішенням ВРП від 17.01.2019 № 141/0/15-19 (далі – Положення про ДСАУ), серед іншого, передбачено, що ДСАУ відповідно до визначених завдань: здійснює функції головного розпорядника коштів Державного бюджету України щодо фінансового забезпечення діяльності ССО; затверджує граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО; погоджує рішення про утворення, реорганізацію та ліквідацію територіальних підрозділів ССО; погоджує структуру та штатну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО; проводить конкурсний добір на посади співробітників ССО; погоджує Положення про порядок проходження служби співробітниками ССО; затверджує за поданням Голови ССО зразки однострою співробітників Служби, правила його носіння та норми належності.

Статтею 162 Закону № 1402 (у редакції Закону № 2509) визначені повноваження Служби судової охорони, зокрема, Служба судової охорони:

1) забезпечує пропуск осіб до будинків (приміщень) судів, органів та установ системи правосуддя та на їх територію транспортних засобів;

2) забезпечує підтримання та реагує на порушення громадського порядку при розгляді справ судом, вживає заходів до припинення проявів неповаги до суду;

3) здійснює заходи з охорони, забезпечення недоторканності та цілісності приміщень судів, органів і установ системи правосуддя, недоторканності та цілісності розташованого у таких приміщеннях майна, запобігання, недопущення чи припинення протиправних дій щодо нього;

4) здійснює заходи із запобігання загрозам особистій безпеці суддів, членів їх сімей, працівників суду, а також у суді – учасників судового процесу, виявлення та нейтралізації таких загроз; вживає у разі надходження від судді відповідної заяви необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, членів його сім'ї;

5) реагує в межах наданих законом повноважень на протиправні дії, пов'язані із посяганням на суддів, членів їх сімей, працівників суду, учасників судового процесу.

Відповідно до статті 163 Закону № 1402 (у редакції Закону № 2509) до кандидатів на посади співробітників Служби судової охорони застосовуються вимоги, передбачені Законом України від 02.07.2015 № 580-VIII «Про Національну поліцію» (далі – Закон № 580) для кандидатів на службу в поліції.

Спеціальні кваліфікаційні вимоги до кандидатів на посади співробітників Служби судової охорони визначаються Головою Служби.

Порядок проходження служби співробітниками ССО визначається у відповідному положенні, яке затверджується Вищою радою правосуддя за поданням Голови Служби судової охорони, погодженим з ДСАУ.

Співробітники ССО забезпечуються за рахунок держави одностроєм і знаками розрізнення.

Зразки однострою співробітників ССО, правила його носіння та норми належності затверджує Державна судова адміністрація України за поданням Голови Служби судової охорони.

Використання спеціальних звань, однострою і службового посвідчення співробітника ССО особою, яка не є співробітником Служби судової охорони, заборонено і має наслідком відповідальність згідно із законом.

Стаття 164 Закону № 1402 (у редакції Закону № 2509) встановлює спеціальні звання співробітників Служби судової охорони, зокрема: 1) спеціальні звання молодшого складу: рядовий Служби судової охорони; капрал Служби судової охорони; сержант Служби судової охорони; старший сержант Служби судової охорони; 2) спеціальні звання середнього складу: молодший лейтенант Служби судової охорони; лейтенант Служби судової охорони; старший лейтенант Служби судової охорони; капітан Служби судової охорони; майор Служби судової охорони; підполковник Служби судової охорони; полковник Служби судової охорони; 3) спеціальні звання вищого складу: генерал Служби судової охорони.

Граничні спеціальні звання молодшого, середнього складу Служби судової охорони за штатними посадами встановлюються Головою Служби судової охорони.

Граничне спеціальне звання вищого складу Служби судової охорони за штатними посадами встановлюється Президентом України.

Спеціальне звання вищого складу Служби судової охорони присвоюється Президентом України, інші спеціальні звання Служби судової охорони – відповідно до положення про проходження служби співробітниками Служби судової охорони.

Аудитом встановлено, що реалізація положень статті 164 Закону № 1402 щодо присвоєння Президентом України спеціального звання вищого складу Служби судової охорони є неможливою до нормативно-правового врегулювання питання щодо визначення Президентом України посад співробітників Служби судової охорони, які підлягають заміщенню особами вищого складу ССО, та граничних спеціальних звань за цими посадами.

Так, переліки посад військовослужбовців і працівників правоохоронних органів, що підлягають заміщенню особами вищого офіцерського (начальницького) складу, та граничних військових і спеціальних звань за цими посадами були затверджені Указом Президента України від 21.03.2002 № 277 (в редакції Указу Президента України від 28.01.2015 № 39). Цей Указ Президента України не передбачав переліку посад співробітників ССО, що підлягають заміщенню особами вищого складу ССО, та граничних спеціальних звань за цими посадами.

У травні 2020 року Указ втратив чинність на підставі Указу Президента України від 05.05.2020 № 166/2020 «Про переліки посад, що підлягають заміщенню особами вищого офіцерського (начальницького) складу, та граничних військових і спеціальних звань за цими посадами».

Однак і цим Указом Президента України не передбачено переліку посад співробітників ССО, що підлягають заміщенню особами вищого складу ССО, та граничних спеціальних звань за цими посадами.

Статтею 165 Закону № 1402 (у редакції Закону № 2509) передбачено, що «грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони складається з посадового окладу, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Грошове забезпечення співробітників ССО виплачується у розмірах, що встановлюються Кабінетом Міністрів України на рівні не нижчому, ніж установлений для поліцейських, і повинно стимулювати до комплектування ССО кваліфікованими співробітниками.

Співробітникам Служби судової охорони гарантується інший соціальний захист в обсягах та порядку, передбачених Законом № 580 для

поліцейських, за рахунок коштів Державного бюджету України, передбачених на фінансування Служби судової охорони».

Після внесення змін Законом № 1417 статтю 163 Закону № 1402 доповнено новою частиною четвертою, в якій зазначено, що **на співробітників Служби судової охорони поширюється дія Дисциплінарного статуту Національної поліції України з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.** Порядок проведення службового розслідування стосовно співробітників Служби судової охорони та утворення дисциплінарних комісій, їх повноваження встановлюються Головою Служби судової охорони. Також доповнено статтею 162¹, відповідно до якої:

- **до працівників ССО належать особи, яким присвоєно спеціальні звання співробітників Служби судової охорони, державні службовці та особи, які уклали трудовий договір із Службою судової охорони;**

- порядок проходження служби співробітниками Служби судової охорони регулюється цим Законом та положенням, яке затверджується Вищою радою правосуддя за поданням Голови Служби судової охорони, погодженим з Державною судовою адміністрацією України;

- на державних службовців Служби судової охорони поширюється дія Закону України «Про державну службу». Посади державних службовців Служби судової охорони відносяться до відповідних категорій посад державної служби в порядку, встановленому законодавством.

Рішенням Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 затверджено Положення про Службу судової охорони та визнано таким, що втратило чинність, рішення Вищої ради правосуддя від 21 грудня 2017 року № 4237/0/15-17 «Про затвердження Положення про Службу судової охорони».

Положенням про Службу судової охорони, затвердженим рішенням ВРП від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 (далі – Положення № 1051), також передбачено, що вона:

- здійснює спеціальні заходи щодо забезпечення безпеки суддів, працівників апарату суду, співробітників ССО та їх близьких родичів;

- забезпечує захист життя, здоров'я, гідності, житла та майна осіб, взятих під захист, відповідно до характеру загрози;

- здійснює забезпечення особистої безпеки суддів Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) та особистої безпеки членів їхніх сімей та збереження їхнього майна; у разі потреби за заявою судді ВАКС забезпечує цілодобову охорону особистої безпеки судді та членів його сім'ї, а також тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку; за заявою судді ВАКС забезпечує цілодобову охорону особистого або службового житла судді;

- вживає заходів, спрямованих на усунення загроз життю та здоров'ю фізичних осіб і громадській безпеці, що виникли на об'єктах охорони внаслідок вчинення протиправних дій (пункт 13).

Слід зазначити, що норми підпункту 5 пункту 13 Положення № 1051 в частині забезпечення цілодобової охорони особистої безпеки судді ВАКС за його заявою не відповідають положенням, зазначеним у частині другій статті 10 Закону України від 07.06.2018 № 2447-VIII «Про Вищий антикорупційний суд» (далі – Закон № 2447), а тому потребують вилучення.

Водночас положення частини другої статті 10 Закону № 2447 щодо надання судді ВАКС цілодобової охорони не узгоджуються із положеннями частини першої статті 140 Закону № 1402, які передбачають обов'язок ССО вживати необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, якщо від судді надійде відповідна заява.

Крім того, потребують внесення зміни до Закону України від 23.12.1993 № 3781-XII «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» – щодо унормування питання реалізації системи особливих заходів державного захисту суддів ВАКС. На сьогодні у цьому законі серед переліку суддів, щодо яких вживаються заходи державного захисту, відсутні судді ВАКС.

Також нагальною є потреба в розробленні та прийнятті порядку здійснення охорони житла судді ВАКС, а також тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Аудитом встановлено, що пунктом 10 частини другої статті 162 Закону № 1402 співробітникам ССО для здійснення покладених на них повноважень надається **право, зокрема, застосовувати зброю, заходи фізичного впливу та спеціальні засоби** в порядку та випадках, визначених законами України № 580 та від 22.03.2012 № 4616-VI «Про охоронну діяльність» (далі – Закон № 4616).

Згідно з пунктом 19 Положення про проходження служби співробітниками Служби судової охорони, затвердженого рішенням Вищої ради правосуддя від 04.04.2019 № 1052/0/15-19 (із змінами) (далі – Положення № 1052), співробітники забезпечуються одностроєм, знаками розрізнення, жетоном співробітника, спорядженням, **спеціальними засобами та зброєю**.

Відповідно до підпункту 10 пункту 14 Положення № 1051 (в редакції від 03.12.2019), Службі та її співробітникам для здійснення покладених на них повноважень надається **право зберігати, носити і застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби**; використовувати та застосовувати зброю, заходи фізичного впливу та спеціальні засоби в порядку та випадках, визначених Законами № 580 та № 4616.

Порядок зберігання, носіння і застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, що є на озброєнні Служби, перелік вогнепальної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів, що використовуються в діяльності Служби, та норми їх належності **встановлюються Головою Служби** (підпункт 10¹ пункту 14 Положення № 1051).

Порядок носіння і застосування вогнепальної зброї та спеціальних засобів, що є на озброєнні Служби, Головою Служби не визначено, чим не дотримано вимог підпункту 10¹ пункту 14 Положення № 1051.

Довідково. Порядок зберігання вогнепальної зброї та спеціальних засобів, що є на озброєнні Служби, визначено Інструкцією з організації забезпечення, зберігання, експлуатації, списання та обліку озброєння в Службі судової охорони, затвердженою наказом ССО від 17.10.2019 № 179 (втратила чинність), та Інструкцією з організації забезпечення, зберігання, експлуатації, обліку та списання озброєння в Службі судової охорони, затвердженою наказом ДСАУ від 04.06.2020 № 256 (далі – Інструкція № 256).

Перелік вогнепальної зброї, боєприпасів та спеціальних засобів, що використовуються в діяльності Служби, та норми їх належності встановлені наказами Голови Служби від 17.10.2019 № 178 (втратив чинність) та від 02.10.2020 № 533/ДСК.

Висновок

Отже, нормативно-правова база щодо забезпечення здійснення повноважень та завдань Службою судової охорони в цілому сформована. Водночас незважаючи на те, що Службу створено у 2019 році, до цього часу залишаються невирішеними окремі питання, пов'язані із забезпеченням здійснення повноважень та завдань ССО.

2. ОЦІНКА ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ІЗ СТВОРЕННЯ ТА РОЗБУДОВИ СЛУЖБИ СУДОВОЇ ОХОРОНИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУДДІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ, УЧАСНИКІВ СУДОВОГО ПРОЦЕСУ, ПРАЦІВНИКІВ СУДУ, ОХОРОНИ ПРИМІЩЕНЬ ОРГАНІВ І УСТАНОВ СИСТЕМИ ПРАВОСУДДЯ ТА ПІДТРИМАННЯ В НИХ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ

2.1. Оцінка виконання індикаторів ефективності реалізації Стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року, формування та розвитку кадрового потенціалу, матеріально-технічного забезпечення

Для розробки Стратегії розвитку Служби судової охорони, визначення пріоритетних напрямів її діяльності та встановлення ключових етапів досягнення визначених цілей у липні 2019 року було утворено робочу групу з розроблення проєкту Стратегії розвитку ССО¹¹.

Наказом ССО від 28.12.2019 № 286 «Про затвердження Стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року» затверджено Стратегію розвитку ССО до 2022 року (далі – Стратегія).

Отже, розроблення Стратегії тривало майже до кінця 2019 року.

Структура Стратегії наведена на рисунку 1.

Стратегія спрямована на визначення й запровадження пріоритетних напрямів становлення та розвитку Служби, успішного виконання покладених на неї завдань, досягнення європейських стандартів у службовій діяльності.

¹¹ Наказ Голови ССО від 10.07.2019 № 68 зі змінами, внесеними наказами від 29.07.2019 № 79 та від 10.09.2019 № 111.



Рисунок 1. Структура стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року
 Згідно зі Стратегією механізм її реалізації передбачав три етапи (таблиця 1).

Таблиця 1

Основні етапи створення та розбудови ССО до 2022 року

Етап	Очікуваний результат	Вид планування
Перший етап (2019–2020 роки)	Комплектування органів управління та підрозділів, що виконуватимуть завдання щодо охорони ВАКС та інших об'єктів, навчання та підвищення кваліфікації співробітників. Забезпечено охорону 178 об'єктів судів, органів та установ системи правосуддя, що становить 24 відс. загальної чисельності. У 2020 році доукомплектування органів управління та підрозділів Служби, комплектування підрозділів особистої безпеки суддів ВАКС та членів їх сімей, продовження навчання та підвищення кваліфікації співробітників. Забезпечення охорони 50 відс. (близько 400) об'єктів судів, органів та установ системи правосуддя.	Оперативними планами Служби є комплектування органів управління та підрозділів, що виконуватимуть завдання, пов'язані з охороною ВАКС та інших об'єктів, забезпечення охороною об'єктів органів та установ системи правосуддя в місті Києві, Київській та Вінницькій областях; організація навчання й підвищення кваліфікації співробітників.
Другий етап (2021 рік)	Доукомплектування органів управління та підрозділів Служби, комплектування підрозділів оперативно-раптові дії та особистої безпеки суддів (членів сімей), продовження навчання та підвищення кваліфікації співробітників, підвищення соціального захисту співробітників. Забезпечення охорони 792 об'єктів органів та установ системи правосуддя.	У короткостроковій перспективі будуть доукомплектовані органи управління, продовжено навчання та підвищення кваліфікації співробітників, укомплектовано підрозділи оперативно-раптові дії та особистої безпеки суддів ВАКС і членів їх сімей, забезпечено охороною 405 об'єктів органів та установ системи правосуддя, зокрема всі апеляційні суди.
Третій етап (2022 рік)	Доукомплектування підрозділів оперативно-раптові дії та особистої безпеки суддів (членів сімей), підвищення кваліфікації і професійного рівня співробітників керівної ланки (охоронники та охоронці), підвищення соціального захисту співробітників. Матеріально-технічне забезпечення доведено до 100 відсотків.	Довгостроковими планами передбачено прийняти під охорону решту судових установ, охорона яких здійснюється за допомогою технічних засобів охорони та засобів виклику груп швидкого реагування.

Метою Стратегії було створення та розбудова спроможностей Служби для забезпечення безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового

процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку.

Індикаторами ефективності реалізації Стратегії є відповідність результатів Стратегії початково встановленим стратегічним завданням. Завдяки системі комплексних заходів та достатньому фінансуванню передбачалося взяти під охорону усі об'єкти системи правосуддя, сформувати та всебічно забезпечити персоналом Службу.

Реалізація Стратегії передбачала комплексний підхід з урахуванням фінансових, матеріально-технічних можливостей держави, належної організації повсякденної службової діяльності та об'єднання зусиль як керівного складу, так і співробітників (працівників) для виконання завдань, визначених Законом № 1402 за такими пріоритетними напрямками:

1. Формування та розвиток кадрового потенціалу, його соціальний захист і професійна підготовка. Матеріально-технічне забезпечення.

2. Ефективне планування, управління силами та засобами, організація взаємодії, підзвітність і прозорість. Розроблення нормативно-правових та ухвалення локальних актів для забезпечення виконання завдань.

3. Виконання завдань за призначенням (підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, охорона приміщень суду та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої охорони суддів та членів їх сімей, працівників суду, забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу).

Цими пріоритетними напрямками загалом передбачалося виконання **31 завдання**, зокрема за **першим пріоритетним напрямом – 12 завдань**, які передбачали вжиття **6 заходів організаційного, кадрового та соціального забезпечення** (впровадження системи ефективного управління персоналом, професійний підхід до процесу відбору кадрів Служби, створення власного навчального закладу (центру) із підготовки співробітників Служби згідно з вимогами Державних стандартів професійно-технічної освіти за професіями «Охоронник» та «Охоронець» тощо), **6 заходів з матеріально-технічного забезпечення** (створення системи матеріально-технічного забезпечення Служби з чітким розмежуванням питань управління, планування, накопичення, зберігання та постачання; впровадження у сфері озброєння й техніки системи уніфікації озброєння та техніки і єдиних вимог до тактико-технічних характеристик; створення розгалуженої системи фондів, забезпечення ними територіальних управлінь для розміщення персоналу, озброєння та техніки, засобів зв'язку, спеціальних засобів, обладнання тощо); за **другим пріоритетним напрямом – 10 завдань**, які передбачали вжиття **6 заходів з організації ефективного планування, управління силами та засобами, взаємодії, підзвітності і прозорості ССО** (розроблення та впровадження ефективної системи організації служби, заснованої на раціональному застосуванні сил та засобів, системи планування, моніторингу й оцінки результатів діяльності, запровадження системи миттєвого реагування на

ускладнення обстановки на об'єктах обслуговування, високої професійної навченості, належного матеріально-технічного забезпечення тощо), **4 заходів з розроблення нормативно-правових та ухвалення локальних актів для забезпечення виконання функцій і завдань ССО (встановлення єдиної системи отримання інформації від Національної поліції та Служби безпеки України щодо виникнення загроз життю, здоров'ю суддів та членів їх сімей, працівників суду, неправомірних намірів щодо зриву судового процесу та осіб, які його планують, розроблення й організація інформаційної системи Служби, інтегрованої до єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи ДСАУ, отримання доступу до інформаційно-телекомунікаційних систем Національної поліції та інших органів, надання аналогічного доступу відповідним органам до власних інформаційних ресурсів тощо); за третім пріоритетним напрямом – 9 завдань, які передбачали вжиття заходів із структурної й функціональної розбудови органів та підрозділів ССО, які беруть безпосередню участь у виконанні завдань за призначенням (організація і забезпечення підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, охорона приміщень суду та установ системи правосуддя, виконання функцій щодо державного забезпечення особистої охорони суддів та членів їх сімей, працівників суду, забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу тощо).**

Контроль реалізації Стратегії покладено на ДСАУ. Водночас аудитом встановлено, що протягом 2019–2022 років ДСАУ контроль за реалізацією Стратегії не здійснювався.

Джерелами фінансування реалізації Стратегії були: кошти Державного бюджету України; міжнародна технічна допомога; інші джерела, не заборонені законодавством України.

Фінансовий ресурс, необхідний для впровадження першого етапу реалізації стратегії (2019–2020 роки), становив – 2,4 млрд грн (0,5 млрд – 2019 рік, 1,9 млрд – 2020 рік), другого етапу (2021 рік) – 5,5 млрд грн, третього етапу (2022 рік) – 5,9 млрд гривень.

Проведеним аналізом стану фінансового забезпечення виконання Стратегії встановлено, що I етап реалізації Стратегії профінансований на 91,7 відс. (передбачалося – 2,4 млрд грн, профінансовано – 2,2 млрд грн), II етап – на 30,9 відс. (передбачалося – 5,5 млрд грн, профінансовано – 1,7 млрд грн), III етап – на 23,7 відс. (передбачалося – 5,9 млрд грн, профінансовано – 1,4 млрд гривень).

Аудитом встановлено, що Службою для реалізації Стратегії розроблено та затверджено Головою ССО 28.12.2019 План заходів з реалізації Стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року (далі – План заходів), який в межах визначених пріоритетних напрямів, завдань, джерел та обсягів фінансування детально передбачає конкретні індикатори, строки виконання заходів, виконавців, а також обсяги фінансування.

Аналіз виконання Плану заходів засвідчив, що зі 169 індикаторів виконання фактично виконаний – 131 показник, або 77,5 відс., частково виконано – 6 показників, або 3,6 відс., не виконано – 32 показники, або 18,9 відсотка.

Аналіз виконання показників реалізації Стратегії наведений у таблиці 2
Таблиця 2

Аналіз виконання показників реалізації Стратегії

Показники реалізації Стратегії	I етап (2019–2020)			II етап (2021)			III етап (2022)		
	Фактично (01.01.2021)	Заплановано	Відсоток виконання	Фактично (01.01.2022)	Заплановано	Відсоток виконання	Фактично (01.01.2023)	Заплановано	Відсоток виконання
Кількість персоналу Служби	5012	8114	62	4955	14159	35	4446	9606	46
Кількість об'єктів, взятих під охорону Службою	468	367	128	590	734	80	642 ¹²	734	87
Озброєння (пристрої для відстрілу гумовими кулями з набоями) (відс. забезпеченості)	70	45	156	70	82	85	78	100	78
Автомобільна техніка (відс. забезпеченості)	45	46,5	97	45,1	27	167	45,3	100	45
Засоби зв'язку, (відс. забезпеченості)	40	50	80	90	83	108	67	100	67
Речове майно та засоби особистого захисту (відс. забезпеченості)	33	55	60	62,8	95	66	13	100	13

Таким чином, більшість із затверджених показників реалізації Стратегії у повному обсязі не виконано, а отже її мета – створення та розбудова спроможностей Служби для забезпечення безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку, у повному обсязі також не досягнена.

Аудитом встановлено, що основними причинами, які вплинули на реалізацію Стратегії, затвердженої наприкінці грудня 2019 року, є:

- відсутність достатнього фінансування у 2021–2022 роках (не впроваджено сучасні тренажерні комплекси та системи імітації дій для підготовки відповідних підрозділів; не забезпечено 100 відс. особистої охорони суддів ВАКС; не здійснено автоматизацію процесів управління логістичним забезпеченням; не створено медичну інформаційну систему; не забезпечено житловими приміщеннями співробітників Служби; не створено на базі оперативно-чергової служби в ЦОУ та ТУ Служби ситуаційних центрів; не укомплектовано на 100 відс. вакантні посади; не прийнято під

¹² З урахуванням тимчасового призупинення охорони 57 об'єктів через воєнну агресію.

охорону 100 відс. приміщень судів, органів та установ системи правосуддя на всій території держави тощо);

- відсутність належного організаційного забезпечення та контролю за виконанням заходів з боку ССО та ДСАУ (не розроблено та не затверджено аналітичний звіт із рекомендаціями щодо комплектування Служби співробітниками (працівниками), програму підвищення кваліфікації фахівців з персоналу, аналітичний звіт щодо спроможності та готовності закладів освіти готувати фахівців для потреб Служби, освітню програму в галузі знань «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент», «Управління безпеки судових органів України», процедури прийняття рішень на застосування підрозділів (взводів) швидкого реагування в умовах ускладнення обстановки; не видано організаційно-розпорядчі акти щодо систематичних спільних нарад на території відповідальності кожного ТУ (підрозділу) Служби; не призначено відповідальну особу на всіх рівнях управління для впровадження, підтримки та супроводу автоматизованої системи управління логістичним забезпеченням тощо).

Крім того, на реалізацію Стратегії вплинуло також введення в Україні обмежень, передбачених воєнним станом внаслідок збройної агресії російської федерації.

Таким чином, у межах визначених пріоритетних напрямів і завдань План заходів з реалізації Стратегії виконано лише на 77,5 відсотка.

Аудитом встановлено, що розроблення і затвердження Стратегії (Концепції) розвитку Служби судової охорони на 2023–2028 роки заплановано протягом 3 місяців після скасування правового режиму воєнного стану.

**Щодо функцій,
формування та
розвитку кадрового
потенціалу ССО**

Згідно із Законом № 1402 **граничну чисельність** центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО затверджує ДСАУ. Структуру та **штатну чисельність** центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби судової охорони затверджує Голова Служби за погодженням з ДСАУ (частина четверта статті 161).

Вперше **гранична чисельність** центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО (без урахування чисельності, необхідної для формування підрозділів фізичного захисту та організації особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників суду) **затверджена наказом від 12.03.2019 № 240** «Про граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби судової охорони» (далі – Наказ № 240) у **кількості 8 830 штатних одиниць**, зокрема центрального органу управління – 242 штатні одиниці.

Наказом ССО від 21.03.2019 № 1 «Про затвердження структури центрального органу управління та територіальних управлінь Служби судової охорони», затверджено структуру центрального органу управління, а також

типову структуру територіальних управлінь Служби¹³, яку погоджено ДСАУ 21.03.2019. У травні 2019 року ДСАУ погоджено¹⁴ утворення територіальних підрозділів Служби судової охорони в межах затвердженої штатної чисельності¹⁵.

Типова структура ССО станом на 01.01.2023 наведена на рисунку 2.

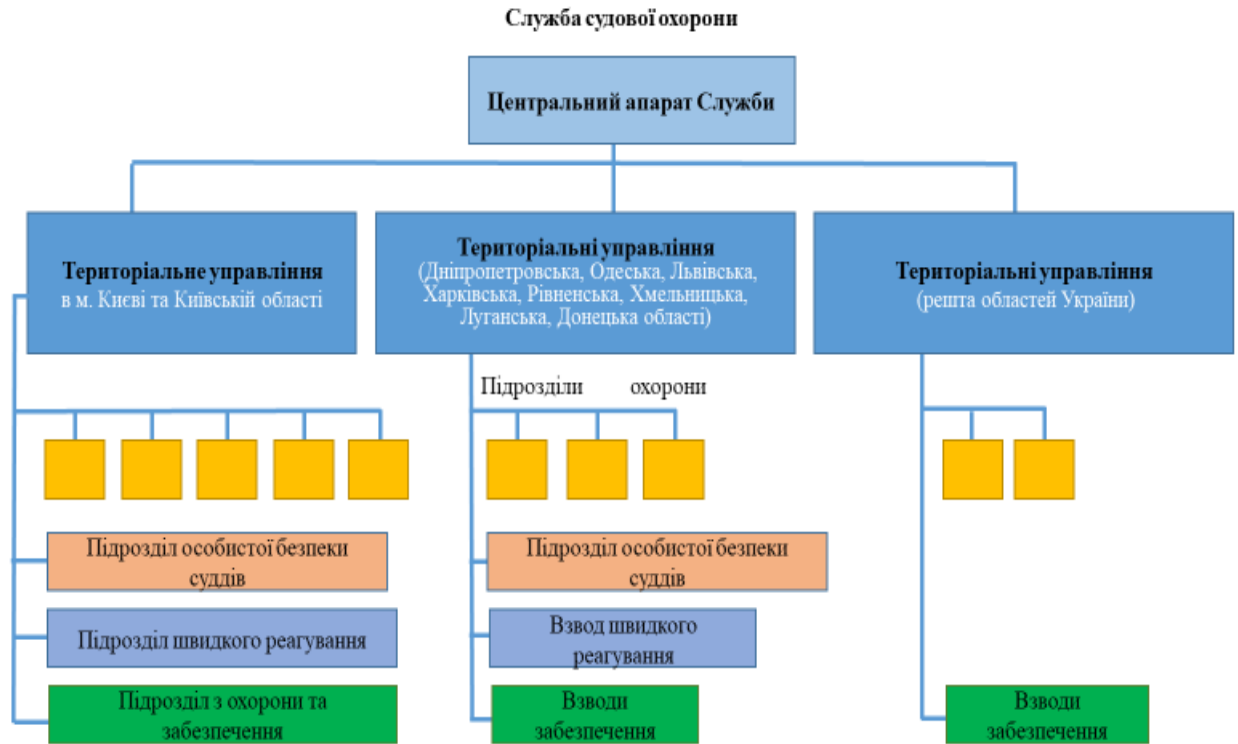


Рисунок 2. Типова структура ССО станом на 01.01.2023

У подальшому на підставі пояснювальних записок ССО¹⁶ наказом від 26.04.2019 № 435 «Про граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби судової охорони на 2020 – 2022 роки» (далі – Наказ № 435) ДСАУ затвердила граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО (без урахування чисельності, необхідної для формування підрозділів фізичного захисту та організації особистої безпеки суддів та членів їх сімей, працівників

¹³ Зміна структури центрального органу управління та типової структури територіальних підрозділів протягом 2019–2022 років здійснювалася за наказами ССО за погодженням з ДСАУ, зокрема наказ ССО від 09.07.2019 № 64, погоджений ДСАУ 03.07.2019; від 24.09.2019 № 139 – 12.09.2019; від 22.01.2020 № 52 – 22.01.2020; від 10.03.2020 № 121 – без зазначення дати; від 09.09.2020 № 486 – 04.06.2002; від 12.10.2020 № 549 – 06.10.2020; від 21.01.2021 № 26 – без зазначення дати; від 06.08.2021 № 316 – без зазначення дати; від 11.10.2021 № 418 – без зазначення дати; від 01.04.2022 № 130 – 29.03.2022; від 03.08.2022 № 332 – 02.08.2022; наказ ССО від 27.09.2022 № 411 – 22.09.2022.

¹⁴ Лист від 27.05.2019 № 8-14044/19.

¹⁵ Лист ССО від 21.05.2019 № 8-54/19.

¹⁶ Лист від 18.04.2019 № 8-23/19.

суду) на 2020 рік у кількості 14 753 штатних одиниць, зокрема центрального органу управління – 242 штатні одиниці; з 2021 року – 22 331 штатних одиниць, зокрема центрального органу управління – 242 штатні одиниці.

У серпні 2019 року, на підставі аналогічних обґрунтувань¹⁷, ДСАУ наказом від 23.08.2019 № 835 «Про граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби судової охорони» затвердила граничну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО у кількості 14 159 штатних одиниць, зокрема центрального органу управління – 195 штатних одиниць, а Накази №№ 240, 435 визнано такими, що втратили чинність.

Водночас аудитом встановлено, що пояснювальна записка ССО до проєкту Наказу № 835 недостатньо обґрунтовувала показники граничної чисельності, а розрахунки штатної чисельності містили низку арифметичних помилок, тому перевірити достовірність та обґрунтованість наведених в ній даних неможливо.

Наприклад, у пункті 6 Пояснювальної записки під час розрахунку необхідної кількості особового складу для добової охорони 792 об'єктів ССО було зазначено 7 443 штатні одиниці. Під час перевірки цих розрахунків встановлено, що вони обраховані невірно і занижені на 26 штатних одиниць $(792 \times 2 \text{ (співробітника)} \times 4.1 \text{ (коефіцієнт збільшення чисельності для дотримання КЗпП)} \times 1.15 \text{ (коефіцієнт збільшення чисельності на тимчасово відсутніх під час відпустки та лікарняних)}) = 7\,469$.

На виконання вимог частини четвертої статті 161 Закону № 1402 штатну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО на 2019–2021 роки, надіслану листом ССО від 19.08.2019 № 8-770/89, ДСАУ погоджено листами від 03.09.2019 № 8-22188/19 та від 01.10.2019 № 8-24092/19. Зокрема, на 2019 рік у кількості 3791 штатних одиниць, з них чисельність центрального органу управління в кількості 195 штатних одиниць; на 2020 рік – 8 114 штатних одиниць, з них чисельність центрального органу управління – 195 штатних одиниць та на 2021 рік – 14 159 штатних одиниць, з них чисельність центрального органу управління – 195 штатних одиниць.

Слід зазначити, що деталізовані розрахунки до штатної чисельності центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО на 2019 рік Службою не склалися. Лише 06.11.2019, вже після погодження ДСАУ штатної чисельності, ССО своїм наказом № 201 затвердила Методику розрахунку чисельності співробітників Служби судової охорони для несення служби.

Водночас у порушення вимог:

пункту 2 Наказу № 835 ССО затверджену у новій редакції штатну чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби на 2019–2021 роки на погодження до ДСАУ не надсило. Так, на 2019 рік затверджена ССО у новій редакції штатна чисельність (із змінами) становила лише 3790 од. (99,9 відс. погодженої

¹⁷ Лист від 19.08.2019 № 8-770/89.

ДСАУ – 3 791 од.), на 2020 – 10 630 од. (131,0 відс. погодженої ДСАУ – 8 114 од.), а на 2021 – 9 744 од. (68,8 відс. погодженої ДСАУ – 14 159 одиниць). Під час аудиту посадовими особами ССО пояснень щодо непогодження у новій редакції штатної чисельності не надано. **Як наслідок, ССО з недотриманням вимог частини четвертої статті 161 Закону № 1402, затверджена у новій редакції штатна чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби на 2019–2021 роки у кількості 3 790 од., 10 630 од. і 9 744 од. з ДСАУ не погоджувалася. Штатна чисельність центрального органу управління та територіальних підрозділів ССО на 2022 рік Головою Служби не затверджувалася та відповідно з ДСАУ не погоджувалася;**

абзацу другого пункту 37 Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), одночасно з кошторисом штатний розпис на 2021 рік ССО не затверджувався і не складався.

Укомплектованість ССО за роками її діяльності наведена у табл. № 3.

Таблиця 3

Інформація щодо укомплектованості ССО протягом 2019–2022 років

Показник	Рік			
	2019	2020	2021	2022
Гранична чисельність	14159	14159	14159	14159
Штат (од.)	3790	10630	9744	9606
Фактично (од.)	2769	5012	4955	4446
Укомплектованість до граничної чисельності (од.)	-11390	-9147	-9204	-9713
Укомплектованість до штатної чисельності (од.)	-1021	-5618	-4789	-5160
Укомплектованість до граничної чисельності, відс.	19,6	35	35	31
Укомплектованість до штатної чисельності, відс.	73	47	51	46

Отже, з моменту створення ССО постійно здійснюються заходи з оптимізації її структури та штатної чисельності. Починаючи з 2020 року фактична чисельність ССО, відносно до штатної, суттєво знижується, з кожним роком рівень укомплектованості штатних посад зменшується і на кінець 2022 року він становив вже менше 50 відсотків (рисунок 3).

Загалом протягом 2019–2022 років до ССО прийнято 7 173 особи, з яких 5 896 співробітників, 1 172 працівники та 105 державних службовців. Звільнено – 2 631 особу, з яких 1 681 співробітника, 932 працівники та 18 державних службовців, або 36,7 відс. прийнятих, що свідчить про значну плінність кадрів.



Рисунок 3. Укомплектованість ССО станом на 01.01.2023

Станом на 01.01.2023 найбільш укомплектованими підрозділами ССО були: органи управління – 76 відс. та підрозділи забезпечення – 57 відс. штатної чисельності.

З огляду на те, що **основу в структурі ССО становлять підрозділи охорони і відділи оперативно-чергової служби**, які у свою чергу є **основними підрозділами з виконання завдань, покладених на ССО** (загалом станом на 01.01.2023 кількість штатних посад цих підрозділів становила 7 355 од., або 77 відс. загальної штатної чисельності – 9 606 од.), через їх неуккомплектованість **відбувається додаткове навантаження на фактично працюючих осіб та створюються ризики неналежного виконання завдань, покладених на Службу, зокрема підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорони приміщень суду, органів та установ системи правосуддя та забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу.**

Так, відповідно до **графіків службового навантаження в 2020–2021 роках та I півріччі 2022 року співробітники підрозділів охорони ТУ ССО у Львівській області чергували на об'єктах з цілодобовою охороною по змінах доба через дві, тобто з більшим навантаженням на одного працівника в порівнянні із передбаченим навантаженням – доба через три та понад визначену тривалість робочого часу 40 годин на тиждень, визначену у відповідних наказах.**

Наприклад: Контролер II категорії другого взводу охорони першого підрозділу охорони К. В. Б. за норми не більше 160 год. в місяць, відповідно до наказів ТУ ССО у Львівській області про призначення добових нарядів співробітників, ніс службу в січні 2020 року 192 год. (8 діб), або понаднормово 32 год., лютому 2020 року – 168 год. (7 діб), або понаднормово 8 год., березні 2020 року – 192 год. (8 діб), або понаднормово 32 год., травні 2020 року – 210 год. (8 добових змін та 2 зміни по 9 год.), або понаднормово 50 год.,

червні 2020 року – 225 год. (9 добових змін та 1 зміна 9 год.), або понаднормово 65 год., липні 2020 року – 264 год. (11 діб), або понаднормово 104 год., вересні 2020 року – 225 год. (9 добових змін та 1 зміна 9 год.) – понаднормово 104 год., жовтні 2020 року – 216 год. (9 діб), або понаднормово 56 год., січні 2021 року – 201 год., (8 добових змін та 1 зміна 9 год.) понаднормово 41 год., лютому 2021 року – 210 год. (8 добових змін та 2 зміни по 9 год.) понаднормово 50 годин.

Аналогічно, у період дії воєнного стану, нормальна тривалість робочого часу співробітників підрозділів охорони ТУ ССО у Львівській області (укомплектованість 51 відс. до потреби) перевищувала 60 год. на тиждень.

Таким чином, співробітники підрозділів охорони ТУ ССО у Львівській області забезпечували чергування (відповідно до затверджених графіків) на об'єктах з цілодобовою охороною понад нормальну тривалість робочого часу 40 годин на тиждень, а з 24.02.2022 понад нормальну тривалість робочого часу 60 годин на тиждень, встановлену у відповідних наказах.

Щодо охорони приміщень суду, органів та установ системи правосуддя та забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу

На початок 2022 року в державі функціонувало 734 об'єкти (795 будівель) системи правосуддя, зокрема: 675 (741 будівля) судів (місцеві – 585, апеляційні – 24, господарські – 25, апеляційні господарські – 7, окружні адміністративні – 25, апеляційні адміністративні – 8, ВАКС), 53 (51 будівля) органи (ВРП, Вища кваліфікаційна комісія суддів України (далі – ВККСУ), ДСАУ, ТУ ДСАУ – 25, ЦОУ ССО, ТУ ССО – 24) та 6 (3 будівлі) установ (Національна школа суддів України (далі – НШСУ), регіональні відділення НШСУ – 5) (табл. 4).

Таблиця 4

Інформація щодо кількості об'єктів системи правосуддя охорона яких здійснювалася територіальними підрозділами ССО протягом 2019–2022 років

Рік	Усього об'єктів (будівель) системи правосуддя	Взято під охорону ССО об'єктів (будівель)	Залишилося взяти під охорону ССО об'єктів (будівель)	Відсоток об'єктів, які охороняються (залишилося взяти під охорону)
2019	733 (794)	191 (194)	542 (600)	26,1 (73,9)
2020	733 (794)	468 (494)	265 (300)	63,8 (36,2)
2021	733 (794)	590 (632)	143 (162)	80,5 (19,5)
2022	734 (795)	585 (632) ¹⁸	92 (101)	79,7 (12,5)

До 24 лютого 2022 року територіальними підрозділами ССО забезпечено охорону та підтримання громадського порядку в 642 судах, органах та установах системи правосуддя (станом на 01.01.2022 – 590), які розміщені у 694 будівлях (станом на 01.01.2022 – 632).

¹⁸ Фактично без урахування тимчасового призупинення охорони 57 (62 будівлі) об'єктів системи правосуддя у зв'язку з воєнною агресією.

Упродовж 2022 року територіальними підрозділами ССО взято під охорону 52 місцеві загальні суди, які розміщені у 62 будівлях, з яких 48 – у період дії воєнного стану.

Станом на 31.12.2022, від початку повномасштабної збройної російської агресії на території України 24 лютого 2022 року, 106 приміщень 100 судових установ зазнало пошкоджень різного ступеня аж до повного руйнування та розкрадання майна, з яких 94 є судами, чотири приміщення територіальних управлінь ДСАУ в Миколаївській, Харківській, Чернігівській та Херсонській областях, одне приміщення Національної школи суддів України та одне приміщення ТУ ССО в Миколаївській області. Найбільше пошкоджено/зруйновано приміщень судових установ у Харківській (21 приміщення), Донецькій (15), Херсонській (14) та Миколаївській (16 приміщень) областях.

Через пошкодження та руйнування приміщень, а також захоплення (окупацію) частини території України протягом 2022 року територіальними підрозділами ССО тимчасово призупинено охорону 57 об'єктів системи правосуддя (54 судів та 3 органів), які розміщувалися у 62 будівлях в Донецькій, Луганській, Херсонській, Запорізькій, Харківській та Миколаївській областях.

Таким чином, станом на 01.01.2023 територіальними підрозділами ССО забезпечувалася охорона 585 об'єктів системи правосуддя, або 79,7 відс. загальної кількості (532 – суди (*місцеві – 451, апеляційні – 20, господарські – 24, апеляційні господарські – 6, окружні адміністративні – 23, апеляційні адміністративні – 7, ВАКС*), 49 – органів (*ВРП, ВККСУ, ДСАУ, ТУ ДСАУ – 23, ЦОУ ССО, ТУ ССО – 22*), 4 – установи (*НШСУ, регіональні відділення НШСУ – 3*)), які розміщувалися у 632 будівлях (рисунк 4). Із 585 об'єктів системи правосуддя охорона 310 здійснювалася у цілодобовому режимі та 275 на період роботи об'єкта, що охоронявся.

Станом на 01.01.2023 кількість об'єктів, що залишаються неприйнятими під охорону територіальними підрозділами ССО, становлять 92 об'єкти, зокрема 89 судів (*місцевих – 88, апеляційний – 1*), 1 орган (*ТУ ДСАУ*), 2 установи (*регіональні відділення НШСУ*), що розташовані у 101 будівлі (суди – 98, органи – 1, установи – 2). Здійснення їхньої охорони забезпечується Національною поліцією та Національною гвардією.

Основною причиною неприйняття під охорону територіальними підрозділами ССО всіх об'єктів є неукомплектованість особового складу.

Так, станом на 01.01.2023 штатна чисельність підрозділів охорони становила 7 135 од., фактична чисельність – 3 116 од., відповідно неукомплектованість підрозділів охорони становить 4019 од., або 56 відсотків.

За розрахунками ССО, для забезпечення взяття під охорону всіх об'єктів системи правосуддя необхідно (як мінімум) укомплектувати 312 посад підрозділів охорони, з яких: для 88 місцевих судів (97 будівель) – 291 співробітник (*на 1 будівлю: 2 співробітники – пост пропуску та охорони, 1 співробітник – забезпечення підтримання громадського порядку та*

припинення проявів неповаги до суду), для Апеляційного суду м. Києва – 15 співробітників (2 пости пропуску: 2 співробітники – пост пропуску та охорони у денному режимі, 8 співробітників – пост пропуску та охорони у добовому режимі по 2 співробітники 4 зміни, 1 співробітник – пост пропуску на територію транспортних засобів; 4 співробітники – забезпечення підтримання громадського порядку та припинення проявів неповаги до суду (26 залів судових засідань)), для 1 органу та 2 установ (3 будівлі) – 6 співробітників (на 1 будівлю: 2 співробітники – пост пропуску та охорони).

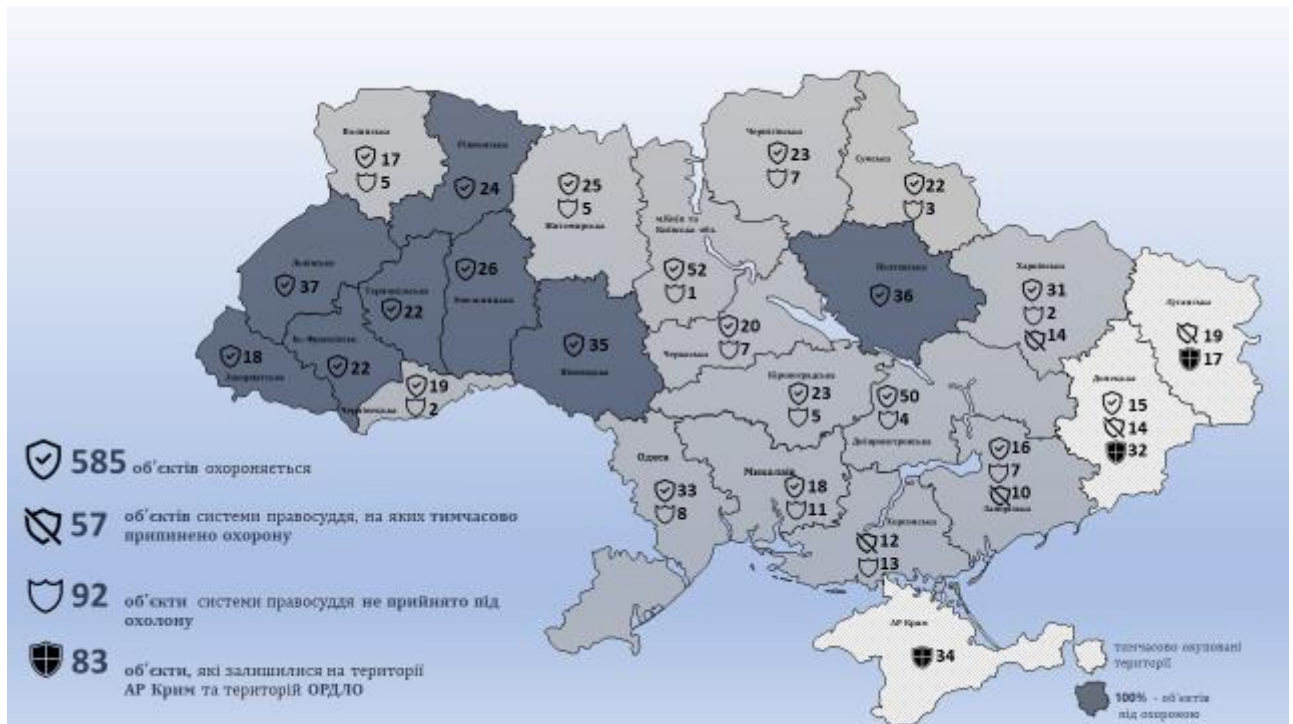


Рисунок 4. Кількість судів, органів та установ системи правосуддя, які на кінець 2022 року перебувають під охороною територіальних підрозділів ССО

Укомплектування зазначених посад ССО неможливо через обмежене фінансування та відсутність на це бюджетних призначень. Лише для виплати грошового забезпечення потрібно додаткове фінансування у розмірі 106 177,3 тис. грн¹⁹, не враховуючи вартість речового майна, засобів безпеки та озброєння.

Також аудитом встановлено, що на сьогодні однією з проблем, що впливає на виконання ССО своїх основних завдань, є **неналежне забезпечення об'єктів системи правосуддя необхідними системами (засобами) технічної, інженерно-технічної та пожежної охорони.**

Довідково. Згідно з пунктом 2 частини першої статті 152 Закону № 1402 (із змінами та доповненнями) ДСАУ забезпечує належні умови діяльності судів. Відповідно до Положення про ДСАУ серед іншого – здійснює заходи щодо організаційного, фінансового

¹⁹ 20,6 тис. грн (середнє грошове забезпечення у місяць) x 1,18 (грошова компенсація податку на доходи фізичних осіб) x 14 (12 місяців, а також виплата матеріальної допомоги на оздоровлення та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань) x 312 (співробітники).

та матеріально-технічного забезпечення ремонту будинків і приміщень судів та їх технічного оснащення тощо;

Так, відповідно до Порядку прийняття приміщень судів, органів та установ системи правосуддя під охорону Служби судової охорони, затвердженого спільним наказом ДСАУ та ССО від 30.01.2020 № 42/60, перед прийняттям об'єкта під охорону, з метою з'ясування стану технічної укріпленості, оснащеності, працездатності приладів і пристроїв охоронного призначення та відповідності комплексу приміщень державним будівельним нормам проводиться його комісійне обстеження.

Крім того, у період з 01 по 30 квітня кожного року відповідною комісією проводяться профілактичні обстеження об'єктів, прийнятих під охорону територіальними управліннями Служби, з метою перевірки стану усунення недоліків, виявлених під час попередніх комісійних обстежень.

Так, за результатами спільно проведених (представниками ТУ ССО, ТУ ДСАУ, а також апаратів судів або органів, установ у системі правосуддя) у 2021 році профілактичних обстежень із **726 об'єктів судових установ, 564 (78 відс.) не враховують вимоги Державних будівельних норм «Будинки і споруди. Суди» ДБН В.2.2-26:2010**, зокрема на:

- 431 (76,4 відс.) відсутні турнікети;
- 270 (47,8 відс.) відсутні стаціонарні рамки металодетекторів;
- 152 (26,9 відс.) не облаштовано спеціальних індивідуальних камер схову для зберігання речей відвідувачів, які заборонено проносити до судової установи;
- 164 (29 відс.) відсутні умови для несення служби співробітниками ССО;
- 158 (28 відс.) не обладнано засобами відеоспостереження;
- 238 (42,2 відс.) не облаштовано засобами охоронно-тривожної сигналізації;
- 2 (1 відс.) наявні рентгенотелевізійні інтроскопи.

У 2022 році з 494 будівель місцевих судів, взятих під охорону ССО, у 336 будівлях місцевих судів (68 відс.) відсутні турнікети, у 205 (42 відс.) – стаціонарні рамки металодетекторів, у 82 (17 відс.) – камери схову, у 129 (26 відс.) – засоби відеоспостереження, у 4 будівлях місцевих судів (1 відс.) відсутні ручні металошукачі.

***Довідково.** За даними ССО, завдяки вжитим превентивним заходам у 2019–2022 роках співробітники територіальних підрозділів ССО не допустили пронесення до приміщень судів майже 332 тис. заборонених речей і предметів, що становлять потенційну небезпеку для суддів та учасників судових процесів. Зокрема, у 2022 році кількість небезпечних предметів та зброї, вилучених співробітниками територіальних підрозділів ССО, становила 136,1 тис. одиниць (рисунок 5).*

Крім того, співробітниками відповідних підрозділів ССО у 2022 році забезпечено охорону громадського порядку й безпеки під час проведення понад 2,96 млн судових засідань, з них 1,2 тис. судових засідань, що мали суспільний резонанс або ризики учинення протиправних дій. Зокрема, 308 судових засідань супроводжувалися масовими заходами за участю 11,3 тис. громадян. Припинено 23 протиправні діяння (у залах – 4, у приміщеннях судів – 14, на території суду – 5) та передано підрозділам Національної поліції 23 правопорушники.



Рисунок 5. Превентивні заходи співробітників територіальних підрозділів ССО у 2022 році

Незабезпеченість будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя необхідною кількістю систем (засобів) технічної, інженерно-технічної й пожежної охорони створює ризики незабезпечення повною мірою охорони приміщень судових установ, зокрема їх цілодобової охорони та безпеки учасників судового процесу і підтримання громадського порядку в судах, у зв'язку з чим ДСАУ та її територіальним управлінням доцільно вжити заходів щодо їх належного матеріально-технічного забезпечення засобами охоронного призначення.

Щодо здійснення заходів із запобігання загрозам особистій безпеці суддів, членів їх сімей

Відповідно до статті 162 Закону № 1402 ССО здійснює заходи із запобігання загрозам особистій безпеці суддів, членів їх сімей, працівників суду, а також у суді – учасників судового процесу, виявлення та нейтралізації таких загроз, вживає у разі надходження від судді відповідної заяви необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, членів його сім'ї.

Відповідно до статті 10 Закону № 2447, суддям ВАКС у зв'язку із здійсненням правосуддя у кримінальних провадженнях щодо корупційних та пов'язаних з корупцією кримінальних правопорушень надаються, разом із визначеними Конституцією України та Законом № 1402 гарантіями, додаткові гарантії забезпечення їх особистої безпеки та особистої безпеки членів їхніх сімей та збереження їхнього майна.

Довідково. Судді ВАКС, а у разі потреби за його заявою також членам його сім'ї, надається цілодобова охорона. За заявою судді ВАКС здійснюється цілодобова охорона особистого або службового житла судді. Житло судді оснащується охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації.

У разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї за заявою судді ССО забезпечує тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Упродовж 2022 року територіальними управліннями ССО загалом вживалися спеціальні заходи щодо забезпечення безпеки 38 суддів: 11 суддів відповідно до Закону № 2447 і 27 суддів відповідно до Закону України від 23.12.1993 № 3781-XII «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» згідно з рішеннями голів відповідних судів (табл. 5). Зокрема, щодо 29 суддів застосовувалися заходи особистої охорони, 1 судді – охорони житла та майна, 8 суддів – інші спеціальні заходи.

Таблиця 5

Інформація про кількість суддів, щодо яких застосовувалися заходи охорони у 2019–2022 роках

Рік	Кількість суддів	Особиста охорона	Охорона житла та майна	Інші спеціальні заходи
2019	-	-	-	-
2020	7	5	2	-
2021	26	24	2	-
2022	38	29	1	8

Для забезпечення цілодобової охорони суддів ВАКС штатом № 10/1720 ТУ ССО у м. Києві та Київській області²⁰ передбачено підрозділ особистої безпеки суддів, в який включено 38 відділень особистої безпеки суддів ВАКС у кількості 380 посад, з розрахунку 1 відділення (10 співробітників) на 1 суддю.

Слід зазначити, що згідно з рішенням ВРП від 31.07.2018 № 2455/0/15-18 кількість суддів у ВАКС становить 39 штатних одиниць, з яких 12 – кількість штатних одиниць суддів Апеляційної палати ВАКС. Тому ССО, після укомплектування усіх посад суддів, доцільно переглянути штат ТУ ССО у м. Києві та Київській області щодо збільшення посад підрозділу особистої безпеки суддів ВАКС з розрахунку забезпечення цілодобової охорони 39, а не 38 суддів.

Аудитом встановлено, що на сьогодні заходи особистої безпеки вживаються лише щодо 11 суддів ВАКС із наявних 38.

Невжиття заходів із забезпечення особистої безпеки решти суддів ВАКС зумовлено відсутністю достатньої кількості особового складу.

Так, станом на 31.12.2022 відділення особистої безпеки суддів ВАКС укомплектовані лише на 19,5 відс. (посад – 380 од., фактично працюючих – 74 одиниці).

Для забезпечення цілодобової охорони 38 суддів ВАКС необхідно укомплектувати ще 306 посад. Проте укомплектування зазначених посад, за інформацією ССО, є неможливим через обмежене фінансування та відсутність бюджетних призначень для заповнення вакантних посад.

²⁰ Затвердженим наказом ССО від 11.12.2020 № 679.

За попередніми розрахунками для укомплектування 306 посад лише для виплати грошового забезпечення потрібно додаткове фінансування у розмірі 104 135,5 тис. грн²¹, не враховуючи вартість речового майна, засобів безпеки та озброєння.

Крім того аудитом встановлено, що на сьогодні норми частин третьої і п'ятої статті 10 Закону № 2447 не можуть бути реалізовані через відсутність порядків реалізації цих норм закону та, відповідно, невизначення хто – ВАКС або ССО, зобов'язаний оснащувати житло судді охоронною сигналізацією й кнопками тривожної сигналізації та чийм коштом, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), має здійснюватися тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Водночас ССО доцільно розробити порядок здійснення охорони житла судді ВАКС, а також тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Таким чином, причинами невиконання ССО вимог статті 10 Закону № 2447 щодо надання цілодобової охорони всім суддям ВАКС є неуккомплектованість Службою штатних посад, яка не проводиться у зв'язку з відсутністю на це бюджетних призначень, а також прогалини правового регулювання окремих питань додаткових гарантій безпеки суддів ВАКС.

**Щодо термінологічних
неузгодженостей у
локальних
нормативних актах**

Аудитом встановлено, що нормативно-правова база, яка регламентує питання забезпечення співробітників ССО озброєнням, речовим майном та засобами індивідуального захисту, **містить певні термінологічні неузгодженості**. Так, Норми табельної належності озброєння, боєприпасів, засобів індивідуального захисту та спеціальних засобів Служби судової охорони, затверджені наказом ССО від 02.10.2020 № 533/ДСК (далі – Норми № 533), потребують приведення у відповідність до термінології, яка визначена Інструкцією № 256, Законом № 580 та Переліком спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 № 97.

На виконання вимог частини восьмою статті 163 Закону № 1402 ДСАУ наказом від 20.08.2019 № 812²² (далі – Наказ № 812) затверджено *норми й зразки належності однострою і правила його носіння співробітниками*

²¹ 20,6 тис. грн (середнє грошове забезпечення у місяць) x 1,18 (грошова компенсація податку на доходи фізичних осіб) x 14 (12 місяців, а також виплата матеріальної допомоги на оздоровлення та матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань) x 306 (співробітників).

²² «Про затвердження норм й зразків належності однострою співробітників Служби судової охорони і правил його носіння».

Служби судової охорони, зокрема додаток 1 «Норму належності однострою співробітників ЦОУ та керівництва ТУ ССО (далі – Норма № 1), Норму належності однострою співробітників підрозділів охорони ССО (далі – Норма № 2); Норму належності однострою співробітників ССО підрозділів швидкого реагування, тактичної підтримки й підрозділів особистої безпеки суддів та осіб, які охороняються» (далі – Норма № 3); додаток 2 «Зразки предметів однострою співробітників ССО» (далі – Додаток № 2); додаток 3 «Правила носіння однострою та знаків розрізнення співробітниками ССО» (далі – Додаток № 3).

Аудитом встановлено, що додатки до Наказу № 812 також **містять певні термінологічні неузгодженості.**

Так, назви окремих предметів однострою, передбачених Нормами належності у додатку 1 до Наказу № 812, не відповідають назвам Зразків предметів однострою співробітників ССО (визначених Додатком № 2 до Наказу № 812). Зокрема, пунктом 17 Норми № 3 передбачено забезпечення співробітників «рукавичками штурмовими», а пунктом 32 Додатка № 2 – затверджено вигляд «рукавичок тактичних». Аналогічно, згідно з пунктом 14 Норми № 1 передбачено забезпечення «сорочкою з трикотажного полотна», а пунктом 25 Додатка № 2 затверджено вигляд «сорочки трикотажної з короткими рукавами».

Водночас зразки предметів однострою співробітників ССО (Додаток № 2 до Наказу № 812) затверджено без опису, лише із зазначенням кольору.

Крім того, згідно з пунктом 28 Норми № 3 співробітники підрозділів швидкого реагування, тактичної підтримки й підрозділів особистої безпеки суддів та осіб, що охороняються, забезпечуються бронежилетами 2, 4, 5, 6 класу захисту.

Таким чином, бронежилети 2-6 класів, які за ступенем захисту суттєво відрізняються один від одного, фактично зведені в одну групу, що ускладнює визначення потреби в них (окремо за кожним класом, за напрямом використання), ведення їх обліку та контролю за експлуатацією.

Крім того, наказом ССО від 27.12.2019 № 282²³ (із змінами, внесеними наказом ССО від 18.02.2020 № 92²⁴) затверджено *Інструкцію із речового забезпечення у Службі судової охорони* (далі – Інструкція № 282).

Аудитом також встановлено невідповідність вимог Наказу № 812, Інструкції № 282 та вимог Інструкції № 256 в частині визначення терміна «засоби індивідуального захисту» та порядку розрахунку потреби або штатної належності вказаних засобів.

Так, відповідно до пункту 2 розділу I Інструкції № 256 у цій інструкції **термін «озброєння»** вживається в значенні «зброя, боеприпаси, спеціальні засоби, засоби індивідуального захисту, прилади та інше захисне

²³ Про затвердження Інструкції із речового забезпечення у Службі судової охорони.

²⁴ Про внесення змін до Інструкції із речового забезпечення у Службі судової охорони.

спорядження», **термін «засоби індивідуального захисту»** – у значенні «шоломи (протикульові, протиударні), бронежилети, протиударні і протикульові щити, комплекти для захисту рук і ніг».

Водночас іншими розпорядчими документами ДСАУ та ССО (Наказом № 812 та Інструкцією № 282) шоломи (протикульові, протиударні), бронежилети, комплекти для захисту рук і ніг **віднесено до предметів однострою.**

Так, зокрема, до Норми № 2, серед іншого, включено шолом протиударний із забралом, бронежилет 2 класу захисту та комплект захисту рук та ніг, Норми № 3 – окуляри тактичні, шолом протиударний, шолом кулезахисний, бронежилет 2, 4, 5, 6 класу захисту, модульний захисний костюм спеціального класу.

Водночас підпунктом 1.4.1 пункту 1.4 Інструкції № 282 встановлено, що **речове забезпечення співробітників Служби включає, зокрема, забезпечення обмундируванням, взуттям, білизною, теплими речами, спеціальним і тактичним спорядженням, предметами індивідуального захисту** (окуляри тактичні та окуляри балістичні, **шоломи протиударні та кулезахисні, бронежилети протиударні та балістичні для виконання спеціальних завдань**), знаками розрізнення й фурнітурою, спеціальними жетонами, тканинами та іншими матеріалами для пошиття речового майна.

Згідно з пунктом 2.1.2 Інструкції № 282 **забезпечення речовим майном здійснюється за планами забезпечення**, які відпрацьовуються управлінням матеріально-технічного забезпечення ЦОУ Служби на підставі заявок від територіальних управлінь.

Відповідно до пункту 2 розділу I Інструкції № 256 Основним планово-розрахунковим документом служби озброєння, який визначає обґрунтовану потребу ЦОУ, територіального управління, підрозділу ССО в озброєнні і складається відповідно до норм забезпечення та реальної потреби на підставі штатної чисельності співробітників, є Табелі забезпечення озброєнням.

Аудитом встановлено, що фактично у 2020–2022 роках до Норми № 533 та Табелів забезпечення озброєнням підрозділів ССО **включено лише протиударні, протикульові щити, а також папки-щити**, а потреба у бронежилетах, протиударних та протикульових шоломах, комплектах захисту рук і ніг визначалася у щорічних Планах забезпечення одностроєм ТУ та ЦОУ у порядку, визначеному Інструкцією № 282.

Отже, **внаслідок неузгодженості вимог Інструкції № 282 та Інструкції № 256 в частині порядку визначення потреби у засобах індивідуального захисту до Табелів забезпечення озброєнням ЦОУ та ТУ ССО у 2020–2022 роках не включено такі засоби індивідуального захисту, як бронежилети, протиударні та протикульові шоломи, комплекти захисту рук і ніг**, які відповідно до Інструкції № 256 відносяться до озброєння.

Таким чином, **нормативно-правова база, що регламентує питання забезпечення співробітників ССО озброєнням, речовим майном та**

засобами індивідуального захисту, у цілому забезпечує виконання нею завдань за призначенням, однак містить певні термінологічні неузгодженості, а тому потребує врегулювання.

Щодо матеріально-технічного забезпечення

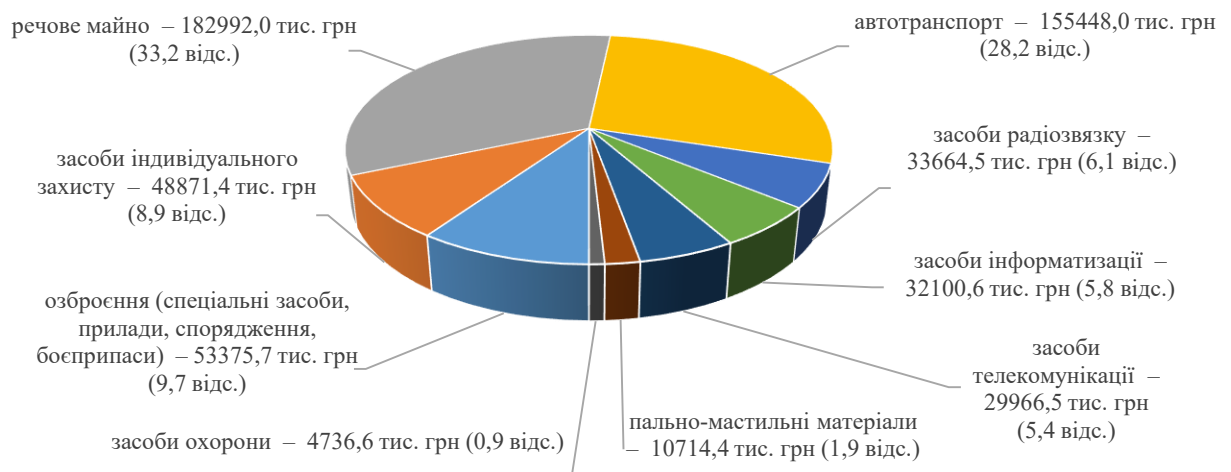
Відповідно до Стратегії одним із пріоритетних напрямів її реалізації є достатнє матеріально-технічне забезпечення для виконання завдань ССО, визначених Законом № 1402.

Аудитом встановлено, що на централізоване забезпечення підрозділів ССО автотранспортом, речовим майном, озброєнням, боєприпасами, засобами індивідуального захисту, засобами інформатизації, радіозв'язку, охорони та пально-мастильними матеріалами у 2019–2022 роках спрямовано 551 869,7 тис. гривень (Діаграма 1).

Як слідує з діаграми, у 2019–2022 роках найбільше коштів було спрямовано на придбання речового майна (182 992,0 тис. грн, або 33,2 відс.), автотранспорту (155 448,0 тис. грн, 28,2 відс.), озброєння (53 375,7 тис. грн, 9,7 відс.) та засобів індивідуального захисту (48 871,4 тис. грн, або 13,0 відсотка).

На придбання засобів інформатизації та телекомунікації спрямовано 62067,1 тис. грн, або 11,2 відсотка.

Діаграма 1. Використання коштів на централізовану закупівлю матеріально-технічних засобів у 2019–2022 роках



❖ Щодо забезпеченості зброєю, боєприпасами, засобами індивідуального захисту, спеціальними засобами та спорядженням

У 2019–2022 роках ЦОУ Служби централізовано придбано:

- **боєприпаси у кількості 680 000 шт.**, зокрема патрони різного калібру;
- **спеціальні засоби у кількості 16 500 шт.** (пристрої для відстрілу патронів калібру 9 мм, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, «Форт-17Р», кайданки, кийки гумові, аерозольні балончики тощо);

- *засоби індивідуального захисту – 11 749 шт.* (щити протиударні тактичні, щити-папки 4/Ку, шоломи протиударні та кулезахисні, бронежилети, комплекти захисту рук та ніг, окуляри тактичні тощо);

- *спеціальні прилади та спорядження – 4 732 шт.* (пошукові набори (набори оглядових дзеркал), ручні доглядові металодетектори, фільтруючі протигази тощо).

Крім того, частина аналогічних засобів, за дозволом ЦОУ ССО, була придбана ТУ ССО самостійно.

Зокрема, як встановлено аудитом, ТУ ССО у Вінницькій області у 2019 році придбано 13 бронежилетів 2 класу захисту, кайданки та патрони на загальну суму 770,0 тис. грн, у 2020 році – 3 переносні металодетектори на суму 161,0 тис. гривень.

ТУ ССО у Львівській області у 2019 році придбано 13 бронежилетів 2 класу та 100 кайданок на суму 283,8 тис. грн, у 2020 році – 30 переносних металодетекторів на суму 128,3 тис. гривень.

ТУ ССО у Одеській області у 2019 році придбано 13 бронежилетів 2 класу на суму 188,4 тис. гривень.

Аудитом встановлено, що **середній рівень забезпеченості підрозділів ССО спеціальними засобами та спеціальним спорядженням станом на 01.01.2023 становить 45,4 відс.**, зокрема пристроями для відстрілу патронів не смертельної дії – на 36,6 відс., кайданками – на 62,9 відс., кийками – на 60,9 відс., аерозольними балончиками (спорядженими) – на 58,4 відс., ручними металодетекторами – на 72,4 відс., фільтруючими протигазами – на 42,9 відс., ножами-мультинструментами – на 51,8 відс., пошуковими наборами – на 22,4 відс., електрошоковими пристроями – **взагалі не забезпечені.**

Ще нижчим є рівень забезпеченості підрозділів ССО засобами індивідуального захисту.

Так, станом на 01.01.2023 забезпеченість співробітників ССО бронежилетами 2 класу в середньому становить **28,7 відс.** (штатна належність – 9 125 шт., в наявності – 2 615 шт.), протиударними шоломами із забралом – **29,9 відс.** (9 125 шт.; 2 731 шт.), кулезахисними шоломами – **29,0 відс.** (1034 шт.; 300 шт.), комплектами захисту рук і ніг – **40,3 відс.** (9 125 шт.; 3 674 шт.), бронежилетами 4-6 класу – **41,5 відс.** (1 034 шт.; 430 шт.), тактичними окулярами – **63,2 відс.** (1 034 шт.; 653 шт.), модульними захисними костюмами спеціального класу – **взагалі не забезпечені.**

Отже, такий стан забезпеченості засобами індивідуального захисту несе суттєві ризики життю та здоров'ю співробітників Служби під час здійснення покладених на них повноважень, а також ризики незабезпечення особистої безпеки суддів, членів їх сімей, працівників суду, що знаходяться під охороною ССО.

Слід зазначити, що відповідно до Норми № 533 співробітники ССО мають бути забезпечені *стрілецькою зброєю*, проте протягом **2019–2022 років стрілецька зброя ЦОУ та територіальними підрозділами ССО не придбавалася.**

Частково потреба ССО у стрілецькій зброї та боєприпасах до неї була задоволена завдяки безоплатному передаванню від Національної поліції.

Так, у 2020 році ССО безоплатно отримала від Національної поліції озброєння та боєприпаси на загальну суму **3 010,4 тис. грн**, зокрема пістолети у кількості 3 000 шт., автомати – 180 шт., патрони до стрілецької зброї – 74 240 штук, патрони автоматні із звичайною кулею у кількості 86 400 штук.

Довідково. Підставою для передавання майна були: наказ Національної поліції від 10.02.2020 № 198 «Про передачу майна зі сфери управління Національної поліції до сфери управління Державної судової адміністрації України», лист МВС від 11.03.2020 № 8108/25-2020, наказ ДСАУ від 19.03.2020 № 128 «Про утворення комісії з питань приймання-передачі індивідуально визначеного майна».

Це дало можливість забезпечити підрозділи ССО пістолетами на **32,2 відс., автоматами – на 91,4 відсотка.**

Пістолетами-кулеметами та помповими рушницями підрозділи ССО взагалі не забезпечені.

Водночас аудитом встановлено, що центральним органом управління ССО не забезпечено рівномірного розподілу отриманої від Національної поліції зброї між територіальними підрозділами відповідно до їх нормативної потреби.

Так, ТУ ССО у Львівській та Дніпропетровській областях станом на 01.07.2022 були забезпечені автоматами у 1,3 та 1,4 раза більше нормативної потреби, водночас забезпеченість цим видом зброї територіальних управлінь ССО у Одеській області та у місті Києві та Київській області становила відповідно 77,8 та 44,6 відс. нормативної потреби, визначеної табелем належності.

Також понад нормативну потребу окремі територіальні управління були забезпечені тактичними окулярами.

Так, відповідно до рядка 25 Норми № 3 співробітники ССО підрозділів швидкого реагування, тактичної підтримки й підрозділів особистої безпеки суддів та осіб, які охороняються, забезпечуються окулярами тактичними у кількості 1 шт. на 5 років експлуатації.

Отже, ТУ ССО у Львівській області для забезпечення співробітників підрозділу особистої безпеки штатною чисельністю 18 од. та взводу швидкого реагування штатною чисельністю 30 од. необхідно було 48 тактичних окулярів. Враховуючи, що вказані підрозділи протягом 2020 року – I півріччя 2022 року були укомплектовані лише на 23–37 відс., фактична потреба у вказаних засобах індивідуального захисту становила від 11 до 18 одиниць.

Аудитом встановлено, що у 2019 році ТУ ССО у Львівській області централізовано отримано²⁵ окуляри тактичні у кількості 62 шт. ціною 1870 грн на суму 115,9 тис. грн, з яких станом на 01.07.2022 в експлуатацію видано лише 12 шт., а 50 шт. знаходиться на складі.

²⁵ Передача майна здійснена на підставі розпорядження ССО від 04.12.2019 № 1978 та акта приймання-передачі від 08.12.2019 № 1049.

Аналогічна ситуація спостерігалася і в ТУ ССО у Дніпропетровській області, яке при потребі у 48 окулярах тактичних централізовано отримало їх у кількості 62 штук.

Отже, при потребі у 48 окулярах тактичних вказані управління отримали по 62 шт. окулярів, або в 1,3 раза більше за потребу, що призвело до понаднормових залишків окулярів в кількості 14 штук на суму 26,2 тис. грн у кожному управлінні.

Неналежним чином забезпечені підрозділи ССО засобами радіозв'язку. Так, станом на 01.01.2023 територіальні підрозділи та ЦОУ ССО забезпечені портативними цифровими радіостанціями УКХ-діапазону **на 66,6 відс.** (за норми 3 634 од. в наявності 2 421 од.), автомобільними радіостанціями УКХ-діапазону **на 80 відс.** (за норми 218 од. в наявності 193 од.), комплектами для програмування радіостанцій **на 100 відсотків.**

Водночас підрозділи ССО та ЦОУ **взагалі не забезпечені** стаціонарними радіостанціями УКХ-діапазону загального користування (штатна належність 50 од.), базовими ретрансляторами УКХ-діапазону (штатна належність 60 од.) та комплектами для їх програмування (штатна належність 24 од.), **що не дозволяє досягнути максимальної дальності зв'язку між абонентами радіомережі і, як наслідок, знижує ефективність роботи наявних в ССО радіостанцій УКХ-діапазону.**

Таким чином, станом на 01.01.2023 ССО не в повному обсязі забезпечила своїх співробітників зброєю, спеціальними засобами та спорядженням, засобами індивідуального захисту та радіозв'язку відповідно до затверджених норм належності.

Низький рівень оснащення вказаними матеріально-технічними засобами значно ускладнює виконання співробітниками ССО покладених на них завдань, зокрема із забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей.

Також незадовільним є стан забезпечення співробітників ССО речовим майном.

Протягом 2019–2022 років повний перелік предметів речового майна (однострою), передбаченого Нормами № 1, № 2, № 3, ССО не придбано.

Станом на 01.01.2023 забезпеченість підрозділів ССО основними **видами речового майна становить в середньому 12,7 відс.**, у тому числі:

- від 30 до 50 відс. – фуфайками з короткими рукавами, термобілизною, нарукавними знаками (липучками), погонами, куртками зимовими типу Б, напівкомбінезонами зимовими,

- від 15 до 30 відс. – костюмами (сорочки, брюки) типу А, Б, В, шапками-фесками, шапками-масками літніми і зимовими, рукавичками зимовими, нарукавними знаками (нашивками), погонами (муфтами),

- до 15 відс. – куртками зимовими типу А, Б, костюмами-дошовиками (куртки, брюки), кепі типу А, Б, сорочками (білого кольору, з трикотажного полотна, бойова), джемперами, кросівками, черевиками з високими берцями

зимовими і літніми, ремнями брючними, беретами, знаками на кашкети (берети),

- **взагалі не забезпечені** – плащ-накидками, кітелями, штанами (спідницями), рукавичками штурмовими, кашкетами, краватками, сорочками (з короткими і довгими рукавами), напівчоботами хромовими утепленими (чобітками утепленими), напівчеревицями (туфлями) хромовими, кашне, ремнями до штанів.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 2.1.4 Інструкції № 282 розрахунок потреби у речовому майні в планах забезпечення обраховується за нормами належності *відповідно до штатної чисельності особового складу з урахуванням організаційних заходів, що проводяться або плануються*. У планах забезпечення передбачається також утримання установленого незнижувального 10-відсоткового запасу речового майна для підбору необхідних розмірів.

Аудитом встановлено, що затверджені ССО плани забезпечення одностроєм на 2020 та 2022 роки були необґрунтованими, не враховували затверджену штатну чисельність співробітників Служби, залишки речового майна на складах, та як наслідок, не відображали реальної потреби у речовому майні.

Так, відповідно до Плану забезпечення одностроєм ССО на 2020 рік потребу у речовому майні розраховано у кількості, достатній для забезпечення річної потреби для **10 630 співробітників, що у 1,3 раза перевищує прогностичну штатну чисельність ЦОУ та ТУ ССО на 2020 рік (7 919 шт. од.), затверджену наказом ССО від 09.10.2019 № 171.**

Крім того, у цьому Плані не враховано залишки речового майна у загальній кількості **26 350 одиниць**, що станом на 01.01.2020 зберігалися на складі центрального органу управління, а саме: кепі типу А (6081 шт.), шапки-фески (7508 шт.), ремні брючні (3738 шт.), сорочки з трикотажного полотна (2600 шт.), спорядження поясне (1 590 шт.), бойові сорочки (1320 шт.), фуфайки (930 шт.), костюми-дошовики (875 шт.), зимові напівкомбінезони (670 шт.), костюми типу А і В (391 шт.), зимові і літні шапки (350 шт.) та зимові черевики з високими берцями (297 шт.), що **призвело до завищення показників потреби у зазначеному майні.**

Аналогічно, **не відображав реальної потреби ССО у речовому майні і План забезпечення одностроєм у 2022 році, який містив лише 9 найменувань речового майна, а саме кепі типу А, костюми типу А, кросівки, фуфайки, зимові і літні черевики з високими берцями, бронежилети 2 класу, погони-муфти і погони на липучці.**

Водночас потреба територіальних підрозділів ССО в інших предметах речового майна, визначена ними у Звітах-заявках²⁶, у Плані забезпечення на

²⁶ Згідно з пунктом 9.9 розділу II Переліку основних організаційно-розпорядчих та звітних документів, що відпрацьовуються в Службі судової охорони, затверджені наказом ССО від 04.02.2022 № 51, Звіт-заявка про наявність і потребу в однострої та знаках розрізнення в територіальному управлінні ССО у певній області на відповідний рік (додаток 9) відпрацьовується та надається до ЦОУ ССО 1 раз на рік до 10 січня (станом на 01 січня).

2022 рік не врахована. Зокрема, не враховано потребу ТУ ССО у Вінницькій області у куртках зимових типу Б у кількості 380 шт., костюмах-дощовиках – 185 шт. та сорочках з трикотажного полотна – 35 шт., потребу ТУ ССО у м. Києві та Київській області у костюмах (сорочка, брюки) типу В – 175 шт. та рукавичках зимових – 436 шт., потребу ТУ ССО у Харківській області у костюмах-дощовиках – 80 шт. та термобілизні у кількості 57 шт. тощо.

Крім того аудитом встановлено, що у 2022 році за відсутності потреби у костюмах типу А для ТУ ССО у Вінницькій, Львівській і Харківській областях, у м. Києві та Київській області було **необґрунтовано заплановано придбання 2054 костюмів типу А**, або третину загальної кількості, передбаченої Планом забезпечення на 2022 рік (5950 шт.). Фактично у 2022 році ці управління костюмами типу А не забезпечувалися.

Водночас аудитом встановлено, що затверджені керівництвом ССО плани забезпечення речовим майном у 2020–2022 роках не виконані.

Так, у 2020 році практично всі предмети речового майна (23 найменування) були **придбані у меншій кількості, ніж передбачалося Планом забезпечення**, а окремі предмети речового майна (зокрема костюм типу В (сорочка, брюки), бронежилети 4 та 6 класу, шоломи кулезахисні) у цьому році **взагалі не закуплено**.

Проте у 2020 році було **закуплено у 1,5 раза більше фуфайок з коротким рукавом**, ніж передбачалося Планом забезпечення на 2020 рік (за обрхованої потреби – 9 214 шт. придбано 13 500 штук).

Крім того, у 2020 році ЦОУ **придбано предмети речового майна, закупівля яких Планом забезпечення на 2020 рік не передбачалася**, а саме: джемperi у кількості 200 шт. на загальну суму 107,0 тис. грн, куртки зимові типу А – 200 шт. на суму 354,0 тис. грн, окуляри тактичні – 700 шт. на суму 1308,0 тис. грн, окуляри захисні стрілецькі – 150 шт. на суму 73,5 тис. грн, сумки транспортні індивідуальні у кількості 400 шт. на суму 545,1 тис. гривень.

План забезпечення одностроєм ТУ ССО у 2021 році **не виконано за жодним найменуванням речового майна**.

Так, із 56 найменувань предметів речового майна, передбачених Планом забезпечення, у 2021 році, **не придбано 51 найменування, або 91,1 відс. загальної кількості найменувань**.

Усього у 2021 році Центральним органом управління закуплено лише 5 найменувань речового майна на загальну суму 9 985,3 тис. грн, з них 4 найменування – у меншій кількості, ніж передбачено Планом забезпечення на 2021 рік.

Так, замість 9953 шт. костюмів типу А та типу В придбано 3700 шт. (37,2 відс.), замість 7610 шт. кросівок – 3000 шт. (39,4 відс.), замість 6 155 погонів-муфт – 1 400 шт. (22,7 відс.), замість 4 951 пари рукавичок зимових – 3 500 пар (70,7 відс. планових обсягів).

Натомість замість 125 беретів, передбачених планом забезпечення, Центральним органом управління у 2021 році централізовано придбано 410 шт., або у 3,3 раза більше.

Аналогічно у 2022 році, План забезпечення одностроєм ТУ ССО **також не виконано.**

Так, із 9 найменувань предметів речового майна ЦОУ у 2022 році придбано лише 3 і у значно меншій кількості, ніж передбачено Планом.

Зокрема, замість 1 697 шт. кепі типу А придбано 450 шт., або 26,5 відс., замість 5 950 костюмів типу А – 1 050 шт., або 17,6 відс., замість 2 794 шт. кросівок – 500 шт., або 17,9 відс. планових обсягів.

Вищезазначене свідчить про систематичне невиконання ССО у 2020–2022 роках планів забезпечення речовим майном, що не дозволило у повному обсязі забезпечити співробітників ССО предметами однострою.

Зокрема, аудитом, проведеним в ТУ ССО у Одеській області, встановлено, що станом на 01.07.2022 співробітники управління **взагалі не забезпечені 9 найменуваннями речового майна** (плащ-накидка, штани, сорочки з коротким та довгим рукавом, краватка, напівчоботи хромові утеплені (чобітки утеплені), напівчеревики (туфлі) хромові, затискач для краватки, ремінь до штанів, рукавички штурмові, ремінно-поясна система).

Менш ніж на половину від норми належності співробітники управління забезпечені: кепі типу А (22 відс.), розвантажувальними жилетами (25 відс.), погонами (31 відс.), кросівками (39 відс.), беретами (46 відс.), нарукавними знаками (46 відс.) та напівкомбінезонами зимовими (50 відсотків).

Водночас на складі управління зберігалось 5 найменувань речового майна, яким співробітники цього управління були забезпечені понад норму.

Так, станом на **01.07.2022** на складі зберігалось 63 чоловічі сорочки білого кольору, придбані ТУ ССО у Одеській області у 2019 році, забезпеченість якими у **15,8 раза перевищувала нормативну потребу у цьому майні (4 штуки).**

Крім того, на складі зберігалось речове майно, отримане від ЦОУ ССО протягом 2019–2022 років, зокрема 106 костюмів типу В (сорочка, брюки), забезпеченість якими у **2,6 раза перевищувала нормативну потребу у цьому майні (48 шт.),** а також 738 сорочок з трикотажного полотна, 44 од. термобілизни та 2 знаки до погону (шестикутна зірка), забезпеченість якими становить **від 102,7 до 108,3 відс. нормативної потреби.**

***Довідково.** Протягом 2019–2022 років управлінням централізовано отримано: костюми типу В (сорочка, брюки) – 162 шт. (у 2020 році – 48, у 2021 році – 14, у 2022 році – 100 шт.), з них видано 56 шт.; сорочки з трикотажного полотна у кількості 1196 шт. (у 2020 році – 736, у 2021 році – 15, у 2022 році – 445 шт.), з них видано 458 шт.; термобілизну – 100 шт. (у 2019 році), з них видано 31 шт., передано іншим підрозділам 25 шт.; знаки до погону (шестикутна зірка) – 24 шт. (у 2019 році), з них видано 22 штуки.*

Слід зазначити, що розподіл предметів речового майна, придбаних централізовано, відповідно до Інструкції № 282 здійснювався з урахуванням штатної чисельності співробітників та резерву у розмірі 10 відсотків.

Фактична чисельність співробітників при розподілі речового майна не враховувалася.

За умови такого розподілу предметів речового майна, у територіальних управліннях ССО склалася ситуація, коли за низького рівня забезпеченості речовим майном реальна потреба була повністю задоволена, а на складах зберігалися значні залишки речового майна, які за призначенням не використовувалися. Тому пропонується під час здійснення розподілу речового майна враховувати рівень фактичної забезпеченості підпорядкованих підрозділів та за необхідності перерозподіляти надлишкове майно.

Так, аудитом, проведеним в ТУ ССО у Львівській області, встановлено, що станом на 01.01.2022 *штатним розписом затверджено 341 шт. од. співробітників підрозділу охорони, з яких укомплектовано 178 шт. од., або 52,2 відс. штатної чисельності.* Станом на 01.07.2022 рівень забезпеченості штатної чисельності співробітників цього управління спорядженням становить 66,6 відс., зокрема жилетами розвантажувальними – 13,3 відс., спорядженням поясным – 98,5 відс., рюкзаками індивідуальними – 79,2 відс., ліхтариками – 75,2 відс., сумками транспортними – 68,8 відсотка.

Однак з огляду на те, що майже половина штатних посад співробітників не укомплектована, наявної в управлінні кількості спорядження виявилось достатньо для забезпечення фактичної чисельності співробітників спорядженням на 124,6 відсотка. Водночас на складі управління обліковуються 443 од. спорядження на загальну суму 386,2 тис. грн, яке не використовується, зокрема 207 од. спорядження поясного на загальну суму 187,6 тис. грн, 117 індивідуальних рюкзаків на загальну суму 155,0 тис. грн, 98 ліхтариків на загальну суму 15,0 тис. грн та 21 транспортна сумка на суму 28,6 тис. гривень.

Аналогічна ситуація спостерігалася і при забезпеченні співробітників іншими видами речового майна.

Так, забезпеченість штатної чисельності співробітників цього управління станом на 01.07.2022 головними уборами відповідно до норм, встановлених Наказом № 812, становила **46,6 відс., фактична чисельність співробітників Управління була забезпечена головними уборами на 116,6 відс.,** а на складі обліковувалися 352 головних убори, які не використовуються, на загальну суму 17,8 тис. грн, зокрема 166 шапок-фесок на загальну суму 6,6 тис. грн, 86 шапок-масок зимових – 3,4 тис. грн, 88 шапок-масок літніх – 3,5 тис. грн та 12 беретів на загальну суму 4,2 тис. гривень.

Обмундируванням тактичним штатна чисельність співробітників ТУ ССО у Львівській області станом на 01.07.2022 була забезпечена на 60,2 відс. (у тому числі куртками зимовими типу Б на 55,6 відс., костюмами

(сорочка, брюки) типу А на 84,5 відс., фуфайками з короткими рукавами на 65,4 відс. та ремнями брючними на 19,9 відс.). При цьому станом на 01.07.2022 **фактична чисельність співробітників Управління була забезпечена обмундируванням тактичним на 131,8 відс., а на складі обліковувалося 473 од. обмундирування тактичного, яке не використовується, на загальну суму 593,1 тис. грн, зокрема 106 зимових курток типу Б на суму 222,6 тис. грн, 265 од. костюмів (сорочка, брюки) типу А на суму 363,5 грн та 102 од. фуфайок з короткими рукавами на суму 7,0 тис. гривень.**

Крім того, за потреби у 53 комплектах білизни для холодної погоди (термобілизна), співробітників управління ТУ ССО у Львівській області забезпечено 81 комплектом, або в 1,5 раза більше потреби, що призвело до понаднормових залишків білизни для холодної погоди (термобілизна) в кількості 28 комплектів на загальну суму 13,7 тис. гривень.

Усього на складі ТУ ССО у Львівській області зберігається 15 найменувань однострою, засобів індивідуального захисту та спорядження на загальну суму 1 271,2 тис. грн, які отримані централізовано від Служби судової охорони для забезпечення штатної чисельності співробітників та не використовуються за призначенням.

Схожа ситуація склалася у ТУ ССО у Вінницькій області, штат співробітників якого станом на 01.07.2022 було укомплектовано на 63,9 відс. (із 399 штатних посад співробітників укомплектовано 255).

Аудитом встановлено, що станом на 01.08.2022 залишки речового майна у цьому управлінні становили 6 816 одиниць (у тому числі обмундирування та сорочки – 3 733 од., головні убори – 1 985 од., взуття та спорядження – 1 098 од.). Водночас надлишок предметів речового майна з урахуванням майна, яке планувалося видати у 2022 році, становив 5 292 одиниці, зокрема 2 924 од. обмундирування і сорочок (645 курток зимових, 810 костюмів типу А і Б, 565 фуфайок з короткими рукавами, 395 сорочок з трикотажного полотна), 1 867 од. головних уборів, зокрема 964 шапки-фески, 501 од. взуття та спорядження, зокрема 165 пар черевиків з високими берцями літніх, проте в цьому управлінні існувала потреба у забезпеченні кепі у кількості 130 штук.

Таким чином неврахування ЦОУ ССО під час розподілу централізовано придбаного речового майна обґрунтованої потреби територіальних управлінь ССО, необхідної для забезпечення фактичної чисельності співробітників ССО, призводило до накопичення цього майна на складах територіальних управлінь за гострої нестачі у цих управліннях інших предметів речового майна, передбачених нормами належності.

❖ Щодо забезпеченості транспортними засобами

Забезпеченість ССО транспортними засобами станом на 01.01.2023 становила 208 од. із передбачених штатами 459 од., **або 45,3 відсотка.** Із наявних 208 од. транспортних засобів, 95 од. становлять оперативні легкові автомобілі, 5 од. – мікроавтобуси вантажні; 2 од. – автобуси пасажирські; 106 од. – легкові пасажирські автомобілі (місткістю 8–9 осіб).

Найвищий рівень забезпеченості транспортними засобами в ТУ ССО у Вінницькій області – 66,7 відс. (наявно 8 од. транспортних засобів з 12 од., передбачених штатом), а найнижчий у ТУ ССО у м. Києві та Київській області – 36,3 відс. (наявно 49 од. з 135 од., передбачених штатом).

Проте в кількісному відношенні найбільша кількість автотранспорту знаходиться в ТУ ССО у м. Києві та Київській області – 49 од. у зв'язку з тим, що його штатом передбачено транспортні засоби також і для керівництва центрального органу управління, структурних підрозділів центрального органу управління та підрозділу особистої безпеки суддів ВАКС.

Не краще ситуація із рівнем забезпеченості транспортними засобами в ТУ ССО у Запорізькій, Кіровоградській, Миколаївській, Сумській, Тернопільській та Чернігівській областях, де він становить 36,4 відсотка.

Водночас слід зазначити, що незважаючи на те, що забезпеченість транспортними засобами ССО становить лише 45,3 відс., Службою протягом 2022 року відповідно до наказів ДСАУ від 10.06.2022 № 169, від 04.10.2022 № 357, актів приймання-передачі від 16.06.2022 і від 01.11.2022 передано два транспортні засоби VOLKSWAGEN PASSAT 2 до Господарського суду Житомирської області і RENAULT Duster до Миколаївського окружного адміністративного суду відповідно.

Крім того, згідно з листом ДСАУ від 25.11.2022 № 14-10869/22 ССО листом від 07.12.2022 № 30/01.30-09.2-1904 погоджено безоплатну передачу автомобіля SKODA Octavia A 7 з балансу ТУ ССО у Хмельницькій області на баланс ТУ ДСАУ в Хмельницькій області.

Водночас через збройну агресію російської федерації проти України, станом на 01.01.2023 ССО втрачено 4 од. транспортних засобів загальною вартістю 2 964,1 тис. грн, зокрема 1 транспортний засіб (Renault Duster) вартістю 4 47,0 тис. грн втрачено ТУ ССО у Луганській області, 3 транспортні засоби (RENAULT Trafic 2 од. та RENAULT Duster 1 од.) загальною вартістю 2 517,1 тис. грн втрачено ТУ ССО у Херсонській області.

Таким чином з огляду на те, що станом на 01.01.2023 рівень забезпеченості транспортними засобами ССО становить лише 45,3 відс., а згідно із статтею 12 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України» Служба входить до складу сектору безпеки і оборони, передавання у 2022 році транспортних засобів судам та ТУ ДСАУ, які не включені до сектору безпеки і оборони, під час воєнної агресії російської федерації проти України може мати ризики неналежного виконання ССО функцій і завдань, зокрема і з оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

❖ Щодо забезпеченості засобами інформатизації

Для організації забезпечення засобами інформатизації наказами Голови ССО щорічно затверджувалися Норми належності основних типів техніки зв'язку, інформатизації та технічних засобів охорони (далі – ТЗО) центрального органу управління та територіальних управлінь ССО та зразок

Табеля належності техніки зв'язку, зокрема наказами від 28.08.2019 № 97, від 21.01.2020 № 51, від 03.02.2021 № 54 та від 23.02.2022 № 75.

Аудитом встановлено, що станом на 1 січня 2023 року в ССО обліковується 2 307 од. засобів інформатизації: 1 411 персональних комп'ютерів, 309 ноутбуків, 587 багатофункціональних пристроїв, окремих засобів зв'язку 3 956 одиниць (табл. 6).

Станом на 1 січня 2023 року рівень забезпечення ССО персональними комп'ютерами становить 55,0 відс., ноутбуками – 48,0 відс. та багатофункціональними пристроями – 53 відс., окремими засобами зв'язку – 67 відсотків.

Таблиця 6

Загальна укомплектованість ССО основними засобами зв'язку та інформатизації станом на 01.01.2023

Найменування	Табель, од.	Наявність, од.	Відсоток забезпечення
Портативна радіостанція	3634	2373	65
Автомобільна радіостанція	220	194	88
Персональний комп'ютер	2546	1411	55
Ноутбук	640	309	48
Багатофункціональний пристрій	1117	587	53
Відеореєстратор персональний	1854	1197	65
Відеореєстратор автомобільний	207	192	93

Водночас, з урахуванням наявності вакантних посад та змін у структурі ССО, відповідні служби та працівників ССО повністю забезпечені засобами інформатизації (комп'ютерним та мережевим обладнанням).

❖ Щодо забезпеченості приміщеннями

Станом на 01.01.2023 підрозділи ЦОУ та ТУ ССО розміщувалися в **36** будівлях загальною площею 29 392,4 м², зокрема в **32** будівлях²⁷ (89 відс.) – на підставі договорів оренди, або безоплатного користування (позички), та **4** власних будівлях²⁸ (11 відсотків).

З 24 ТУ ССО відповідно до умов укладених договорів розмір орендної плати у 22 управліннях становив 1 грн на рік, ТУ ССО у Львівській області за одним приміщенням – 1 грн за м² на місяць, ТУ ССО у Черкаській області – 2 грн за м² на місяць.

❖ Щодо стану збереження майна в умовах воєнного часу

З 2014 року економіка України функціонувала в умовах гібридної війни, яку російська федерація вела проти України, проте широкомасштабні воєнні дії країни-агресора на території України, які почалися 24.02.2022, створили ризики значної втрати державного майна від знищення активів та зруйнування інфраструктури.

²⁷ Загальною площею 25 420,6 м².

²⁸ Загальною площею 3 971,8 м².

Аудитом встановлено, що ССО у 2022 році проведено позапланову інвентаризацію товарно-матеріальних цінностей в ТУ ССО, результати якої наведено в таблиці 7.

Отже, внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну майно ССО зазнало чималих пошкоджень та руйнувань – за попередніми даними, сума втрат та ймовірних збитків, завданих територіальним підрозділам ССО, становлять понад 27 205,8 тис. грн, зокрема однострою в кількості 2 352 од. загальною вартістю 1 560,8 тис. грн; озброєння – 9 553 од. загальною вартістю 5 412,8 тис. грн, комп’ютерної техніки та програм – 277 од. загальною вартістю 2 913,5 тис. грн, автотранспорту – 4 од. загальною вартістю 2 998,7 тис. грн, палива – 1 174,65 од. загальною вартістю 39,4 тис. грн, іншого майна в кількості 52 940,17 од. загальною вартістю 14 280,6 тис. гривень.

Таблиця 7

Інформація щодо нестач та знаходження майна на тимчасово окупованих територіях в ТУ ССО за 2022 рік

Найменування майна	Од.	Сума, тис. грн	Причина нестач
1	2	3	4
Однострій	2160	1389,5	майно знаходиться на тимчасово окупованій території Херсонської області (ТУ та суди)
	192	171,3	знищено вибухом в ТУ Харківської області
Озброєння	144	517,2	знищено вибухом в ТУ Харківської області
	82	191,2	зникло під час окупації Харківської області (суди)
	9 324	4674,8	майно знаходиться на тимчасово окупованих територіях Херсонської та Запорізької областей (ТУ та суди)
	3	29,6	знищення пожежею (Красноліманський міський суд Донецької області)
Комп’ютерна техніка та програми	19	121,7	знищено вибухом в ТУ Харківської області
	4	103,8	знищено для недопущення витоку таємної інформації в ТУ Харківської області
	254	2688,0	майно знаходиться на тимчасово окупованих територіях Запорізької, Луганської, Херсонської, Донецької областей (ТУ та суди)
Телефонні пристрої	2	32,0	не передано при звільненні в ТУ Вінницької області
	12	179,5	знищено вибухом в ТУ Харківської області
	5	80,3	зникло під час окупації Харківської області (суди)
	186	2466,0	майно знаходиться на тимчасово окупованих територіях Запорізької, Луганської, Херсонської, Донецької областей (ТУ та суди)
Автотранспорт	4	2998,7	майно знаходиться на тимчасово окупованій території Херсонської області (ТУ та суди)

Закінчення таблиці 7

1	2	3	4
Паливо	1174,65	39,4	майно знаходиться на тимчасово окупованій території Херсонської області (ТУ та суди)
Інше майно	3	11,1	не передані 1 відеореєстратор, набори інструментів під час звільнення в ТУ Вінницької області
	682,06	843,0	знищено вибухом в ТУ Харківської області (меблі офісні, модулі, рюкзаки, побутова техніка, жалюзі, спорядження поясне, жетони, сейфи, шафи металеві, інтерактивна панель, ІР камери, нагрудні відеореєстратори, нагрудні камери тощо)
	65	116,2	зникло в судах під час окупації Харківської області (рюкзаки, побутова техніка, спорядження поясне, шафи для озброєння, інтерактивна панель, ІР камери, нагрудні відеореєстратори, нагрудні камери, ліхтарики тощо)
	8	4,0	не передано при звільненні в ТУ Харківської області (жетони, спорядження поясне)
	51942,11	10453,1	майно знаходиться на тимчасово окупованих територіях в ТУ та судах Запорізької, Луганської, Херсонської, Донецької областей (системи відеоспостереження, мовного сповіщення, охоронної і пожежної сигналізації, комплекти чохлів для автомобілів, нежитлова будівля площею 324,2 м ² , безконтактні інфрачервоні термометри, вогнегасники, шафи для озброєння, офісні меблі, побутова техніка, телевізори, жетони, відеореєстратори нагрудні, спорядження поясне тощо)
	31	65,8	знищення пожежею в Донецькій області (побутова техніка, шафи для зберігання спеціальних засобів, безконтактні інфрачервоні термометри, інформаційні дошки, ліхтарики, жетони тощо) (Красноліманський міський суд Донецької області)
	4	29,6	не передані жетони під час звільнення в ТУ Донецької області
РАЗОМ:	66 300,82	27 205 8	X

Водночас інформація про пошкоджене, зруйноване або втрачене майно ССО, як і вартість завданих окупантами збитків, не є остаточною, оскільки бойові дії на території України продовжуються. Отже, робота з уточнення інформації про збитки та руйнування майна, що перебуває на балансі ТУ ССО, продовжується.

Таким чином, відсутність в умовах воєнного стану повного доступу до інформації щодо наявності державного майна на окупованих

територіях, правовстановлюючих документів та/або документів, що містять технічні характеристики пошкодженого/знищеного або зниклого майна, ускладнює контроль за управлінням, зберіганням, використанням державного майна та проведенням оцінки завданих збитків.

Висновок

Виконання Стратегії розвитку ССО до 2022 року у цілому сприяло запровадженню пріоритетних напрямів становлення та розвитку інституційної спроможності Служби. Однак мета Стратегії – створення та розбудова спроможностей Служби для забезпечення безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку, у повному обсязі не досягнена.

Основними причинами, які впливали на реалізацію Стратегії, були відсутність достатнього фінансування у 2021–2022 роках, неналежний рівень організаційного забезпечення та контролю за виконанням заходів з боку ССО та ДСАУ, введення в Україні обмежень, передбачених воєнним станом внаслідок збройної агресії російської федерації.

Через значну неукомплектованість підрозділів охорони та відділів оперативно-чергової служби (55 відс.), які є основними підрозділами з виконання завдань, покладених на ССО, відбувається додаткове навантаження на фактично працюючих осіб та створюються ризики неналежного виконання завдань, покладених на Службу, зокрема підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, а також охорону приміщень суду, органів та установ системи правосуддя та забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу.

Так, через неукомплектованість особового складу підрозділів охорони ССО станом на 01.01.2023 забезпечувалася охорона 585 об'єктів системи правосуддя, або 79,7 відс. загальної кількості. Із 585 об'єктів системи правосуддя охорона 310 здійснювалася у цілодобовому режимі (53 відс.) та 275 (47 відс.) на період роботи об'єкта. Кількість об'єктів, що залишаються неприйнятими під охорону територіальними підрозділами ССО становлять 92 об'єкти, здійснення їхньої охорони забезпечується Національною поліцією та Національною гвардією.

На сьогодні заходи особистої безпеки вживаються лише щодо 11 суддів ВАКС із наявних 38. Станом на 31.12.2022 відділення особистої безпеки суддів ВАКС укомплектовані лише на 19,5 відс (посад – 380 од., фактично працюючих – 74 одиниці).

Крім того, на сьогодні норми частин третьої і п'ятої статті 10 Закону № 2447 не можуть бути реалізовані через відсутність порядків реалізації цих норм закону та, відповідно, невизначення хто – ВАКС

або ССО, зобов'язаний оснащувати житло судді охоронною сигналізацією й кнопками тривожної сигналізації та чийм коштом, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), має здійснюватися тимчасове розміщення таких осіб у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Нагальною є потреба в розробленні та прийнятті порядку здійснення охорони житла судді ВАКС, а також тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), у місцях, що гарантують їхню безпеку.

Для забезпечення взяття під охорону ССО всіх об'єктів системи правосуддя та цілодобової охорони 38 суддів ВАКС необхідно як мінімум укомплектувати 618 посад підрозділів охорони. За попередніми розрахунками, лише для виплати грошового забезпечення за цими посадами потрібно додаткове фінансування у розмірі 210 312,8 тис. грн, не враховуючи вартість речового майна, засобів безпеки та озброєння.

Низький рівень оснащеності та забезпеченості підрозділів ССО матеріально-технічними засобами створює ризики неналежного виконання покладених на них Законом завдань.

ССО не в повному обсязі забезпечило співробітників Служби судової охорони зброєю, спеціальними засобами та спорядженням, засобами індивідуального захисту та засобами радіозв'язку відповідно до затверджених норм належності. Також незадовільним є стан забезпечення співробітників ССО речовим майном.

Плани забезпечення на 2020–2022 роки були необґрунтованими, не враховували затверджену штатну чисельність співробітників Служби, залишки речового майна на складі, та, як наслідок, не відображали реальної потреби у речовому майні.

Водночас систематичне невиконання ССО у 2020–2022 роках Планів забезпечення речовим майном не дозволило у повному обсязі забезпечити співробітників ССО предметами однострою.

Неврахування ССО при розподілі централізовано придбаного речового майна обґрунтованої потреби територіальних управлінь ССО, необхідної для забезпечення фактичної чисельності співробітників ССО, призводило до накопичення цього майна на складах територіальних управлінь за гострої нестачі у цих управліннях інших предметів речового майна, передбачених нормами належності.

Рівень забезпеченості транспортними засобами ССО становить лише 45,3 відсотка. Водночас незважаючи на те, що згідно із статтею 12 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України» Служба входить до складу сектору безпеки і оборони, у 2022 році Службою відповідно до рішень ДСАУ погоджено безоплатне передавання трьох транспортних засобів іншим державним органам

(установам), які не включені до сектору безпеки і оборони, що під час воєнної агресії російської федерації проти України може нести ризики неналежного виконання Службою функцій і завдань, зокрема і з оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності.

Внаслідок повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну майно ССО зазнало чималих пошкоджень та руйнувань. За попередніми даними, сума втрат та ймовірних збитків, завданих територіальним підрозділам ССО, становить понад 27 205,8 тис. гривень.

Водночас інформація про пошкоджене, зруйноване або втрачене майно ССО, як і вартість завданих окупантами збитків, не є остаточною, оскільки бойові дії на території України продовжуються.

Відсутність в умовах воєнного стану повного доступу до інформації щодо наявності державного майна на окупованих територіях, правовстановлюючих документів та/або документів, що містять технічні характеристики пошкодженого/знищеного або зниклого майна, ускладнює контроль за управлінням, зберіганням, використанням державного майна та проведенням оцінки завданих збитків.

3. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ, ВИДІЛЕНИХ НА ВИКОНАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ТА ЗАВДАНЬ СЛУЖБОЮ СУДОВОЇ ОХОРОНИ

3.1. Оцінка стану планування коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони

Аудитом встановлено, що у 2019–2022 роках функції головного розпорядника коштів державного бюджету щодо фінансового забезпечення діяльності ССО здійснювала ДСАУ.

Видатки державного бюджету, спрямовані на виконання повноважень та завдань ССО, планувалися та здійснювалися в межах бюджетної програми за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» (далі – КПКВК 0501020).

Бюджетні запити за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки ДСАУ сформовано на підставі пропозицій структурних підрозділів ДСАУ та розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня.

Водночас слід зазначити, що під час формування бюджетних запитів ДСАУ не були дотримані вимоги пункту 2 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ) в частині їх складання на підставі планів діяльності на середньостроковий період.

Так, ДСАУ у 2019–2022 роках плани діяльності на середньостроковий

період, як це передбачено для головних розпорядників бюджетних коштів пунктом 1 частини п'ятої статті 22 БКУ, не розроблялися.

Згідно з бюджетними запитами ДСАУ²⁹ потреба в бюджетних коштах за КПКВК 0501020, визначена для ССО, становила на: 2019 рік – 2 775 543,1 тис. грн; 2020 рік – 8 414 742,9 тис. грн; 2021 рік – 4 939 544,2 тис. грн; 2022 рік – 2 046 880,8 тис. гривень.

У загальному обсязі потреби ДСАУ за КПКВК 0501020 питома вага потреби ССО становила у 2019 році – 12,7 відс., у 2020 році – 21,5 відс., у 2021 році – 12,1 відс. і у 2022 році – 8,0 відсотка.

Відповідно до Законів України від 23.11.2018 № 2629 «Про Державний бюджет України на 2019 рік», від 14.11.2019 № 294 «Про Державний бюджет України на 2020 рік», від 15.12.2020 № 1082 «Про Державний бюджет України на 2021 рік» та від 02.12.2021 № 1928 «Про Державний бюджет України на 2022 рік» заявлена у бюджетних запитах потреба ССО була забезпечена³⁰ у: **2019 році** на 35,6 відс. (988 003,6 тис. грн); **2020 році** на 22,4 відс. (1 883 081,5 тис. грн); **2021 році** на 33,3 відс. (1 646 881,5 тис. грн); **2022 році** на 80,5 відс. (1 646 881,5 тис. гривень).

Водночас протягом 2019–2022 років ДСАУ за КПКВК 0501020 здійснювалися численні перерозподіли видатків між розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня у межах загального обсягу бюджетних призначень окремо за загальним та спеціальним фондами державного бюджету³¹, які призвели до зменшення рівня забезпечення потреби ССО у 2019 році на 16,5 відс. (з 35,6 відс. до 19,1 відс.), у 2020 році на 2,4 відс. (з 22,4 відс. до 20,0 відс.), у 2021 році на 0,7 відс. (з 33,3 відс. до 32,6 відс.) і у 2022 році на 9,1 відс. (з 80,5 відс. до 71,4 відсотка).

Інформація щодо планування та рівня забезпеченості коштами державного бюджету за бюджетною програмою (КПКВК 0501020) на виконання повноважень та завдань ССО у 2019–2022 роках, за даними, наданими ДСАУ (без урахування власних надходжень та коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного розвитку), наведена у таблиці 8.

Наведені в таблиці 8 дані свідчать, що протягом 2019–2022 років із затверджених у державних бюджетах на відповідні роки на виконання повноважень та завдань ССО **6 164 848,1 тис. грн** Службі судової охорони (з урахуванням внесених змін) були доведені асигнування у сумі **5 282 539,1 тис. грн**, або на 14,3 відс. (882 309,0 тис. грн) менше.

²⁹Бюджетні запити на 2019, 2020, 2021, 2022 роки надіслані на адресу Міністерства фінансів України 29.08.2018 за вих. № 11-14516/18, 09.09.2019 за вих. № 11-22512/19 (уточнений – 16.09.2019 за вих. № 11-23110/19), 20.08.2020 за вих. № 11-15989/20 (уточнений – 24.09.2020 за вих. № 11-17616/20) і 13.08.2021 за вих. № 11-15477/21 (уточнений – 20.09.2021 за вих. № 11-17109/21) відповідно.

³⁰ З урахуванням внесених протягом відповідних років змін.

³¹ Здійснення таких перерозподілів передбачено абзацом другим пункту 4¹ розділу VI БКУ (із змінами).

Інформація щодо планування та рівня забезпеченості коштами державного бюджету за бюджетною програмою – КПКВК 0501020 на виконання повноважень та завдань ССО у 2019–2022 роках

тис. грн

Роки	Потреба згідно з бюджетними запитами	Затверджено у державному бюджеті (із змінами)	з них:		Рівень забезпечення (відс.)	Затверджено у кошторисах розпорядників нижчого рівня	з них:		Рівень забезпечення (відс.)
			загальний фонд	спеціальний фонд			загальний фонд	спеціальний фонд	
2019	2 775 543,1	988 003,6	222 645,5	765 358,1	35,6	529 238,8	46 884,6	482 354,2	19,1
2020	8 414 742,9	1 883 081,5	874 058,0	1 009 023,5	22,4	1 680 075,5	733 410,7	946 664,8	20,0
2021	4 939 544,2	1 646 881,5	1 646 881,5		33,3	1 612 598,1	1 607 913,6	4 684,5	32,6
2022	2 046 880,8	1 646 881,5	1 571 686,6	75 194,9	80,5	1 460 626,7	1 385 869,8	74 756,9	71,4
всього	18 176 711,0	6 164 848,1	4 315 271,6	1 849 576,5	33,9	5 282 539,1	3 774 078,7	1 508 460,4	29,1

Аудит засвідчив низку порушень норм чинного законодавства при плануванні та затвердженні видатків державного бюджету, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 БКУ (із змінами) є порушенням бюджетного законодавства.

Так, під час формування показників проєкту кошторису³² на 2020 рік ССО не дотримано вимог пункту 22 Порядку № 228, а саме показники видатків державного бюджету на капітальний ремонт за КЕКВ 3132 у сумі 56 600,0 тис. грн належним чином не були деталізовані за видами та кількістю товарів (робіт, послуг).

Також у порушення вимог пункту 29 Порядку № 228 під час формування показників, що включалися до кошторисів за КПКВК 0501020, ДСАУ без урахування фактичної потреби, зазначеної ССО, зайво затверджено кошторисні призначення на 2020 рік за загальним фондом державного бюджету за КЕКВ 3132 «Капітальний ремонт інших об'єктів» у сумі 236 200,0 тис. грн, які не були деталізовані за видами та кількістю із зазначенням вартості за одиницю.

Довідково. ССО листом від 09.01.2020 № 30/7-39/20 повідомила ДСАУ про те, що Служба не може підтвердити відповідними розрахунками видатки за КЕКВ 3132 (236 200,0 тис. грн), так як на балансі в ЦОУ ССО та ТУ ССО відсутні будівлі та приміщення, а наявна кількість орендованих приміщень не потребує такого обсягу фінансових ресурсів за КЕКВ 3132. У подальшому, ДСАУ самостійно без відповідних пропозицій ССО довідкою від 16.01.2020 № 4 зменшено кошторис ССО на 90 000,0 тис. грн за КЕКВ 3132, перерозподіливши ці кошти між місцевими та апеляційними судами.

Висновок

Під час формування бюджетних запитів ДСАУ не були дотримані вимоги пункту 2 частини п'ятої статті 22 БКУ щодо їх складання на підставі планів діяльності на середньостроковий період.

У 2019–2022 роках ДСАУ під час розгляду кошторисів ССО не дотримано вимог пункту 29 Порядку № 228, в частині забезпечення додержання вимог законодавства, а також вказівок зі складання

³² Листами від 06.09.2019 № 7-1109/19 та від 09.09.2019 № 6-1124/19.

кошторисів на плановий бюджетний період і наявності в розрахунках до кошторисів економічних обґрунтувань.

3.2. Оцінка стану використання коштів державного бюджету, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони

У березні 2019 року³³ ДСАУ, як головний розпорядник бюджетних коштів, включила ССО до системи розпорядників нижчого рівня (II рівень).

Водночас ССО включила ТУ ССО до Мережі розпорядників та одержувачів коштів державного бюджету нижчого рівня (III рівень), зокрема у 2019 році – 16 ТУ ССО, у 2020 році – 8 ТУ ССО. У 2021, 2022 роках мережа розпорядників ССО залишалася незмінною і містила крім ССО 24 розпорядники бюджетних коштів III рівня.

Цілями державної політики, на досягнення якої спрямовувалася реалізація бюджетної програми за КПКВК 0501020, були у 2019–2021 роках – *формування ефективної системи правосуддя; підвищення якості правосуддя; у 2022 році – забезпечення конституційного права на справедливий суд.*

Мета бюджетної програми: *забезпечення належних умов здійснення судочинства для повного та своєчасного розгляду судових справ.*

Завдання бюджетної програми: *забезпечення належного розгляду судових справ; створення умов для безперешкодного здійснення правосуддя.*

Аудитом встановлено, що у паспортах бюджетних програм на 2019–2022 роки затверджений окремий напрям використання бюджетних коштів – *забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони.* Водночас слід зазначити, що ССО здійснювалися видатки і за іншими напрямками, зокрема на заходи з інформатизації (засоби інформатизації та послуги з інформатизації), легалізацію комп'ютерних програм, будівництво приміщень судів та судових установ³⁴ та капітальний ремонт, реконструкцію, реставрацію приміщень судів та судових установ³⁵.

Проведений аналіз стану складання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019, 2020, 2021, 2022 роки засвідчив, що затверджені в них результативні показники не характеризували реалізацію кожного напрямку використання бюджетних коштів, як передбачено абзацом п'ятим пункту 6 Загальних вимог до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648 (далі – Загальні вимоги № 1536). Зокрема, у паспортах не було визначено жодного результативного показника, який би характеризував використання бюджетних коштів,

³³ З початку виконання ССО своїх повноважень та завдань.

³⁴ У 2019–2020 роках напрям мав назву «Будівництво (придбання) приміщень».

³⁵ У 2019–2020 роках напрям мав назву «Капітальний ремонт, реконструкція (реставрація) адміністративних приміщень судів та установ судової системи».

зокрема і ССО, за такими напрямками, як заходи з інформатизації (засоби інформатизації та послуги з інформатизації) та легалізація комп'ютерних програм.

Крім того, кількість результативних показників, які безпосередньо характеризували виконання повноважень та завдань ССО, з 2021 року була значно скорочена, а саме – порівняно з 2020 роком більш як втричі, з 13 до 4 показників.

Довідково. У паспорті бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019 рік затверджено 9 результативних показників, які безпосередньо характеризують виконання повноважень та завдань ССО, на 2020 рік – 13 показників, на 2021 і 2022 роки – по 4 показники.

Водночас залишені 4 результативних показники (чисельність працівників Служби судової охорони; кількість приміщень, в яких розташована Служба судової охорони; кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони, та частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості) не дають можливості оцінити ефективність бюджетної програми за напрямом використання бюджетних коштів забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони, як передбачено абзацом першим частини п'ятої статті 20 БКУ (із змінами).

Зокрема, вказані результативні показники характеризували лише стан виконання повноважень ССО, визначених пунктом 3 частини першої статті 162 Закону № 1402, щодо охорони, забезпечення недоторканності та цілісності приміщень судів, органів і установ системи правосуддя, недоторканності та цілісності розташованого у таких приміщеннях майна, запобігання, недопущення чи припинення протиправних дій щодо нього. Показники, які б характеризували стан виконання інших повноважень, зокрема, здійснення заходів із запобігання загрозам особистій безпеці суддів, членів їх сімей, працівників суду, а також у суді – учасників судового процесу, виявлення та нейтралізації таких загроз; забезпечення підтримання та реагування на порушення громадського порядку при розгляді справ судом, вжиття заходів до припинення проявів неповаги до суду у паспортах не передбачені.

Робота щодо затвердження кошторисів у ССО у 2019–2022 роках була організована таким чином:

у 2019–2020 роках через те, що не були сформовані усі ТУ ССО, після надходження до ССО відповідних показників від ДСАУ, загальна сума бюджетних призначень обліковувалася за ЦОУ ССО. Потім у міру формування територіальних управлінь затверджувалися кошториси ТУ ССО за рахунок зменшення кошторисних призначень ЦОУ ССО;

у 2021–2022 роках кошториси ЦОУ ССО та ТУ ССО затверджувалися окремо після доведення від ДСАУ відповідних показників.

Аудитом встановлено, що з огляду на те, що у 2019 році ССО перебувала в стадії формування і кошти на оплату праці, поточні та комунальні видатки не могли бути використані в повному обсязі, ДСАУ зменшила бюджетні

асигнування ССО на суму – 458 764,8 тис. грн, які перерозподілила між ДСАУ, апеляційними та місцевими судами.

Такий перерозподіл бюджетних асигнувань за загальним фондом загалом перевищив обраховану потребу на оплату праці ДСАУ на 276,1 млн грн і суттєво збільшив витрати ДСАУ, апаратів територіальних управлінь ДСАУ, апеляційних судів на цю мету.

Також у 2020 році ДСАУ самостійно, без відповідних пропозицій Служби, зменшила кошторис ССО за КЕКВ 3132 «Капітальний ремонт інших об'єктів» на 90 000,0 тис. грн та перерозподілила ці кошти між місцевими та апеляційними судами.

Таким чином, організаційно-адміністративні прорахунки з боку ДСАУ позбавили ССО можливості витратити 548 764,8 тис. грн на свій розвиток (придбання озброєння, речового та іншого майна), що є неефективним управлінням коштами державного бюджету. Зазначені кошти ДСАУ також не були спрямовані на матеріально-технічне забезпечення будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя засобами охоронного призначення.

Узагальнена інформація щодо використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою КПКВК 0501020, зокрема спрямованих на виконання повноважень та завдань ССО у 2019–2022 роках, наведена в таблиці 9.

Таблиця 9

Використання коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, спрямованих на виконання повноважень та завдань ССО у 2019–2022 роках

тис. грн

Показники	Рік	Служба судової охорони		у тому числі:	
		загальний фонд	спеціальний фонд	загальний фонд	спеціальний фонд
Затверджено у кошторисах (зі змінами)	2019	46 884,6	482 354,2	26 036,2	256 594,2
	2020	733 410,7	954 872,0	189 664,8	178 985,1
	2021	1 607 913,6	62 199,3	94 361,3	5 519,8
	2022	1 385 869,8	84 190,6	65 667,8	45 956,5
	всього	3 774 078,7	1 583 616,0	375 730,1	487 055,5
Відкрито асигнувань	2019	46 884,6	477 982,9	26 036,2	252 222,8
	2020	733 406,4	946 305,7	189 314,8	161 108,7
	2021	1 607 889,2	6 129,7	94 315,0	952,6
	2022	1 385 869,8	18 823,9	65 666,0	6 091,9
	всього	3 774 050,0	1 449 242,2	375 332,0	420 376,0
Касові видатки (з урахуванням власних надходжень та коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного розвитку)	2019	46 884,6	477 071,6	26 036,2	252 206,0
	2020	732 985,1	941 150,2	189 301,6	165 385,6
	2021	1 607 681,8	60 736,9	94 315,0	4 663,3
	2022	1 385 545,6	27 996,2	65 648,9	6 606,3
	всього	3 773 097,1	1 506 954,9	375 301,7	428 861,2
Залишки невикористаних відкритих асигнувань	2019	0,0	911,3	0,0	16,8
	2020	421,4	13 362,8	13,2	731,2
	2021	207,4	1 104,7	0,0	86,3
	2022	324,2	261,0	17,1	25,7
	всього	953,0	15 639,8	30,3	860,0
		16 592,8		890,3	

Наведені в таблиці 9 дані свідчать, що касові видатки за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, спрямовані на виконання повноважень та завдань ССО у 2019–2022 роках, становили 5 280 052,0 тис. грн (за загальним

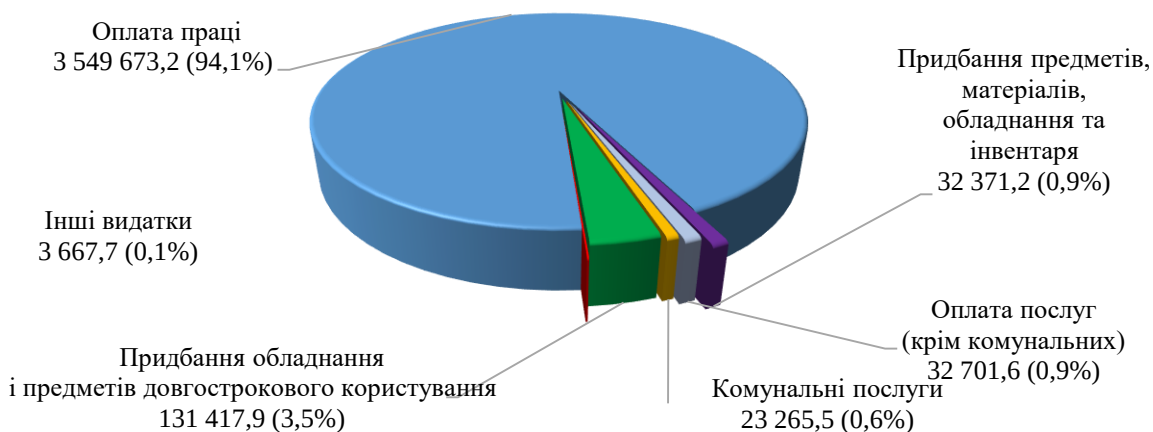
фондом – 3 773 097,1 тис. грн, або 99,9 відс. плану, спеціальним – 1 506 954,9 тис. грн (з урахуванням власних надходжень та коштів, отриманих на виконання програм соціально-економічного розвитку, у сумі 73 352,7 тис. грн), з них використано **ЦОУ ССО – 804 162,9 тис. грн** (375 301,7 тис. грн – загальний фонд, 428 861,2 тис. грн – спеціальний фонд), **ТУ ССО – 4 475 889,1 тис. грн** (3 397 795,4 тис. грн – загальний фонд, 1 078 093,7 тис. грн – спеціальний фонд).

Водночас встановлено, що у 2019–2022 роках у зв'язку із закриттям рахунків, відкритих у поточному бюджетному періоді для виконання бюджету згідно зі статтею 57 Бюджетного кодексу України, за відсутності належного контролю з боку ДСАУ як головного розпорядника бюджетних коштів, унаслідок неналежного планування видатків державного бюджету ССО залишок на рахунках для відкриття асигнувань на загальну суму **16 592,8 тис. грн** (2019 рік – 911,3 тис. грн, 2020 рік – 13 784,2 тис. грн, 2021 рік – 1 312,1 тис. грн, 2022 рік – 585,2 тис. грн) списано до державного бюджету, що є неефективним управлінням коштами державного бюджету та свідчить про недотримання ДСАУ вимог пункту 7 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами).

Відповідно до бюджетної звітності у 2019–2022 роках ССО кошти державного бюджету за загальним та спеціальним фондами, спрямовані на виконання повноважень та завдань, використано на оплату праці і нарахування на заробітну плату – 4 440 736,7 тис. грн; придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря – 371 141,2 тис. грн; оплату послуг (крім комунальних) – 93 229,0 тис. грн; оплату видатків на відрядження – 4 315,0 тис. грн; оплату комунальних послуг та енергоносіїв – 24 022,6 тис. грн; дослідження і розробку, окремі заходи розвитку з реалізації державних (регіональних) програм – 3 170,6 тис. грн; придбання обладнання і предметів довгострокового користування – 274 945,9 тис. грн; капітальний ремонт – 56 863,3 тис. грн; інші видатки – 11 627,8 тис. гривень.

Інформація щодо структури касових видатків загального фонду у 2019–2022 роках за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 на виконання повноважень та завдань ССО наведена на діаграмі 2.

Діаграма 2. Інформація щодо структури касових видатків загального фонду у 2019–2022 роках на виконання повноважень та завдань ССО, тис. грн



Наведені на діаграмі 2 дані свідчать, що **94,1 відс.** (3 549 673,2 тис. грн) коштів загального фонду державного бюджету витрачено на оплату праці працівників ССО.

Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду у 2019–2022 роках за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 на виконання повноважень та завдань ССО наведена на діаграмі 3.

Діаграма 3. Інформація щодо структури касових видатків спеціального фонду у 2019–2022 роках на виконання повноважень та завдань ССО, тис. грн



Наведені на діаграмі 3 дані свідчать, що **59,1 відс.** (891 063,5 тис. грн) коштів спеціального фонду державного бюджету витрачено на оплату праці працівників ССО, **22,5 відс.** (338 770,0 тис. грн) – на придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентаря.

Аналізом звітів про виконання паспортів бюджетної програми (КПКВК 0501020) за 2019–2021 роки **встановлені випадки включення ДСАУ до них недостовірних даних.**

Зокрема, через недосконалість аналітичної звітності та відсутність належної взаємодії між ДСАУ та ССО у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2019 рік **видатки спеціального фонду за напрямом забезпечення виконання функцій та завдань ССО були занижені на 126 068,5 тис. грн, а за напрямом заходи з інформатизації (засоби інформатизації та послуги з інформатизації), навпаки, завищені на цю ж суму.**

У звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік **видатки спеціального фонду за напрямом забезпечення виконання функцій та завдань ССО занижені на 6 450,2 тис. грн (замість 918 365,4 тис. грн зазначені у сумі 911 915,2 тис. грн), через неврахування видатків, здійснених коштом власних надходжень та субвенції з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів.**

Довідково. Відповідна аналітична звітність про виконання індивідуального кошторису за власними надходженнями бюджетних установ та за коштами, отриманими як субвенції з місцевого бюджету державному бюджету на виконання

програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів ДСАУ, була запроваджена лише з 2021 року.

Інформація щодо видатків ССО, відображених за напрямками у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки, наведена у таблиці 10.

Таблиця 10

Інформація щодо видатків ССО, відображених за напрямками у звітах про виконання паспортів бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки
тис. грн

Рік	Всього	з них: за визначеними у паспортах бюджетної програми за КПКВК 0501020 напрямками використання бюджетних коштів				
		Забезпечення виконання функцій та завдань ССО	Заходи з інформатизації (засоби інформатизації та послуги з інформатизації)	Легалізація комп'ютерних програм	Будівництво приміщень судів та судових установ	Капітальний ремонт, реконструкція, реставрація приміщень судів та судових установ
2019 рік, з них:	523 956,1	378 454,0	138 942,2	5 073,2	-	1 486,7
загальний фонд	46 884,6	46 884,6	-	-	-	-
спеціальний фонд	477 071,5	331 569,4	138 942,2	5 073,2	-	1 486,7
2020 рік, з них:	1 665 927,8	1 617 378,5	36 839,3	8 754,4	-	2 955,6
загальний фонд	730 029,5	705 463,3	24 566,2	-	-	-
спеціальний фонд	935 898,3	911 915,2	12 273,1	8 754,4	-	2 955,6
2021 рік, з них:	1 668 418,5	1 607 757,3	4 864,5	5 280,4	49 716,7	799,6
загальний фонд	1 607 681,7	1 598 018,4	4 382,9	5 280,4	-	-
спеціальний фонд	60 736,8	9 738,9	481,6	-	49 716,7	799,6
2022 рік, з них:	1 413 541,9	1 407 795,9	5 257,5	169,6	-	318,9
загальний фонд	1 385 545,6	1 383 835,6	1 710,0	-	-	-
спеціальний фонд	27 996,3	23 960,3	3 547,5	169,6	-	318,9
2019–2022 роки, з них:	5 271 844,3	5 011 385,7	185 903,5	19 277,6	49 716,7	5 560,8
загальний фонд	3 770 141,4	3 734 201,9	30 659,1	5 280,4	-	-
спеціальний фонд	1 501 702,9	1 277 183,8	155 244,4	13 997,2	49 716,7	5 560,8

Наведені в таблиці 10 дані свідчать, що протягом **2019–2022 років** із використаних ССО **5 271 844,3 тис. грн** було спрямовано на: *забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони* – 5 011 385,7 тис. грн, або 95,1 відс., *заходи з інформатизації* – 185 903,5 тис. грн, 3,5 відс., *легалізацію комп'ютерних програм* – 19 277,6 тис. грн, 0,4 відс., *будівництво приміщень* – 49 716,7 тис. грн, 0,9 відс., *капітальний ремонт, реконструкцію, реставрацію приміщень* – 5 560,8 тис. грн, або 0,1 відсотка.

Аналіз виконання результативних показників, що характеризують реалізацію повноважень та завдань ССО (в частині тих, які затверджувалися у паспортах) відповідно до звітів про виконання паспортів бюджетних програм за 2019, 2020, 2021, 2022 роки, засвідчив, що **показник:**

- **затрат «чисельність працівників Служби судової охорони»** становив за 2019 рік **2833 особи**, або **94,4 відс.** чисельності, затвердженої у паспорті (**3000 осіб**), за 2020 рік – **5048 осіб**, або **62,2 відс.** (**8114 осіб**), за 2021 рік – **4955 осіб**, або **35,0 відс.** (**14159 осіб**) і за 2022 рік – **4474 осіб**, або **45,9 відс.** (**9744 осіб**). Розбіжність із запланованими показниками пояснена незаповненням вакансій;

- **продукту «кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони»**, становив за 2019 рік **118 од.**, або **28,8 відс.** кількості, затвердженої у паспорті (**410 од.**), за 2020 рік – **277 од.**, або

138,5 відс. (200 од.), за 2021 рік – 632 од., або 135,0 відс. (468 од.) і за 2022 рік – 632 од., або 80,0 відс. (790 одиниць);

- якості «частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості» становив за 2019 рік 28,8 відс., або на 21,2 відс. менше ніж затверджено у паспорті (50,0 відс.), за 2020 рік – 55,0 відс., або на 30,0 відс. більше за затверджений у паспорті (25,0 відс.), за 2021 рік – 78,0 відс., або на 20,0 відс. більше за затверджений у паспорті (58,0 відс.) і за 2022 рік – 78,3 відс., або на 19,7 відс. менше ніж затверджено у паспорті (98,0 відсотка).

Невиконання запланованих показників у 2019–2022 роках *«кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони» та «частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості»* відбулося через незаповнення вакансій та розміщення частини приміщень судів та судових установ у зоні бойових дій.

Водночас у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік пояснення щодо стану виконання цих показників, як визначено пунктом 7 розділу III Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368 (далі – Правила № 1098), ДСАУ не наведені.

Крім того, ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів у 2019–2022 роках включено недостовірні дані до звітів про виконання паспортів бюджетних програм.

Так, аудитом встановлено, що у звіті про виконання паспорта бюджетної програми (КПКВК 0501020) за 2019 рік *із 9 результативних показників, що характеризували виконання повноважень та завдань ССО, 6 результативних показників, або більш як дві третини, були визначені (обраховані) невірно, або не були підтверджені відповідними розрахунками та звітністю.*

Зокрема, результативні показники *«чисельність працівників Служби судової охорони»; «кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони; кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони»; «рівень створення Служби судової охорони»; «рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони; частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості» не були підтверджені звітністю, даними обліку, або даними, отриманими за допомогою математичних розрахунків за показниками звітності та обліку, як передбачено абзацом восьмим пункту 6 Загальних вимог № 1536.*

Встановлено також, що значення показника затрат *«кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони» – 118 од. – у паспорті та звіті про виконання паспорта бюджетної програми не відповідало фактичній кількості приміщень судів та установ, що охоронялися ССО – 194 од., що менше на 76 одиниць. А такі*

результативні показники, як *«кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони, середня вартість комплекту форменого одягу», «рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони» та «рівень створення Служби судової охорони» через відсутність методики їх розрахунку визначалися довільно, без обґрунтування відповідними розрахунками.*

У звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік із 13 результативних показників, які характеризували виконання повноважень та завдань ССО, 9 результативних показників, або 69,2 відс. не були підтверджені відповідними розрахунками та звітністю, або були визначені (обраховані) невірно, зазначені за загальним фондом замість спеціального.

Так, значення показника затрат *«кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони» – 277 од. – у паспорті та звіті про виконання паспорта бюджетної програми не відповідало фактичній кількості приміщень судів та установ, що охоронялися ССО – 494 од., що менше на 217 одиниць.* Фактичне виконання показника *«рівень забезпечення автомобільним транспортом співробітників Служби судової охорони» – 45,0 відс.* (із передбачених штатом 460 од. в наявності станом на 01.01.2021 було 207 од.), що на **16,0 відс. менше** зазначеного у звіті (**61,0 відсоток**).

Також незважаючи на те, що формений одяг і зброя у 2020 році закуповувалася **коштом спеціального фонду, фактичне виконання результативних показників «кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони», «кількість придбаних одиниць зброї для Служби судової охорони, середня вартість одиниці зброї для Служби судової охорони», «середня вартість комплекту форменого одягу для Служби судової охорони та рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони» зазначено у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за загальним фондом**

У звітах про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2021 рік був невірно зазначений результативний показник якості *«частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості».* Так, у звіті зазначено **78,0 відс.**, замість **80,0 відс.** (фактичне виконання цього показника), або на **2,0 відс. менше.**

Причиною неправильного обрахунку цього показника була відсутність єдиної методики його визначення та, відповідно, різні підходи до його розрахунку в ССО та ДСАУ.

Довідково. Абзацом третім пункту 7 Загальних вимог № 1536 передбачено розроблення головними розпорядниками методики розрахунку для результативних показників, що потребують методологічних роз'яснень їх змісту.

У звіті про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2022 рік також через зазначені причини був неправильно визначений результативний показник якості *«частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості».* Замість фактичного виконання цього показника – **79,5 відс.** у звіті зазначено **78,3 відс.**, або на

1,2 відс. менше.

Аудитом, проведеним в ЦОУ ССО та окремих ТУ ССО, встановлено низку недоліків і порушень: під час планування та затвердження видатків державного бюджету; неефективне управління коштами державного бюджету; нерезультативне та неекономне використання коштів державного бюджету; використання бюджетних коштів з порушенням норм чинного законодавства, а також недоліки у веденні бухгалтерського обліку, складанні бюджетної та фінансової звітності.

Інформація про порушення та недоліки, встановлені під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони в окремих ТУ ССО, наведена у додатку 1.

Щодо оплати праці

Умови оплати праці співробітників ССО базуються на нормах статті 165 Закону № 1402, постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 289 «Про грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони» (далі – Постанова № 289), Порядків виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони, затверджених наказами ДСАУ від 06.05.2019 № 439 (втратив чинність) та від 26.08.2020 № 384 (далі – Порядок № 439, Порядок № 384).

Зокрема, зазначеними нормативними актами визначено, що грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони складається з посадового окладу, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії та одноразових додаткових видів грошового забезпечення.

Відповідно до Порядків, грошове забезпечення співробітників ССО визначалося залежно від посади, спеціального звання, стажу служби, інтенсивності та умов служби, почесного звання, спортивного звання. Грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони містить: **щомісячні основні види грошового забезпечення (посадовий оклад, оклад за спеціальним званням, надбавка за стаж служби); щомісячні додаткові види грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, премія); одноразові додаткові види грошового забезпечення (винагороди, допомоги).**

Постановою № 289 передбачено виплату співробітникам ССО надбавки за особливості проходження служби в розмірі до 100 відсотків посадового окладу з урахуванням окладу за спеціальними званнями та надбавки за стаж служби.

Водночас підвищення посадових окладів співробітникам, які проходять службу на території населених пунктів, яким надано статус гірських, Постановою № 289 не визначено. Однак зазначене підвищення посадових окладів, на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України

від 11.08.1995 № 648 «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» (далі – Постанова 648), передбачено Порядком № 384.

Так, у порушення вимог пункту 1 Постанови № 648 та вимог пункту 15 Порядку № 384 тринадцятьом співробітникам ТУ ССО у Львівській області і десятьом співробітникам ТУ ССО у Закарпатській області, які у відповідні періоди 2021 року та I півріччя 2022 року несли службу у гірських населених пунктах, не підвищено посадові оклади на 25 відс., що призвело до недоотримання вказаними співробітниками грошового забезпечення в загальній сумі 168,6 тис. грн і 83,9 тис. грн відповідно.

Аналіз структури нарахованого за 2019–2022 роки грошового забезпечення за **КЕКВ 2112 «Грошове забезпечення військовослужбовців» засвідчив** (зазначені розрахунки містяться в матеріалах аудиту), що в загальній сумі нарахувань (164 035,8 тис. грн) 16,1 відс. становлять посадові оклади (26 498,7 тис. грн), 3,7 відс. – оклади за спеціальним званням (6 032,7 тис. грн), 31,7 відс. – надбавки та доплати обов’язкового та стимулюючого характеру (51 952,1 тис. грн), 18,5 відс. – щомісячні премії (30 457,4 тис. грн), 14,8 відс. – матеріальна допомога на оздоровлення та вирішення соціально-побутових питань (24 220,8 тис. грн), 15,2 відс. – грошова компенсація ПДФО (24 874,1 тис. гривень).

Відповідно до наказів ССО «Про встановлення щомісячної премії співробітникам центрального органу управління та начальникам територіальних управлінь Служби судової охорони» розмір премії у відсотках до посадового окладу за підсумками служби становив у: 2019 році – до 529 відс., у 2020 – до 369 відс., у 2021 – до 364 відс., у 2022 – до 284 відсотків.

Посадові оклади та оклади за спеціальними званнями співробітникам ССО розраховувалися відповідно до вимог Постанови № 289 з огляду на розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, установленого законом на 1 січня 2018 року (1 762,00 грн), шляхом множення на відповідний тарифний коефіцієнт згідно із схемою тарифних розрядів за основними типовими посадами співробітників ССО та схемою тарифних коефіцієнтів за спеціальними званнями співробітників ССО, затвердженими цією постановою.

Станом на 01.01.2020 та на 31.12.2022 посадові оклади співробітникам та оклади за спеціальними званнями у ССО не змінювалися та були сталими. Так, наприклад, посадовий оклад провідного спеціаліста ТУ ССО, який здійснює функції з охорони, не перевищував 5 779 гривень.

Середній розмір місячної суми нарахувань грошового забезпечення та інших виплат співробітникам ЦОУ ССО становив у 2019 – 17,9 тис. грн, 2020 – 45,9 тис. грн, 2021 – 40,6 тис. грн, 2022 – 44,4 тис. гривні. **Співробітникам ТУ ССО – 5,8, 18,0, 17,9, 17,7 тис. грн відповідно.**

Довідково. За даними ССО, розмір місячної заробітної плати спеціаліста, який здійснює функції з охорони судів в Польщі, Латвії, Чехії, становить в межах 1100–1300 євро (44,4 тис. грн – 52,5 тис. гривень).

З 23.07.2019, з дати набрання чинності постановою Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 629 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», відповідно до абзацу першого пункту 2 Порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.01.2004 № 44 (далі – Порядок № 44), **грошова компенсація виплачується громадянам України, які відповідно до законодавства мають статус військовослужбовця, поліцейського або є особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби, ДСНС, податкової міліції, Національного антикорупційного бюро, Державного бюро розслідувань, співробітникам Служби судової охорони, а також особам, звільненим із служби, для відшкодування утриманих сум податку з їх грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, право на які вони набули у зв'язку з виконанням обов'язків під час проходження служби.**

Водночас згідно з пунктом 168.5 статті 168 Податкового кодексу України суми податку на доходи фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими, особами рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, державної пожежної охорони, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, а також визначених Законом України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» членами сім'ї, батьками, утриманцями загиблого (померлого) військовослужбовця, у зв'язку з виконанням обов'язків під час проходження служби, спрямовуються виключно на виплату рівноцінної та повної компенсації втрат доходів цієї категорії громадян.

Отже, виплата грошової компенсації для відшкодування утриманих сум податку з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат співробітників Служби судової охорони, право на які вони набули у зв'язку з виконанням обов'язків під час проходження служби, Податковим кодексом України не передбачена, що свідчить про невідповідність Порядку № 44 цьому кодексу.

Таким чином, унаслідок правового неврегулювання ССО у порушення вимог пункту 168.5 статті 168 Податкового кодексу України з 23.07.2019 до 31.12.2022 здійснено виплату рівноцінної та повної компенсації втрат доходів у загальній сумі 523 519,0 тис. грн, з них у центральному органі управління ССО – 24 874,0 тис. гривень.

Аналіз структури нарахованої за 2019–2022 роки заробітної плати іншим працівникам ЦОУ ССО за КЕКВ 2111 «Заробітна плата» засвідчив (зазначені розрахунки містяться в матеріалах аудиту), що в загальній сумі

нарахувань (46 832,4 тис. грн) 15,1 відс. становлять посадові оклади (7 057,8 тис. грн), 9,0 відс. – надбавки та доплати обов'язкового та стимулюючого характеру (4 203,2 тис. грн), 61,4 відс. – щомісячні премії (28 762,4 тис. грн), 14,5 відс. – грошова та матеріальна допомога на оздоровлення і соціально-побутові потреби та інші виплати (6 809,0 тис. гривень).

Посадові оклади інших працівників ССО розраховувалися відповідно до постанов Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» (зі змінами), від 24.12.2019 № 1112 «Про умови оплати праці працівників державних органів, на яких не поширюється дія Закону України “Про державну службу”», від 24.05.2017 № 358 «Деякі питання оплати праці державних службовців судів, органів та установ системи правосуддя», наказу Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.03.2021 № 609 «Про умови оплати праці робітників, зайнятих обслуговуванням органів виконавчої влади, місцевого самоврядування та їх виконавчих органів, органів прокуратури, судів та інших органів», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 08.04.2021 за № 474/36096.

Фактично згідно з наказами ССО «Про преміювання працівників центрального органу управління Служби судової охорони» розмір премій державним службовцям становив до 30 відс. посадового окладу.

Середній розмір місячної суми нарахувань заробітної плати та інших виплат працівникам ЦОУ ССО становив у 2019 – 32,9 тис. грн, 2020 – 26,3 тис. грн, 2021 – 23,9 тис. грн, 2022 – 25,4 тис. гривень. Працівникам ТУ ССО – 4,5, 17,7, 18,8, 19,1 тис. грн відповідно.

Аудитом встановлені окремі випадки недотримання строків виплати заробітної плати працівникам та співробітникам при звільненні та нарахування єдиного соціального внеску на компенсацію за невикористану відпустку працівникам Служби, яких було звільнено.

Так, Службою протягом 2019–2020 років 22 працівникам виплачена компенсація за невикористану відпустку у наступному місяці після звільнення у загальній сумі 189 670,98 гривень.

Згідно з частиною першою статті 47 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) власник або уповноважений ним орган зобов'язаний в день звільнення видати працівникові належно оформлену трудову книжку і провести з ним розрахунок у строки, зазначені в статті 116 цього Кодексу.

Відповідно до статті 116 КЗпП при звільненні працівника виплата всіх сум, що належать йому від підприємства, установи, організації, провадиться в день звільнення. Якщо працівник в день звільнення не працював, то зазначені суми мають бути виплачені не пізніше наступного дня після пред'явлення звільненим працівником вимоги про розрахунок. Про нараховані суми, належні працівникові при звільненні, власник або уповноважений ним орган повинен письмово повідомити працівника перед виплатою зазначених сум.

Таким чином, у порушення вимог частини першої статті 47 та статті 116 КЗпП ССО 22 звільненим працівникам виплачена компенсація за невикористану відпустку у загальній сумі 189,7 тис. грн у наступному місяці після звільнення.

Згідно з розділом IV «Нарахування, обчислення і сплата єдиного внеску» Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, затвердженої наказом Міністерства фінансів України 20.04.2015 № 449 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 21.12.2020 № 790) та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 07.05.2015 за № 508/26953, визначення видів виплат, що належать до основної, додаткової заробітної плати та інших заохочувальних та компенсаційних виплат, при нарахуванні єдиного внеску передбачено Інструкцією зі статистики заробітної плати, затвердженою наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 № 5, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 27.01.2004 за № 114/8713.

Відповідно до пункту 2.2.12 цієї Інструкції компенсація за невикористану щорічну відпустку належить до фонду додаткової заробітної плати та є виплатою за невідпрацьований час.

Згідно з абзацом другим частини другої статті 7 Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» до бази нарахування єдиного внеску включаються лише нараховані після звільнення виплати за відпрацьований час.

Отже особам, яким після звільнення з роботи нараховано компенсацію за невикористану відпустку, єдиний внесок на зазначені суми не нараховується, оскільки підприємство після звільнення працівника не несе обов'язку страхувальника, а відповідно і платника страхових внесків. Як наслідок, ССО у порушення вимог пункту 1 статті 11 Закону України від 09.07.2003 № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», частин першої та другої статті 7 Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», у 2019–2020 роках, проведено надлишкове нарахування єдиного соціального внеску на суми компенсації за невикористані дні відпусток 22 працівникам, які на момент виплати (у наступному місяці після звільнення) вже не перебували в трудових відносинах зі Службою судової охорони, на загальну суму 41,3 тис. гривень.

Зазначене порушення виправлено ССО у повному обсязі.

❖ *Щодо нарахування та виплати додаткової винагороди співробітникам ССО під час дії воєнного стану*

Верховною Радою України 16 липня 2021 року прийнято Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX «Про основи національного спротиву», яким внесені зміни до Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку

України» щодо включення ССО з 01 січня 2022 року до складу сектору безпеки і оборони держави.

Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану» (далі – Постанова № 168) (у першій редакції) на період дії воєнного стану передбачено виплату додаткової винагороди в розмірі до 30 000 гривень, серед інших категорій, співробітникам ССО.

Виплата такої додаткової винагороди здійснюється на підставі наказів командирів (начальників).

Згідно з пунктом 3 Постанови № 168 Міністерству фінансів доручено опрацювати питання щодо збільшення видатків відповідним розпорядникам бюджетних коштів для забезпечення реалізації цієї постанови.

Відповідно до наказу Командувача Сил територіальної оборони Збройних Сил України від 07.03.2022 № 10 на ССО покладено виконання низки важливих завдань територіальної оборони (*участь у підготовці громадян до національного спротиву; участь у забезпеченні умов для безпечного функціонування органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування та органів військового управління; участь у здійсненні заходів щодо тимчасової заборони або обмеження руху транспортних засобів і пішоходів поблизу та в межах зон/районів надзвичайних ситуацій та/або ведення воєнних (бойових) дій; участь у забезпеченні заходів громадської безпеки і порядку в населених пунктах; участь у боротьбі з диверсійно-розвідувальними силами, іншими збройними формуваннями агресора (противника) та не передбаченими законами України воєнізованими або збройними формуваннями*).

Виконання цих завдань планувалося у взаємодії з підрозділами територіальної оборони та іншими залученими до територіальної оборони силами безпеки і оборони.

Наказом голови Служби судової охорони від 30.03.2022 № 124 затверджено Порядок виплати співробітникам Служби судової охорони додаткової винагороди на період дії воєнного стану (далі – Порядок № 124), в якому визначено, що виплата додаткової винагороди співробітникам здійснюється згідно з вимогами Постанови № 168. Відповідно до пункту 3.1 Порядку № 124 виплата додаткової винагороди здійснюється центральним органом управління та територіальними управліннями Служби судової охорони за місцем постійного проходження служби співробітника, де він призначений на штатну посаду. Підставою для виплати додаткової винагороди співробітникам є наказ Служби або територіального управління Служби.

Видання наказу здійснюється щомісяця не пізніше 25 числа місяця (до завершення воєнного стану). Розрахунковий період для виплати додаткової винагороди визначається в календарному обчисленні з 24 лютого по 28 лютого, а в подальшому щомісяця пропорційно часу дії воєнного стану. Виплата додаткової винагороди співробітникам за поточний місяць

здійснюється за наявності асигнувань, додатково виділених встановленим порядком на виплату винагороди, щомісяця не пізніше останнього робочого дня місяця.

Водночас наказом Служби судової охорони від 21.04.2022 № 149 «Про скасування наказу Служби судової охорони від 30.03.2022 № 124» у зв'язку із відсутністю додаткового фінансування з державного бюджету для виплати додаткової винагороди співробітникам відповідно до Постанови № 168 Порядок № 124 скасовано.

Упродовж 2022 року до Постанови № 168 внесено 7 змін.

Відповідно до пункту 1 Постанови № 168 (в редакції від 07.07.2022) на період дії воєнного стану військовослужбовцям Збройних Сил, Служби безпеки, Служби зовнішньої розвідки, Головного управління розвідки Міністерства оборони, Національної гвардії, Державної прикордонної служби, Управління державної охорони, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, Державної спеціальної служби транспорту, військовим прокурорам Офісу Генерального прокурора, особам рядового і начальницького складу Державної служби з надзвичайних ситуацій, **співробітникам Служби судової охорони**, особам начальницького складу управління спеціальних операцій Національного антикорупційного бюро та поліцейським, а також особам рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби, які несуть службу в органах і установах зазначеної Служби в межах територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні), **виплачується додаткова винагорода в розмірі до 30 000 гривень пропорційно в розрахунку на місяць** (крім осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби, яким така винагорода виплачується пропорційно часу проходження служби в розрахунку на місяць), а тим з них, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів (у тому числі військовослужбовцям строкової служби), – розмір цієї додаткової винагороди збільшується до 100 000 гривень в розрахунку на місяць пропорційно часу участі у таких діях та заходах.

Постанову № 168 доповнено пунктом 2¹, згідно з яким порядок і умови виплати додаткової винагороди, а також одноразової грошової допомоги, передбачені цією постановою, визначаються керівниками відповідних міністерств та державних органів і зазначено, що ця **норма застосовується з 24 лютого 2022 року**.

У січні 2023 року до абзацу першого пункту 1 Постанови № 168 внесено зміни: слова «військовим прокурорам Офісу Генерального прокурора,», «співробітникам Служби судової охорони,» виключено.

Слід зазначити, що **Порядок і умови виплати співробітникам Служби судової охорони** додаткової винагороди на період дії воєнного стану

затверджений наказом ДСАУ від 31.10.2022 № 396 (далі – Порядок № 396) лише у жовтні 2022 року, тобто через 3 місяці після внесення змін до Постанови № 168.

Відповідно до Порядку № 396 додаткова винагорода не є складовою грошового забезпечення, яка враховується під час призначення пенсії, нарахування одноразової грошової допомоги при звільненні зі служби, передбаченої статтею 9 Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», грошової компенсації за невикористані дні основної і додаткової відпусток, а також є таким доходом, з якого не утримуються аліменти.

Додаткова винагорода виплачується співробітникам в період дії воєнного стану, за час проходження ними служби, зокрема тим, які виконують службові обов'язки за штатними посадами або на яких у встановленому порядку покладено тимчасове виконання обов'язків за іншими посадами згідно з умовами, передбаченими цим Порядком.

Виплата додаткової винагороди за рішенням Голови Служби або особи, яка виконує його обов'язки, начальників територіальних управлінь або осіб, які виконують їх обов'язки, зберігається в разі звільнення від виконання службових обов'язків на підставі документа, що підтверджує тимчасову непрацездатність співробітника через хворобу, травму, поранення.

Розрахунковий період для виплати додаткової винагороди визначається в календарному обчисленні з 24 лютого по 28 лютого 2022 року, а надалі щомісяця пропорційно часу дії воєнного стану.

Додаткова винагорода виплачується в таких розмірах: 30 000 гривень – співробітникам, які проходять службу в районах ведення бойових дій, пропорційно в розрахунку на місяць; 10 000 гривень – іншим співробітникам пропорційно в розрахунку на місяць; 100 000 гривень – співробітникам, які беруть безпосередню участь у бойових діях або забезпечують здійснення заходів з національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії, перебуваючи безпосередньо в районах у період здійснення зазначених заходів у розрахунку на місяць пропорційно часу участі у таких діях та заходах.

Водночас аудитом встановлено, що нарахування та виплата додаткової винагороди в будь-якому розмірі з 24 лютого по 31 грудня 2022 року ССО своїм співробітникам не проводилася.

Згідно з інформацією, наданою ССО, нарахування та виплата додаткової винагороди не здійснювалася через те, що у затвердженому ДСАУ кошторисі ССО на 2022 рік та відповідних кошторисах територіальних управлінь Служби видатки на виплату додаткової винагороди, передбаченої Постановою № 168, не передбачалися та не затверджувалися.

Слід зазначити, що ССО неодноразово зверталася до Офісу Президента України, Кабінету Міністрів України, ВРП, ДСАУ, Міністерства фінансів України (направлено понад 40 листів, звернень тощо) щодо вирішення цього питання.

Довідково. Відповідно до листа Міністерства фінансів України від 11.11.2022 № 08020-09-0-26557 «(на лист ДСАУ від 02.11.2022 № 11-9984/22 щодо збільшення видатків Службі судової охорони на 1 328,2 млн грн для забезпечення виплати додаткової винагороди співробітникам Служби згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 168 «Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану») Мінфін повідомив, що протягом 2022 року неодноразово розглядав питання збільшення видатків за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» для реалізації вимог Постанови № 168 і доводив свою позицію з цього питання ДСАУ як головному розпоряднику бюджетних коштів та Службі, яка ґрунтується на нормах Бюджетного кодексу України..

Так, положеннями частини другої статті 4 БКУ визначено, що виключно законом про Державний бюджет України визначаються надходження та витрати Державного бюджету України.

Згідно із частиною першою статті 23 БКУ будь-які бюджетні зобов'язання та платежі з бюджету здійснюються лише за наявності відповідного бюджетного призначення, якщо інше не передбачено законом про Державний бюджет України.

Відповідно до норм частини п'ятої статті 22 Кодексу головний розпорядник бюджетних коштів, зокрема, здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективне, результативне і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

Статтею 51 БКУ передбачено, що керівники бюджетних установ здійснюють фактичні видатки на заробітну плату (грошове забезпечення), зокрема видатки на премії й інші види заохочень чи винагород, матеріальну допомогу, лише в межах бюджетних асигнувань на заробітну плату (грошове забезпечення), затверджених для бюджетних установ у кошторисах.

Проте протягом березня-жовтня поточного року пропозицій щодо перерозподілу бюджетних асигнувань, затверджених у розписі державного бюджету в розрізі економічної класифікації видатків бюджету з метою збільшення видатків на грошове забезпечення, від ДСАУ до Мінфіну не надходило.

Однак, за оперативними даними Казначейства, залишок направлених невикористаних відкритих асигнувань на оплату праці за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 на 01.11.2022 становить 207,4 млн гривень.

Окрім того, за інформацією ДСАУ щодо використання видатків на оплату праці за січень-вересень цього року за бюджетною програмою за КПКВК 0501020, в судах, органах та установах системи правосуддя було нараховано та здійснено виплату стимулюючих складників заробітної плати (грошового забезпечення) на загальну суму 706,7 млн грн, із них: надбавок і доплат стимулюючого характеру – 372,8 млн грн, премій – 307,5 млн грн, матеріальних допомог на вирішення соціально-побутових питань – 26,4 млн гривень.

Безпосередньо в Службі судової охорони її співробітникам за січень-вересень нараховано і виплачено надбавок за особливе проходження служби на суму 172,3 млн грн, премій – 188,4 млн гривень. Відповідно до Порядку виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони, затвердженого наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384, такі виплати належать до додаткових видів грошового забезпечення.

Також суддям місцевих та апеляційних судів на виконання рішень судів, винесених на користь суддів, щодо стягнення недоотриманої суддівської винагороди за період з 18.04.2020 до 27.08.2020 у зв'язку із застосуванням обмеження, передбаченого статтею 29 Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік», спрямовано 30,4 млн гривень.

Водночас слід зауважити, що починаючи з 24.02.2022 економіка України функціонує в умовах безпрецедентних викликів: масштабної руйнації об'єктів соціальної, транспортної, енергетичної та виробничої інфраструктури; призупинення роботи багатьох підприємств або у зв'язку з безпосередньою воєнною загрозою, або заблокованим доступом до ринків збуту чи сировини тощо.

Зважаючи на вищезазначене, а також суттєве зменшення надходжень до бюджету у зв'язку з воєнною агресією російської федерації проти України та необхідність спрямування наявних фінансових ресурсів держави насамперед на виконання завдань щодо відсічі збройної агресії, забезпечення недоторканності державного кордону та захисту держави, вважаємо, що реалізацію норм Постанови № 168 мають забезпечувати ДСАУ спільно з ССО в межах наявного ресурсу на оплату праці за КПКВК 0501020.».

Враховуючи, що виплати додаткової винагороди, передбачені Постановою № 168, не здійснювалися, співробітники ССО почали звертатися до суду з позовами щодо її виплати.

Станом на 01.01.2023 кількість позовних заяв, пред'явлених до територіальних управлінь ССО, становить 2104, кількість позовних заяв, за якими відкрито провадження – 1794, кількість рішень, що набрали законної сили – 8.

Щодо використання бюджетних коштів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв

Аудитом встановлено, що ДСАУ як головним розпорядником у 2019–2020 роках не затверджувалися та не доводилися до розпорядника нижчого рівня (ССО) обґрунтовані ліміти споживання на теплову, електричну енергію, водопостачання (водовідведення), що призвело до планування та використання бюджетних коштів із порушенням вимог чинного законодавства, а саме: пункту 43 Порядку № 228 – видатки у загальній сумі 4 037,3 тис. грн (2019 рік – 3 628,4 тис. грн, 2020 рік – 408,9 тис. грн) встановлювалися без затвердження головним розпорядником в установленому порядку лімітів споживання; частини третьої статті 51 Бюджетного кодексу України – видатки за комунальні послуги в сумі 598,6 тис. грн (2019 рік – 202,8 тис. грн, 2020 рік – 395,8 тис. грн) здійснювалися без затвердження головним розпорядником лімітів споживання.

Також під час аудиту встановлені факти значних змін обсягів кошторисних призначень, затверджених ССО за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв», та їх перерозподілу між ЦОУ Служби та ТУ ССО на початок та кінець відповідного бюджетного періоду.

Зазначені зміни обумовлені **необґрунтованими розрахунками у 2019 році обсягів потреби ДСАУ** (структурні підрозділи ССО, відповідальні за визначення обсягів потреби у бюджетних коштах, ще не були створені), **у 2020 та 2021 роках – необґрунтованими розрахунками ССО до кошторису з метою формування резерву коштів на випадок створення протягом бюджетного періоду ТУ ССО та розміщення їх у нових приміщеннях.**

Так, розрахований та затверджений ДСАУ у кошторисі ССО станом на 18.04.2019 обсяг видатків за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» у сумі **10 000,3 тис. грн** наприкінці року був зменшений до

4 295,7 тис. грн (більше ніж на 50 відс.), а касові видатки становили лише **757,1 тис. грн**, що свідчить про необґрунтованість планування ДСАУ обсягів видатків за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» на 2019 рік у сумі **9 243,2 тис. гривень**. Розрахований Службою та затверджений ДСАУ у кошторисі Служби станом на 01.01.2020 обсяг асигнувань за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» у сумі **14 576,5 тис. грн** наприкінці року був зменшений до **4 431,5 тис. грн** (майже на 70 відс.), касові видатки становили **4 373,4 тис. гривень**. На 01.01.2021 обсяг видатків, розрахований ССО та затверджений ДСАУ у кошторисі Служби за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв», становив **11 818,9 тис. грн** і наприкінці року був зменшений до **9 033,3 тис. грн**, касові видатки становили **8 968,0 тис. гривень**. Водночас затверджений у кошторисі ЦОУ Служби обсяг видатків протягом року було зменшено з **4 870,3 тис. грн** до **809,2 тис. гривень**.

Таким чином, ДСАУ з недотриманням вимог пунктів 20 та 29 Порядку № 228 під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядників нижчого рівня не врахувала об'єктивну потребу ССО в коштах за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» та не перевірила дотримання Службою режиму економії, включення до кошторисів бюджетних асигнувань, зумовлених характером діяльності установи, що призвело до необґрунтованого затвердження у кошторисі Служби за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» **22 297,2 тис. грн** (**9 243,2 тис. грн** у 2019 році, **10 203,1 тис. грн** у 2020 році та **2 850,9 тис. грн** у 2021 році).

Щодо розрахунків з підзвітними особами

Аудитом встановлені системні порушення вимог пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» із змінами (далі – Постанова № 98), пункту 4 розділу I та пункту 11 розділу II Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998 № 59 та зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 31.03.1998 за № 218/2658 (у редакції наказу Мінфіну від 17.03.2011 № 362, далі – Інструкція № 59), пункту 3.5 розділу 3 Порядку направлення в службові відрядження співробітників Служби судової охорони, затвердженого наказом ССО від 21.12.2019 № 270, в частині незабезпечення співробітників ССО коштами для здійснення поточних витрат під час службового відрядження (авансом).

Так, наприклад, відповідно до пункту 5 наказу ТУ ССО у Львівській області від 20.01.2021 № 25 о/с «Про відрядження співробітників на державну кваліфікаційну атестацію» начальника фінансово-економічного відділу (головного бухгалтера) було зобов'язано забезпечити трьох співробітників, які

вибувають у відрядження, грошовими коштами на час відрядження з 24.01.2021 по 29.01.2021, однак такі кошти авансом не виплачені. Також працівник ЦОУ ССО Ш.І.О. не був забезпечений авансом у межах суми, визначеної на оплату проїзду, найму житлового приміщення і добових витрат.

Таке порушення мало системний характер, переважна кількість співробітників ССО у 2019–2021 роках не забезпечувалася коштами для здійснення поточних витрат під час службового відрядження (авансом).

Крім того, аудитом встановлено, що впродовж 2021 року та I півріччя 2022 року за низкою звітів про використання коштів співробітниками ТУ ССО у Львівській області допущено протермінування їх подання, що не відповідає вимогам абзацу першого пункту 11 розділу II Інструкції № 59.

Так, у 2021 році із протермінуванням подано два звіти на суму 3,1 тис. грн у лютому (на 9-й банківський день після повернення з відрядження), один звіт – на 1,6 тис. грн у квітні (на 53-й банківський день після повернення з відрядження), 43 звіти – на 8 827,2 тис. грн у червні 2021 року (із протермінуванням від 2 банківських днів до 5 місяців після повернення з відрядження). У 2022 році (зокрема в травні) із протермінуванням подано п'ять звітів співробітників про використання коштів у відрядженнях на суму 3,3 тис. грн (у лютому та березні), зокрема два звіти подано на 50-й банківський день і три звіти – на 40-й банківський день.

Аналогічне порушення мало місце і у ЦОУ ССО.

**Щодо використання
бюджетних коштів на
закупівлю товарів,
робіт, послуг**

Протягом 2019–2021 років тендерним комітетом ССО, створеним у 2019 році, було **проведено 205 тендерних процедур** закупівель товарів, робіт, послуг (у 2019 році – 80, 2020 – 100, 2021 – 25), за результатами яких **укладено 119 договорів** (у 2019 році – 47, 2020 – 63, 2021 – 9) та

фактично сплачено протягом зазначеного періоду – **548 985,7 тис. грн** (у 2019 році – 262 888,7 тис. грн, 2020 – 267 712,8 тис. грн, 2021 – 18 384,2 тис. гривень).

У грудні 2021 року наказом ССО від 09.12.2021 № 501 чотирьох працівників ЦОУ ССО призначено уповноваженими особами, відповідальними за організацію та проведення процедур закупівель/спрощених закупівель і закупівель, вартість яких не перевищує 50 тис. гривень. Діяльність тендерного комітету, відповідно до наказу ССО від 20.12.2021 № 516, припинено.

Водночас аудитом встановлено, що у порушення вимог частини сьомої статті 11 Закону України від 25.12.2015 № 922-VIII «Про публічні закупівлі» (із змінами, внесеними Законом України від 30.03.2020 № 540-IX в редакції, чинній з 19.04.2020) (далі – Закон № 922) повноваження та обов'язки уповноважених осіб ССО, які у 2022 році проводили спрощені закупівлі, рішенням керівництва ЦОУ ССО не розмежовано.

Протягом 2022 року уповноваженими особами було проведено 13 конкурентних процедур закупівель, за результатами яких укладено 4 договори та фактично сплачено – 5 010,3 тис. гривень.

Упродовж 2019–2022 років ССО укладено 534 прямих договори на загальну суму 14 327,5 тис. грн (у 2019 році – 263 договори на загальну суму 8 687,1 тис. грн, 2020 – 163 на загальну суму 3 976,3 тис. грн, 2021 – 90 на загальну суму 1 271,6 тис. грн, у 2022 році – 20 договорів на загальну суму 415,7 тис. гривень). Шляхом проведення спрощеної (допорогової) закупівлі у 2020–2022 роках укладено 61 договір на загальну суму 2 727,5 тис. грн (у 2020 році – 41 договір на загальну суму 1 447,2 тис. грн, 2021 – 18 на загальну суму 1 158,8 тис. грн, 2022 – 2 договори на загальну суму 121,5 тис. гривень).

Аудитом встановлено, що 12.09.2019 тендерним комітетом ЦОУ ССО розпочато відкриті торги на централізовану закупівлю цифрових портативних радіостанцій діапазону 403-470 МГц без дисплея та клавіатури (ДК 021:2015:32230000-4) у кількості 1 420 комплектів очікуваною вартістю 25 462,0 тис. гривень.

За результатами процедури закупівлі переможцем визначено ТОВ «Доля і КО. ЛТД», яким запропоновано поставити цифрові портативні радіостанції Motorola DP2400e 403-470 МГц без дисплея та клавіатури (далі – радіостанція Motorola DP2400e) в кількості 1 000 шт. за ціною 16 008,0 грн та цифрові портативні радіостанції Motorola DP3441e 403-470 МГц без дисплея та клавіатури (далі – радіостанція Motorola DP3441e) в кількості 420 штук за ціною 16 683,5 грн на загальну суму 24 416,5 тис. гривень.

З переможцем торгів ТОВ «Доля і КО. ЛТД» ЦОУ ССО укладено договір від 18.12.2019 № 195ссо-19, в якому **інформація щодо моделі радіостанцій та їх комплектації не зазначалася, проте зазначалися лише розміри та вага радіостанцій, що суперечить вимогам частини четвертої статті 180 Господарського кодексу України, відповідно до якої умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) та кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості. Крім того, відсутність у договорах чітких ідентифікаторів придбаної продукції створює ризики визнання їх нікчемними.**

Водночас у зв'язку із зменшенням фактичного обсягу видатків ЦОУ ССО, 18.12.2019 між ЦОУ ССО та ТОВ «Доля і КО. ЛТД» укладено додаткову угоду № 1, якою **ціну договору зменшено з 24 416,5 до 8 644,3 тис. грн, а замість 1 420 комплектів цифрових портативних радіостанцій передбачено закупити 540 комплектів радіостанцій Motorola DP2400e за ціною 16 008 гривень. Причиною зменшення фактичного обсягу видатків були управлінські рішення ЦОУ ССО щодо децентралізованого придбання цифрових портативних радіостанцій.**

Довідково. Відповідно до додаткової угоди від 27.12.2019 за № 2, ЦОУ ССО та ТОВ «Доля і КО. ЛТД» досягли згоди продовжити дію договору № 195ссо-19 від 18.12.2019 до 31.12.2020. Відповідно до додаткової угоди від 13.02.2020 за № 3 між ЦОУ ССО та ТОВ «Доля і КО. ЛТД» ціна первинного договору становила 10 373,2 тис. гривень.

На виконання умов договору ТОВ «Доля і КО. ЛТД» поставлено ЦОУ ССО 540 комплектів радіостанцій Motorola DP2400e (видаткова накладна від 20.12.2019 № 5806), які в подальшому розподілені між територіальними управліннями ССО.

Так, під час проведення відкритих торгів управління зв'язку, інформатизації та технічних засобів охорони ЦОУ ССО (далі – УЗІ та ТЗО) неодноразово зверталося з рапортом на ім'я заступника Голови Служби (з забезпечення) з проханням погодити виділення територіальним управлінням ССО коштів за КЕКВ 3110 для проведення децентралізованої закупівлі цифрових портативних радіостанцій діапазону 403-470 МГц.

Довідково. Підставою для здійснення закупівель був наказ ССО «Про централізоване матеріально-технічне забезпечення Служби судової охорони» № 118 від 16.09.2019.

Протягом жовтня-грудня 2019 року ЦОУ ССО було проведено 4 перерозподіли асигнувань, згідно з якими асигнування 16 територіальних управлінь ССО за КЕКВ 3110 збільшено на загальну суму 9 400,0 тис. грн за рахунок зменшення асигнувань ЦОУ ССО³⁶, а територіальним управлінням ССО доручено самостійно провести закупівлю радіостанцій.

Однак 18 грудня 2019 року, за другою пропозицією УЗІ та ТЗО навпаки збільшено асигнування ЦОУ ССО за КЕКВ 3110 на загальну суму 3 200,0 тис. грн за рахунок зменшення асигнувань 16 територіальних управлінь ССО (реєстр змін від 18.12.2019 № 44 розподілу показників зведених кошторисів на 2019 рік).

Таким чином, у IV кварталі 2019 року 16 територіальним управлінням ССО було збільшено асигнування за КЕКВ 3110 на загальну суму 6 200,0 тис. грн, за рахунок яких цими управліннями за дорученням керівництва ССО самостійно придбано 372 цифрові портативні радіостанції Motorola DP2400e.

Аудитом встановлено, що ціна радіостанцій Motorola DP2400e, самостійно придбаних територіальними управліннями ССО, становила від 16 008 до 16 148,16 гривень.

Так, ТУ ССО у Вінницькій області у листопаді 2019 року придбано у ТОВ «Доля і КО. ЛТД» 24 комплекти цифрових портативних радіостанцій Motorola DP2400e за ціною 16 008 грн на загальну суму 384,2 тис. гривень.

Водночас ТУ ССО у Одеській області у листопаді 2019 року згідно з договорами від 13.11.2019 № 1 та від 28.11.2019 № 16 придбано у ТОВ «Доля і КО. ЛТД» 24 комплекти цифрових портативних радіостанцій Motorola DP2400e за ціною 16 148,16 грн за одиницю на загальну суму 387,6 тис. гривень.

³⁶ Реєстри змін розподілу показників зведених кошторисів на 2019 рік: № 30 від 22.10.2019 – на суму 2 400,0 тис. грн, № 32 від 05.11.2019 – 600,0 тис. грн, № 37 від 13.11.2019 – 3 200,0 тис. грн, № 42 від 05.12.2019 – 3 200,0 тис. гривень.

Аналогічно, ТУ ССО у м. Києві та Київській області, ТУ ССО у Дніпропетровській, Закарпатській та Львівській областях придбано у ТОВ «Доля і КО. ЛТД» по 24 комплекти цифрових портативних радіостанцій Motorola DP2400e за ціною 16148,16 грн за одиницю.

Зазначені управлінські рішення ССО щодо децентралізованої закупівлі ТУ ССО цифрових портативних радіостанцій спричинили придбання їх в 2019 році у меншій кількості, ніж планувалося спочатку (912 комплектів³⁷ замість 1420), і за більш високою ціною (16148,16 грн).

Довідково. Всього за даними сайту електронних закупівель Prozorro (<https://prozorro.gov.ua/>) та єдиного вебпорталу використання публічних коштів (<https://spending.gov.ua/>) 12 територіальними управліннями ССО за більш високою ціною придбано 252 радіостанції Motorola DP2400e – 16 148,16 грн за одиницю.

Аудитом встановлені непоодинокі випадки зберігання на складах територіальних управлінь ССО світлоакустичних панелей, придбаних у минулих роках за відсутності правових підстав³⁸.

Так, у жовтні 2020 року ЦОУ ССО було збільшено фінансування ТУ ССО, зокрема за КЕКВ 3110, на загальну суму 730,0 тис. грн, які в подальшому були спрямовані на придбання 34 світлоакустичних панелей на загальну суму 730,0 тис. гривень.

Довідково. ТУ ССО у м. Києві та Київській області – 10 од. на 216,4 тис. грн, ТУ ССО у Дніпропетровській, Донецькій, Луганській, Львівській, Рівненській, Одеській, Харківській, Хмельницькій областях придбали по 3 од. панелей на загальну суму 64,2 тис. грн у кожній області.

Таким чином, станом на 01.03.2023 всі придбані світлоакустичні панелі на загальну суму 730,0 тис. грн, у зв'язку із відсутністю правових підстав щодо їх встановлення на автотранспорт ССО, більше двох років не використовуються та, відповідно, знаходяться на складах ТУ ССО, що є нерезультативним використанням коштів державного бюджету.

Аудитом встановлені також інші факти тривалого невикористання майна.

Так, аудитом встановлено, що станом на 01.03.2023 на складі ЦОУ ССО в упаковці зберігаються матеріальні цінності, які були придбані в минули роки і тривалий час не використовуються, зокрема: з грудня 2020 року (тобто **більше 27 місяців**) – 4 од. крісел офісних Stark GTP на загальну суму **9,6 тис. грн**, які були придбані ЦОУ ССО відповідно до договору від 11.12.2020 № 215ссо-20; з серпня 2020 року (тобто **більше 31 місяця**) – 1 гімнастична драбина (в комплекті: турник-бруси, лавка-прес) вартістю **3,5 тис. грн**, придбана ЦОУ ССО відповідно до договору від 23.07.2020

³⁷ 540 комплектів придбано централізовано ЦОУ ССО та 372 комплекти – самостійно ТУ ССО.

³⁸ На сьогодні є чинним Порядок оформлення, видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв синього кольору на транспортних засобах, затверджений наказом МВС від 23.12.2019 № 1080, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.01.2020 за № 85/34368, яким не передбачено надання дозволу ССО встановлювати світлоакустичні панелі на свій автотранспорт.

№ 107ссо-20; з грудня 2021 року (тобто **більше 14 місяців**) – 6 од. мобільних архівних стелажів для зберігання документів на загальну суму **12,0 тис. грн**, які були придбані ЦОУ ССО відповідно до договору від 10.12.2021 № 79ссо-21.

Таким чином, використання ЦОУ ССО 25,1 тис. грн на придбання зазначених матеріальних цінностей, які вже тривалий час не експлуатуються та зберігаються на складі, є неефективним управлінням майном та свідченням неекономного використання бюджетних коштів.

Аудитом також встановлено, що 30 січня 2020 року між ССО та ТОВ «ТУКОНТРОЛ» укладено договір № 010ссо-20 на надання послуг з обслуговування системи GPS моніторингу за кодом ДК 021:2015-72220000-3 – Консультативні послуги з питань систем та з технічних питань на загальну суму 178,6 тис. гривень. Кількість обслуговуючих об'єктів в системі GPS моніторингу (відповідно до додатка № 1 до договору) – 124 од., вартість обслуговування 1 од. – 144,0 грн на місяць. Додатковою угодою від 10.12.2020 № 1/010ссо-20 внесені зміни до договору від 30.01.2020 № 010сссо-20, відповідно до якої вартість послуг становила 176,8 гривні.

Аналогічні договори між ЦОУ ССО та ТОВ «ТУКОНТРОЛ» були укладені у 2021 і 2022 роках.

***Довідково.** У 2021 році укладено договір від 19.03.2021 № 18ссо-21 на суму 321,8 тис. гривень. Загальна сума за договором із змінами (додаткові угоди від 26.03.2021 № 1/18ссо-21, 24.01.2022 № 4/18-ссо-21) – 268,1 тис. грн, фактично сплачено за цим договором – 241,3 тис. гривень. У 2022 році укладено договір від 14.02.2022 № 10ссо-22 на суму 324,7 тис. гривень. Загальна сума за договором із змінами (додаткова угода від 29.08.2022 № 1) – 191,9 тис. грн, фактично сплачено за договором – 191,9 тис. гривень.*

Протягом 2020–2022 років ЦОУ ССО сплачено ТОВ «ТУКОНТРОЛ» – 610,0 тис. гривень.

За інформацією ЦОУ ССО, зазначений моніторинг за автотранспортом здійснювався для запобігання випадкам використання автотранспорту працівниками ТУ ССО у неробочий час, задля власних потреб, для потреб, не пов'язаних з діяльністю ССО, безпідставного використання паливно-мастильних матеріалів тощо.

Водночас слід зазначити, що такі превентивні заходи мають реалізовуватися шляхом запровадження ефективного контролю за використанням як автотранспорту, так і паливно-мастильних матеріалів, тому необхідність постійного спостереження за автотранспортом для недопущення його використання не за призначенням була би зведена нанівець.

Таким чином, використання ЦОУ ССО протягом 2020–2022 років 610,0 тис. грн на оплату послуг з GPS моніторингу має ознаки неекономного використання бюджетних коштів.

Аудитом використання коштів на придбання комп'ютерного, мережевого та периферійного обладнання і програмного забезпечення встановлено, що загалом Службою під час закупівель засобів інформатизації використовувалися форми типових договорів на закупівлю засобів

інформатизації, які погоджувалися головним розпорядником – ДСАУ відповідно до вимог частини першої статті 48 Бюджетного кодексу України та пункту 13 Положення про формування та виконання Національної програми інформатизації», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1352 (далі – Положення № 1352) з Генеральним державним замовником Національної програми інформатизації.

У випадках, коли вартість договору була меншою за 500 тис. грн, повідомлення Генерального державного замовника про погодження здійснювалося шляхом заповнення форми³⁹.

Водночас слід зазначити, що у 2020 році ССО не в усіх випадках дотримувалися вимоги пункту 13 Положення № 1352 щодо повідомлення Генерального державного замовника Національної програми інформатизації за визначеною ним процедурою про укладання договорів з ДП «ІНФОТЕХ» від 14.04.2020 № 20-0130/56ссо-20/1 на суму **189,0 тис. грн** та від 14.04.2020 № 20-0230/56ссо-20 на суму **99,9 тис. грн** з надання послуг з супроводження та обслуговування програмного забезпечення ведення бухгалтерського обліку і звітності.

Таким чином, ЦОУ ССО у порушення вимог абзацу першого частини першої статті 48 БКУ (із змінами), вимог пункту 13 Положення № 1352 взяв бюджетні зобов'язання та здійснив платежі щодо закупівлі засобів інформатизації без відповідного повідомлення Генерального державного замовника Національної програми інформатизації про погодження у загальній сумі 288,9 тис. грн, що відповідно до пункту 20 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Також аудитом встановлено, що вебсайт ССО станом на 31.12.2022 не функціонує, а його вартість у бухгалтерському обліку не відображена.

Фактичні послуги з розробки вебсайту Служби було надано ФОП Жирук В. М. (далі – Виконавець) відповідно до умов договору від 25.11.2019 № 157ссо-19 на суму **15,0 тис. грн** (без ПДВ). Згідно із підпунктом 2.10 договору від 25.11.2019 № 157ссо-19 Виконавець передає вебсайт у форматі архіву із файлами та базою даних на електронну адресу, надану Службою.

Слід зазначати, що незважаючи на зміст предмета договору, яким передбачено саме створення вебсайту та передавання його Службі, умовами цього договору чітко не визначені положення щодо передачі Службі майнових та авторських прав інтелектуальної власності на вебсайт, як і не зазначено, що останні залишаються у Виконавця. Оплату за договором у повному обсязі Службою проведено за КЕКВ 2240 «Оплата послуг (крім комунальних)».

***Довідково.** Водночас відповідно до підпункту 7 підпункту 3.1.6 пункту 3.1 глави 3 Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету, затвердженої*

³⁹ Офіційний сайт Міністерства цифрової трансформації України та Комітету цифрової трансформації України [Електронний ресурс]. – <https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/>

наказом Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27.03.2012 за № 456/20769 (далі – Інструкція № 333), оплата послуг із створення програмного забезпечення (програмних продуктів, інформаційних систем та комплексів, баз даних, web-сторінок/сайтів/порталів) за умови передачі майнових прав власності замовнику проводиться за КЕКВ 3160 «Придбання землі та нематеріальних активів».

Також аудитом встановлено, що форма договору від 25.11.2019 № 157ссо-19 не відповідає вимогам, встановленим Положенням про порядок ведення договірної роботи в ССО, затвердженим наказом Служби від 16.08.2019 № 92, а саме в частині відповідності законодавству, логічній послідовності викладу, відсутності суперечностей у тексті проєкту договору; доступності для розуміння (пункт 2.6). Згідно з пунктом 2.7. зазначеного Положення договір вважається укладеним, коли між сторонами досягнуто згоди за всіма істотними умовами. Істотними умовами договору є ті, що визначені законодавством або ті, що необхідні для договору цього виду, а також усі ті умови, щодо яких за заявою однієї зі сторін має бути досягнуто згоди, зокрема предмет договору (найменування товарів, робіт, послуг), характер виконуваної роботи (послуг, що надаються), їх відповідність науковим, технічним, економічним та іншим вимогам, зобов'язання (права та обов'язки) сторін за договором; порядок виконання, здачі та приймання робіт (надання послуг); гарантійні зобов'язання (у разі потреби).

Водночас ДСАУ не доводила Службі у 2019 році погодженого Державним агентством з питань електронного урядування України типового договору щодо закупівлі послуг з розробки програмного забезпечення та, відповідно, вимог щодо визначення належності майнових та авторських прав і застосування економічної класифікації видатків бюджету.

Таким чином, невизначеність у договорі умов щодо майнових та авторських прав інтелектуальної власності на вебсайт, оплати цих послуг за КЕКВ 2240, спричинила **невідображення** вартості вебсайту ССО у бухгалтерському обліку та складі нематеріальних активів.

Станом на 31.12.2022 доступ до вебсайту Служби **фактично відсутній**, так як запланована на 28.02.2022 процедура закупівель хостінгу не відбулася. Повторної процедури закупівлі послуг з доступу до захищеного вузла інтернет доступу та захищеного хостінгу для розміщення та функціонування вебсайту ССО у 2022 році не проводилося.

**Щодо окремих питань
оприбуткування зброї**

Аудитом встановлено, що на сьогодні залишається **невирішеним питання документального оформлення у встановленому законодавством порядку безоплатно отриманих зброї та боєприпасів підрозділами ССО у зв'язку з початком повномасштабного вторгнення росії на**

територію України.

Порядок безоплатної передачі об'єктів права державної власності, зокрема із сфери управління міністерств, інших державних органів, які відповідно до законодавства здійснюють функції з управління державним

майном, до сфери управління інших органів, уповноважених управляти державним майном, визначено Положенням про порядок передачі об'єктів права державної власності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.09.1998 № 1482 (далі – Положення № 1482).

Згідно з підпунктом «є» пункту 2 Положення № 1482, об'єктами передачі є інше окреме індивідуально визначене майно підприємств (крім нерухомого), яке буде використовуватися Збройними Силами, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами, у період воєнного стану. Відповідно до підпункту «г» пункту 4 Положення № 1482 передача об'єктів права державної власності здійснюється за рішенням органів, уповноважених управляти державним майном, або самоврядних організацій – щодо об'єктів, зазначених у підпункті «є» пункту 2 цього Положення.

Водночас постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2022 № 202 «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги» встановлено, що відповідно до Закону України від 12.05.2015 № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану», Указу Президента України від 24.02.2022 № 64 «Про введення воєнного стану в Україні» **в умовах воєнного стану не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб – резидентів і нерезидентів.**

Так, відповідно до директиви Головнокомандувача Збройних Сил України від 15.01.2022 та наказу Командувача Сил територіальної оборони Збройних Сил України від 07.03.2022 № 10 «Про визначення завдань Службі судової охорони» ССО в повному складі залучена до виконання завдань територіальної оборони щодо забезпечення умов для безпечного функціонування органів державної влади, органів місцевого самоврядування та органів військового управління, забезпечення громадської безпеки і порядку в населених пунктах, а також участі в боротьбі з диверсійно-розвідувальними силами та іншими збройними формуваннями агресора.

Для озброєння співробітників Служби у лютому-березні 2022 року військовими частинами Збройних Сил України, Командування силами Територіальної оборони Збройних Сил України, Службою безпеки України та Управлінням державної охорони України (далі – УДО) було передано до ССО **зброю та боєприпаси. Водночас передача зазначеної зброї та боєприпасів здійснювалася без оформлення у встановленому порядку накладних та без складання актів приймання-передачі майна, що не дало змогу підрозділам ССО оприбуткувати її у встановленому порядку.**

У зв'язку з зазначеним на виконання вимог наказу ССО від 27.04.2022 № 156 в ЦОУ ССО проведено позапланову інвентаризацію отриманої зброї та боєприпасів (протокол інвентаризаційної комісії від 06.05.2022, затверджений Головою Служби В. Бондарем), за результатами якої встановлено наявність необоротних активів у кількості 62 од. на загальну суму 39,9 тис. грн та запасів у кількості 30 117 шт. на загальну суму 194,0 тис. грн, **що оприбутковані на**

позабалансовому рахунку ЦОУ ССО (автомати, гранатомети, кулемети, боєприпаси, багнет-ножі тощо).

Аналогічно, позапланові інвентаризації отриманої зброї та боєприпасів на виконання наказу ССО від 09.05.2022 № 170 проведено в територіальних управліннях Служби. За результатами інвентаризацій зброя та боєприпаси оприбутковані на позабалансових рахунках територіальних управлінь Служби у загальній кількості 1983 од. та боєприпаси у загальній кількості 428 995 штук.

У подальшому частину отриманої зброї та боєприпасів повернуто власникам цього майна за їх зверненням, зокрема, Службі безпеки України на загальну суму 0,7 тис. грн, військовій частині А4440 – на загальну суму 20,4 тис. гривень.

Крім того, у травні 2022 року на виконання наказу УДО від 10.05.2022 № 276 «Про передачу військового майна» УДО передало ЦОУ ССО пістолети у кількості 600 шт. на загальну суму 571,7 тис. грн та патрони у кількості 35 840 шт. на загальну суму 10,0 тис. гривень.

Комісією складено відповідний акт № 8 про приймання озброєння та спорядження до зброї, які надійшли від УДО, затверджений заступником Голови Служби (з забезпечення) О. Колесниковим 01.06.2022.

Водночас фінансовою службою ЦОУ ССО підготовлено проекти довідки про надходження у натуральній формі та довідки про зміни до кошторису, які разом з підтвердними документами (накладними, актами приймання-передачі) листом від 03.06.2022 № 30/30.07.1-472 надіслано Голові ДСАУ О. Сальникову для затвердження змін до кошторису ССО. **Відповідь від ДСАУ на цей лист до ССО не надходила.**

Оскільки суб'єктом управління державного майна, що перебуває у користуванні ССО, є ДСАУ, для документального оформлення передачі вищезазначеної зброї та боєприпасів і подальшого відображення їх в бухгалтерському обліку Голова ССО листом від 15.07.2022 № 30/30.22.1-647 звернувся до начальника УДО з проханням направити згоду на здійснення передачі зброї та боєприпасів безпосередньо на адресу ДСАУ та надати кандидатів до складу комісії з передачі майна для підготовки відповідного наказу.

Згідно з наказом ССО від 12.08.2022 № 347 зброю та боєприпаси, отримані від УДО, передано ТУ ССО у м. Києві та Київській області (пістолети у кількості 260 шт.) та ТУ ССО у Вінницькій області (пістолети у кількості 340 шт., патрони у кількості 35 840 штук).

У січні 2023 року ССО повторно звернулася до ДСАУ (лист від 27.01.2023 № 30/01.30-13-254) з проханням порушити перед Головою УДО питання щодо документального оформлення безоплатної передачі до сфери управління ДСАУ на баланс ССО зброї та боєприпасів, що надійшли до Служби без відповідних бухгалтерських документів.

За результатами розгляду листа ДСАУ листом від 03.02.2023 № 14-1261/23 звернулася до УДО з проханням висловити позицію щодо

передачі зброї та боєприпасів до сфери управління ДСАУ на баланс ССО та у разі позитивного розгляду вказаного питання надати ДСАУ кандидатури до складу комісії з питань його передачі. Листом від 24.02.2023 № 14-2306/23 ДСАУ повідомила ССО, що вказане питання перебуває на постійному контролі.

Таким чином на момент проведення аудиту передача озброєння від УДО до ССО у визначеному законодавством порядку не завершена.

Для уникнення ризику втрати майна, ССО необхідно в установленому порядку документально оформити операції з передавання зброї та боєприпасів відповідно до вимог Положення № 1482, а також опрацювати питання повернення власникам зброї та боєприпасів, що не передбачені нормами належності озброєння в ССО (гранатометів, кулеметів, ручних гранат тощо).

Щодо окремих питань придбання та використання речового майна

Згідно з підпунктом 2.3.4 пункту 2.3 Інструкції № 282 (в редакції наказу ССО від 18.02.2020 № 92) *у разі звільнення співробітників Служби з підстав, передбачених підпунктами 5–8, 10–11 пункту 2 розділу XII Положення про проходження служби співробітниками ССО, затвердженого рішенням ВРП від 04.04.2019 № 1052/0/15-19 (із змінами), вартість виданих їм предметів речового майна утримується з урахуванням строків експлуатації* (носіння), які не закінчилися, що відображується у довідці-розрахунку на утримання вартості речового майна.

Вартість речового майна вираховується із грошового забезпечення зазначених співробітників пропорційно часу, що минув з дати видачі речового майна до дати підписання наказу про звільнення.

Довідково. Відповідно до пункту 2 розділу XII Положення № 1052 співробітник звільняється зі служби, а служба припиняється, зокрема: через службову невідповідність, у зв'язку із реалізацією дисциплінарного стягнення у вигляді звільнення зі служби, накладеного відповідно до Дисциплінарного статуту Національної поліції, за власним бажанням, у зв'язку з переходом у встановленому порядку на роботу до інших міністерств і відомств (організацій) (підпункти 5–8); у разі набрання законної сили рішенням суду щодо притягнення до відповідальності за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, або кримінального правопорушення, у зв'язку з набуттям громадянства або підданства іншої держави (підпункти 10 – 11).

Аудитом встановлені випадки нестягнення вартості речового майна з двох співробітників ЦОУ ССО, звільнених зі служби за власним бажанням згідно з наказами ССО від 14.02.2020 № 49о/с та від 01.07.2022 № 500 о/с, у сумі 5812,91 грн і 778,22 грн відповідно.

Під час проведення аудиту кошти за речове майно у сумі 6 591,13 грн внесені на рахунок ЦОУ ССО та перераховані у дохід держави платіжними дорученнями від 01.02.2023 № 43 та від 03.03.2023 № 107.

Аудитом в ТУ ССО у Дніпропетровській області встановлено, що протягом I півріччя 2022 року зі служби звільнилось 37 співробітників, з яких необхідно було утримати вартість речового майна у загальній сумі

181,2 тис. гривень. Однак станом на 01.07.2022 фактично утримано лише 174,8 тис. грн, заборгованість двох співробітників становила 6,4 тис. гривень.

Під час проведення аудиту заборгованість за речове майно у сумі 6 350,72 грн погашена (04.10.2022) співробітниками ТУ ССО у Дніпропетровській області.

Аудитом також встановлені випадки придбання ТУ ССО у Одеській області речового майна у 2019 році за цінами, **які перевищували вартість аналогічного майна, отриманого управлінням у централізованому порядку від ЦОУ ССО.**

Зокрема, згідно з договором від 15.11.2019 № 5 цим управлінням придбано у Приватного виробничо-торгівельного підприємства «Акрополіс» спорядження поясне у кількості 100 комплектів за ціною 1 521 грн на загальну суму 152,1 тис. гривень. **Ціна аналогічного спорядження, отриманого управлінням від ЦОУ ССО, становила 906 грн за одиницю.**

Отже, за відсутності достатнього контролю з боку ЦОУ ССО, внаслідок децентралізованої закупівлі спорядження поясного ТУ ССО у Одеській області, за розрахунками, неекономно використано кошти державного бюджету у загальній сумі 61,5 тис. гривень.

Аналогічно, за більш високими цінами ТУ ССО у Одеській області у 2019 році згідно з договором від 09.12.2019 № 72-V/18 придбало сорочки у ПАТ «Астра Люкс». Так, ціна сорочки білого кольору з довгим рукавом за договором від 09.12.2019 № 72-V/18 становила 1 467 грн, сорочки повсякденної з довгим рукавом – 1 416 грн, водночас вартість тотожних сорочок, придбаних ЦОУ ССО централізовано і переданих ТУ ССО у Одеській області, становила 322,0 гривні.

Таким чином, на придбання сорочок управлінням неекономно витрачено 2,2 тис. гривень. З метою зниження ризику закупівлі товарів за завищеними цінами доцільно запровадити в ССО поточний моніторинг цін на товари, які придбаватимуться централізовано, та враховувати його результати під час надання керівництвом ССО дозволу на самостійне придбання цих товарів територіальними управліннями.

Щодо здійснення окремих видатків

Аудитом встановлено, що у порушення вимог частини восьмої статті 150 Закону 1402 (у редакції до 23.05.2021) та за відсутності серед повноважень ССО здійснення міжнародної діяльності, що визначені статтею 162 Закону № 1402, ЦОУ ССО у 2019–2021 роках внаслідок відсутності достатнього контролю в системі ССО у відповідних кошторисах були передбачені кошти на представницькі витрати та здійснено видатки у загальній сумі 48,0 тис. гривень.

Так, за КЕКВ 2240 у 2019 році здійснено представницькі витрати на загальну суму – 43,3 тис. грн (дружня вечерея за участі представників іноземної делегації США, Канади тощо), у 2020 році – 2,5 тис. грн (організація прийому делегації тощо), у 2021 році⁴⁰ – 2,2 тис. грн (організація прийому делегації тощо).

Щодо окремих питань використання обладнання, отриманого в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги

Аудитом встановлено факт неефективного використання ССО обладнання, отриманого у лютому 2021 року в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Розбудова спроможності та розвиток взводу охорони (Вищого антикорупційного суду) Служби судової охорони» (реєстраційна картка проєкту № 4623) від Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США.

Із 4-х комп'ютеризованих ліцензованих сенсорних систем загальною вартістю 909,4 тис. грн дві системи Служба передала до територіальних управлінь: одну – до ТУ ССО у Вінницькій області, другу – до ТУ ССО у м. Києві та Київській області. Дві комп'ютеризовані ліцензовані сенсорні системи (поліграфи) було залишено для використання Службою.

До вересня 2022 року поліграфи знаходилися на зберіганні та у використанні спеціаліста з поліграфів – заступника начальника відділу інспекції з особового складу управління по роботі з персоналом центрального органу управління ССО.

У зв'язку зі звільненням у серпні 2022 року Р. Яремчук зі служби поліграфи загальною вартістю 454,7 тис. грн були передані на зберігання заступнику начальника відділу соціально-гуманітарної роботи та професійної підготовки управління по роботі з персоналом і пенсійного забезпечення ЦОУ ССО і в подальшому не використовувалися, що є неефективним управлінням майном.

Висновок

Таким чином, на забезпечення виконання повноважень та завдань ССО протягом 2019–2022 років за бюджетною програмою КПКВК 0501020 загалом використано 5 280 052,0 тис. грн коштів державного бюджету.

У порушення вимог пункту 2 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України ДСАУ визначення потреби в коштах та складання бюджетних запитів здійснювалося за відсутності планів діяльності на середньостроковий період.

Значне скорочення ДСАУ кількості результативних показників, які безпосередньо характеризують виконання повноважень та завдань

⁴⁰ До внесення змін у частину восьму статті 150 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» згідно із Законом України від 27.04.2021 № 1417 щодо можливості передбачати у кошторисах ССО кошти на представницькі витрати.

ССО, не дає можливості оцінити результат виконання бюджетної програми за відповідним напрямом використання бюджетних коштів.

ДСАУ внаслідок допущеної арифметичної помилки включено недостовірні дані до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік за напрямом «Забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони» в частині касових видатків спеціального фонду.

Протягом 2019–2022 років ДСАУ не забезпечено достовірності та точності розрахунку результативних показників, як передбачено пунктом 7 Загальних вимог № 1536, а також їх підтвердження у звітах про виконання паспортів бюджетної програми звітністю та даними обліку, що суперечить пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами), та відповідно до пункту 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Організаційно-адміністративні прорахунки з боку ДСАУ позбавили ССО можливості витратити 548 764,8 тис. грн на свій розвиток (придбання озброєння, речового та іншого майна), що є неефективним управлінням коштами державного бюджету. Також зазначені кошти ДСАУ не були спрямовані і на матеріально-технічне забезпечення будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя засобами охоронного призначення, а переважно використані на збільшення оплати праці працівників ДСАУ, апаратів ТУ ДСАУ, апеляційних судів.

З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та повноваження, що визначені Законом № 1402, ДСАУ та ССО, яка відповідно до Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України» ще входить до складу сектору безпеки і оборони, для чіткого розмежування повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі доцільно для ССО визначити окрему бюджетну програму та надати їй повноваження відповідального виконавця такої бюджетної програми.

Нарахувань та виплати додаткової винагороди в будь-якому розмірі з 24 лютого по 31 грудня 2022 року ССО своїм співробітникам не проводилося. Враховуючи зазначене, співробітники ССО почали звертатися до суду з позовами щодо виплати додаткової винагороди. Станом на 01.01.2023 кількість позовних заяв, пред'явлених до територіальних управлінь ССО, становить 2104, кількість позовних заяв, за якими відкрито провадження – 1794, кількість рішень, що набрали законної сили – 8.

Унаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів, Службою судової охорони та її територіальними управліннями допущено:

порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі

626 233,8 тис. грн (ДСАУ – 240 237,3 тис. грн, ЦОУ ССО – 385 886,1 тис. грн, ТУ ССО – 110,4 тис. грн);

під час використання коштів державного бюджету неефективне управління коштами – 565 357,6 тис. грн (ДСАУ – 548 764,8 тис. грн, ЦОУ ССО – 890,3 тис. грн, ТУ ССО – 15 702,5 тис. грн); нерезультативне використання коштів – 14 732,9 тис. грн (ТУ ССО); неекономне використання коштів – 773,6 тис. грн (ТУ ССО); з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 524 514,3 тис. грн (ЦОУ ССО – 25 850,8 тис. грн, ТУ ССО – 498 663,5 тис. гривень).

Крім того, ТУ ССО не забезпечено правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій на загальну суму 306,2 тис. гривень. ЦОУ ССО не забезпечено ефективного управління майном на загальну суму 479,8 тис. гривень. Не дотримувалися також вимоги законодавства у сфері публічних закупівель в частині розмежування за рішенням керівництва ЦОУ ССО повноважень та обов'язків уповноважених осіб, які у 2022 році проводили спрощені закупівлі (частина сьома статті 11 Закону № 922).

3.3. Оцінка стану внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту

Частиною третьою статті 26 БКУ (із змінами) встановлено, що розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організовують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів. Вимоги до здійснення внутрішнього контролю визначені в Основних засадах здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062 «Про затвердження Основних засад здійснення внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2011 р. № 1001» (із змінами, далі – Постанова № 1062).

Методичні рекомендації з організації внутрішнього контролю розпорядниками бюджетних коштів у своїх закладах та у підвідомчих бюджетних установах, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 14.09.2012 № 995 (із змінами), визначають рекомендовану схему організації внутрішнього контролю в установах. Постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001 «Деякі питання утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та проведення такого аудиту в міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, їх територіальних органах та бюджетних установах, які належать до сфери управління міністерств, інших центральних органів виконавчої влади» затверджено Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту (далі – Порядок № 1001), яким визначено механізм утворення структурних підрозділів внутрішнього аудиту та регламентовано питання їх діяльності.

Пунктом 6 Положення про ДСАУ передбачено, що ДСАУ відповідно до визначених завдань, зокрема, організовує внутрішній контроль і внутрішній аудит і забезпечує їх здійснення в ДСАУ, її територіальних управліннях, на державних підприємствах, в установах і організаціях, що належать до сфери управління ДСАУ⁴¹.

Встановлено, що відповідно до вимог Порядку № 1001 у Службі функціонує відділ аудиту (відповідно до наказу Служби від 27.09.2022 № 411 – служба аудиту) ЦОУ Служби (далі – Відділ аудиту). Штатна чисельність працівників Відділу аудиту 5 осіб, фактична чисельність – 2 особи (майже весь період, охоплений аудитом).

Положення про Відділ аудиту затверджене наказом Голови Служби від 07.11.2019 № 204 (зі змінами, внесеними наказом Голови Служби від 06.11.2020 № 599), Положення про службу аудиту затверджене наказом Служби від 30.12.2022 № 567.

Довідково. Відповідно до Декларації внутрішнього аудиту ЦОУ Служби, затвердженої 10.12.2019 Головою Служби та начальником Відділу аудиту, метою (місією) внутрішнього аудиту в Службі є допомога Голові Служби в досягненні поставлених цілей за допомогою системного та послідовного підходу до проведення внутрішніх аудитів через оцінку діяльності Служби, а також додання цінності Службі за результатами такої оцінки через надання Голові належних рекомендацій щодо: удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, зокрема процесів управління ризиками; поліпшення політик і процедур, які забезпечують запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності Служби (ЦОУ Служби, ТУ Служби); посилення підзвітності та підвищення ефективності діяльності Служби (ЦОУ Служби, ТУ Служби); розвитку доброчесності через поступовий розвиток культури етичної поведінки, заснованої на дотриманні етичних цінностей.

Наказом ДСАУ від 04.07.2016 № 131 затверджено Положення про облікову політику місцевих та апеляційних судів загальної юрисдикції, Державної судової адміністрації України та її територіальних управлінь, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Національної школи суддів України, Служби судової охорони.

З метою визначення механізму проведення внутрішніх аудитів діяльності ЦОУ Служби та ТУ Служби наказом Голови ССО від 15.05.2020 № 197 затверджено Порядок планування та проведення внутрішніх аудитів, документування й реалізації їх результатів у Службі судової охорони (далі – Порядок № 197).

Діяльність Відділу аудиту здійснювалася відповідно до Операційних⁴² та

⁴¹ На виконання вимог пунктів 6 і 16 Порядку № 1001 листом від 14.01.2021 № 30/09-36 копію звіту про результати діяльності Відділу аудиту за 2020 рік Службою надіслано до ДСАУ, у 2021 році – листом від 11.01.2022 № 30/30.09-18.

⁴² Операційний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2020 рік та Стратегічний план діяльності з внутрішнього аудиту ЦОУ ССО на 2020–2022 роки затверджено Головою Служби 16.12.2019, Операційний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2021 рік затверджено Головою Служби 09.12.2020 та включено до зведеного операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту ДСАУ на 2021 рік, затвердженого наказом ДСАУ від 30.12.2020 № 557. Операційний план діяльності з внутрішнього аудиту на 2022 рік затверджено Головою Служби 22.12.2021 та включено до зведеного операційного плану діяльності з внутрішнього аудиту ДСАУ на 2022 рік, затвердженого наказом ДСАУ від 12.01.2022 № 9.

Стратегічних планів⁴³ діяльності з внутрішнього аудиту, які формувалися Відділом аудиту та затверджувалися Головою Служби.

Порядок внутрішньої оцінки якості внутрішнього аудиту затверджено наказом Голови Служби від 15.01.2021 № 10, водночас протягом 2021–2022 років **внутрішніх оцінок якості внутрішнього аудиту Службою не здійснювалося.**

Протягом 2020–2022 років Відділом аудиту проведено 24 планові внутрішні аудити в ТУ ССО та 5 позапланових аудиторських досліджень окремих питань фінансово-господарської діяльності у ТУ ССО у м. Києві та Київській області, Рівненській, Тернопільській, Дніпропетровській та Сумській областях на підставі доручень Голови Служби.

Водночас слід зазначити, що у 2019 році Відділом аудиту не виконано наказ Голови Служби від 16.12.2019 № 259 «Про проведення позапланового аудиту».

За результатами проведених аудитів виявлено порушень **на загальну суму 2 310,6 тис. грн, з яких** порушення, що призвели до втрат фінансових та матеріальних ресурсів **на загальну суму 512,0 тис. гривень.** У результаті виконання рекомендацій, наданих відділом аудиту ЦОУ Служби, усунуто 95 відс. порушень, які призвели до втрат фінансових та матеріальних ресурсів.

Моніторинг виконання наданих рекомендацій здійснювався посадовими особами Відділу аудиту на постійній основі щодо усіх порушень і зауважень, виявлених у результаті виконання аудиторського завдання, шляхом вжиття відповідних заходів щодо отримання інформації від відповідальних за діяльність об'єктів аудиту про реалізацію аудиторських рекомендацій.

Для мінімізації порушень фінансово-бюджетної дисципліни, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів листами за підписом Голови Служби до ТУ Служби надсилалися Огляди порушень фінансово-бюджетної дисципліни, виявлених Відділом аудиту.

Відповідно до пункту 5 Постанови № 1062 система внутрішнього контролю в установі зокрема включає управління ризиками – діяльність керівництва та працівників установи з ідентифікації ризиків, проведення їх оцінки, визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики, здійснення перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових та таких, що зазнали змін.

Елементи внутрішнього контролю взаємопов'язані, стосуються всієї діяльності та фінансових і нефінансових процесів в установі. Керівник

⁴³ Стратегічний план діяльності з внутрішнього аудиту Служби на 2020–2022 роки включено до зведеного стратегічного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зі змінами) на 2019–2021 роки ДСАУ, затвердженого наказом ДСАУ від 30.12.2020 № 558. Стратегічний план діяльності з внутрішнього аудиту Служби на 2022–2024 роки включено до зведеного стратегічного плану діяльності з внутрішнього аудиту (зі змінами) на 2022–2024 роки ДСАУ, затвердженого наказом ДСАУ від 12.01.2022 № 8.

установи забезпечує належне функціонування та зв'язок усіх елементів внутрішнього контролю.

Встановлено, що ССО протягом 2019–2022 років не здійснювалася діяльність з метою ідентифікації ризиків, проведення їх оцінки, визначення способів реагування на ідентифіковані та оцінені ризики, здійснення перегляду ідентифікованих та оцінених ризиків для виявлення нових і таких, що зазнали змін.

З недотриманням вимог пункту 8 Постанови № 1062 внутрішніми документами Служби не врегульовані питання щодо управління ризиками, зокрема визначення відповідальних посадових осіб за здійснення координації управління ризиками та здійснення ідентифікації ризиків в установі та у кожному структурному підрозділі.

Відповідно до Постанови № 1062 внутрішній контроль ґрунтується, зокрема, на принципі делегування повноважень – розподілу повноважень та чіткого визначення обов'язків керівництва та працівників установи, надання їм відповідних прав та ресурсів, необхідних для виконання посадових обов'язків.

Керівництво та працівники установи несуть відповідальність за свої рішення, дії та виконання завдань у рамках посадових обов'язків.

Встановлено, що в окремих структурних підрозділах Служби відсутні положення про відділи, служби та управління.

Зокрема, відповідно до розділу II Положення про управління матеріально-технічного забезпечення (далі – УМТЗ) ЦОУ Служби, затвердженого наказом Служби від 06.05.2019 № 19 (далі – Положення про УМТЗ), основними завданнями УМТЗ серед іншого є: організація, **планування та визначення потреби** в матеріально-технічних засобах Служби; **забезпечення** матеріально-технічними ресурсами центрального органу управління та територіальних підрозділів Служби; організація та **контроль за використанням** матеріально-технічних ресурсів, належною експлуатацією озброєння, техніки, будівель та споруд, організація **забезпечення їх комунальними послугами**, обладнанням, матеріалами, меблями, інвентарем тощо.

Відповідно до пункту 5 розділу I Положення про УМТЗ до складу УМТЗ входять відділ озброєння та техніки; відділ матеріального забезпечення; квартирно-експлуатаційний сектор (відділ), при цьому Положення про УМТЗ **не містить визначення конкретного структурного підрозділу у складі УМТЗ**, відповідального за виконання завдань УМТЗ, а окремі положення про відділ озброєння та техніки, відділ матеріального забезпечення та квартирно-експлуатаційний сектор (відділ) у складі УМТЗ не склалися та не затверджувалися.

Висновок

Таким чином, система внутрішнього контролю Служби нормативно закріплена у локальних нормативних актах, що дає можливість стверджувати про часткову побудову першого елемента внутрішнього

контролю, а саме формування внутрішнього середовища.

У той же час протягом 2019–2022 років Службою не здійснювалася діяльність з метою ідентифікації ризиків та проведення їх оцінки.

Внаслідок незатвердження окремих положень про структурні підрозділи у складі відповідних відділів, служб та управлінь, Службою не дотримано передбаченого Постановою № 1062 принципу делегування повноважень – розподілу повноважень та чіткого визначення обов’язків керівництва та працівників установи, надання їм відповідних прав та ресурсів, необхідних для виконання посадових обов’язків.

Водночас результати проведених контрольних заходів у Службі судової охорони та її територіальних управліннях свідчать про неналежний стан контролю за використанням коштів державного бюджету на здійснення повноважень та завдань.

Існуюча система внутрішнього контролю Служби судової охорони не забезпечує реалізації превентивної функції, результативного та законного використання бюджетних коштів. Через неналежну організацію контролю, ССО не забезпечено дієвого контролю за своєчасним і повним вжиттям об’єктами аудиту ефективних заходів для усунення порушень і недоліків та запобігання їм надалі.

ВИСНОВКИ

1. Виконання функцій державного забезпечення особистої безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку є важливою умовою для неупередженого судочинства, але створена у 2019 році для цих цілей Служба судової охорони понад три роки перебуває в стадії становлення.

Виконання Стратегії розвитку Служби судової охорони до 2022 року у цілому сприяло впровадженню пріоритетних напрямів становлення та розвитку інституційної спроможності Служби. Однак мета Стратегії – створення та розбудова спроможностей Служби для забезпечення безпеки суддів та членів їх сімей, учасників судового процесу, працівників суду, охорони приміщень органів й установ системи правосуддя та підтримання в них громадського порядку, у повному обсязі не досягнута. Основними чинниками, що вплинули на її реалізацію, були – відсутність достатнього фінансування у 2021–2022 роках, неналежний рівень організаційного забезпечення та контролю за виконанням заходів з боку ССО та ДСАУ, введення в Україні обмежень, передбачених воєнним станом внаслідок збройної агресії російської федерації. Нова стратегія розвитку ССО на момент проведення аудиту не розроблялася.

1.1. Організаційні заходи із створення та впровадження діяльності ССО у встановлені законодавством терміни не відбулися.

У порушення вимог пунктів 44, 45 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (у першій редакції) Положення про Службу судової охорони та вичерпний перелік судів, органів та установ системи правосуддя,

охорона яких здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України, затверджені ВРП і Кабінетом Міністрів України відповідно із недотриманням строків, встановлених цим Законом. ДСАУ не забезпечила виконання вимог Закону № 1402 в частині створення ССО не пізніше 1 січня 2019 року. Започаткування діяльності Служби судової охорони розпочалося лише у березні 2019 року (22.03.2019), через рік та 3 місяці після затвердження Положення.

1.2. Значна неукомплектованість підрозділів охорони та відділів оперативно-чергової служби (55 відс.), які є основними підрозділами з виконання завдань, покладених на ССО, спричиняє додаткове навантаження на фактично працюючих осіб та створює ризики неналежного виконання таких завдань. Найбільш укомплектованими підрозділами ССО були: органи управління – 76 відс. та підрозділи забезпечення – 57 відсотків.

Так, станом на 01.01.2023 ССО забезпечувалася охорона 585 об'єктів системи правосуддя, або 79,7 відс. загальної кількості. Із 585 об'єктів системи правосуддя охорона 310 здійснювалася у цілодобовому режимі (53 відс.) та 275 (47 відс.) на період роботи об'єкта. Кількість об'єктів, що залишаються неприйнятими під охорону територіальними підрозділами ССО, становить 92 об'єкти, охорону цих об'єктів забезпечує Національна поліція та Національна гвардія.

Водночас незабезпеченість будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя необхідною кількістю систем (засобів) технічної, інженерно-технічної й пожежної охорони створює ризики незабезпечення повною мірою охорони приміщень судових установ, зокрема їх цілодобової охорони та безпеки учасників судового процесу і підтримання громадського порядку в судах, у зв'язку з чим ДСАУ та її територіальним управлінням доцільно вжити заходів щодо їх належного матеріально-технічного забезпечення засобами охоронного призначення.

На сьогодні заходи особистої безпеки вживаються лише щодо 11 суддів ВАКС із наявних 38. Станом на 31.12.2022 відділення особистої безпеки суддів ВАКС укомплектовані лише на 19,5 відс. (посад – 380 од., фактично працюючих – 74 одиниці). Крім того, норми Закону № 2447 в частині оснащення житла судді ВАКС охоронною сигналізацією та кнопками тривожної сигналізації, а також забезпечення тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді, членів його сім'ї у місцях, що гарантують їхню безпеку, не можуть бути реалізовані через невизначеність механізмів їх реалізації.

1.3. Низький рівень оснащеності та забезпеченості підрозділів ССО матеріально-технічними засобами створює ризики неналежного виконання покладених на них Законом завдань.

Так, ССО не в повному обсязі забезпечила своїх співробітників зброєю, спеціальними засобами та спорядженням, засобами індивідуального захисту та засобами радіозв'язку відповідно до затверджених норм належності. Також незадовільним є стан забезпечення співробітників ССО речовим майном.

Плани забезпечення речовим майном ССО на 2020–2022 роки були необґрунтованими, не враховували затверджену штатну чисельність співробітників, залишки речового майна на складі, та, як наслідок, не відображали реальної потреби у ньому, а систематичне невиконання у цьому періоді таких планів не дозволило у повному обсязі забезпечити співробітників ССО предметами однострою.

Крім того, неврахування ССО під час розподілу централізовано придбаного речового майна обґрунтованої потреби своїх територіальних управлінь, необхідної для забезпечення фактичної чисельності співробітників ССО, призводило до накопичення цього майна на складах територіальних управлінь за гострої нестачі у цих управліннях інших предметів речового майна, передбачених нормами належності.

Рівень забезпеченості транспортними засобами ССО становить лише 45,3 відсотка. Водночас незважаючи на те, що згідно із статтею 12 Закону України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України» Служба входить до складу сектору безпеки і оборони, у 2022 році Службою, відповідно до рішень ДСАУ, погоджено безоплатне передавання трьох транспортних засобів іншим державним органам (установам), які не включені до сектору безпеки і оборони, що під час воєнної агресії російської федерації проти України може нести ризики неналежного виконання Службою функцій і завдань, зокрема і з оборони України.

2. Протягом 2019–2022 років за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони загалом використано 5 280 052,0 тис. гривень.

ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів під час формування бюджетних запитів не дотримані вимоги пункту 2 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами) щодо їх складання на підставі планів діяльності на середньостроковий період.

Під час розгляду кошторисів ССО у 2019–2022 роках ДСАУ не дотримано вимог пункту 29 Порядку № 228, в частині забезпечення додержання вимог законодавства, а також вказівок зі складання кошторисів на плановий бюджетний період і наявності в розрахунках до кошторисів економічних обґрунтувань.

ДСАУ з недотриманням вимог пункту 29 Порядку № 228 під час визначення обсягів видатків бюджету та/або надання кредитів з бюджету розпорядників нижчого рівня не врахувала об'єктивну потребу ССО в коштах за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» та не перевірила дотримання Службою режиму економії, включення до кошторисів бюджетних асигнувань, зумовлених характером діяльності установи, що призвело до необґрунтованого затвердження у кошторисі Служби за цим кодом 22 297,2 тис. грн (9 243,2 тис. грн у 2019 році, 10 203,1 тис. грн у 2020 році та 2 850,9 тис. грн у 2021 році).

Крім того, ДСАУ протягом 2019–2022 років не забезпечено достовірності даних, зокрема і через допущення арифметичних помилок, включених до звітів

про виконання паспортів бюджетних програм за напрямом «Забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони», що призводить до викривлення даних звітів і відповідно до пункту 36 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

Значне скорочення ДСАУ кількості результативних показників, які безпосередньо характеризують виконання повноважень та завдань ССО, не дає можливості оцінити результат ефективності виконання бюджетної програми за відповідним напрямом використання бюджетних коштів.

3. Унаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів, Службою судової охорони та її територіальними управліннями допущено:

порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 626 233,8 тис. грн (ДСАУ – 240 237,3 тис. грн, ЦОУ ССО – 385 886,1 тис. грн, ТУ ССО – 110,4 тис. грн);

під час використання коштів державного бюджету неефективне управління коштами – 565 357,6 тис. грн (ДСАУ – 548 764,8 тис. грн, ЦОУ ССО – 890,3 тис. грн, ТУ ССО – 15 702,5 тис. грн); нерезультативне використання коштів – 14 732,9 тис. грн (ТУ ССО); неекономне використання коштів – 773,6 тис. грн (ТУ ССО); з порушенням норм чинного законодавства у загальній сумі 524 514,3 тис. грн (ЦОУ ССО – 25 850,8 тис. грн, ТУ ССО – 498 663,5 тис. гривень).

Крім того, ТУ ССО не забезпечено правильності та своєчасності відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій на загальну суму 306,2 тис. гривень. ЦОУ ССО не забезпечено ефективного управління майном на загальну суму 479,8 тис. гривень. Не дотримувалися також вимоги законодавства у сфері публічних закупівель в частині розмежування за рішенням керівництва ЦОУ ССО повноважень та обов'язків уповноважених осіб, які у 2022 році проводили спрощені закупівлі (частина сьома статті 11 Закону № 922). З них:

3.1. У порушення вимог пункту 168.5 статті 168 Податкового кодексу України ССО з 23.07.2019 до 31.12.2022 здійснено виплату рівноцінної та повної компенсації втрат доходів у загальній сумі 523 519,0 тис. гривень. Це обумовлено неврегулюванням Податковим кодексом України виплати грошової компенсації для відшкодування утриманих сум податку з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат співробітників ССО, право на які вони набули у зв'язку з виконанням обов'язків під час проходження служби. Виплата такої компенсації передбачена лише Порядком № 44, який не відповідає цьому Кодексу.

3.2. ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів у 2019–2020 роках не затверджувалися та не доводилися до розпорядника нижчого рівня (ССО) обґрунтовані ліміти споживання на теплову, електричну енергію, водопостачання (водовідведення), природний газ, інші енергоносії, інші комунальні послуги та послуги зв'язку, що призвело до планування та

використання бюджетних коштів із порушенням вимог чинного законодавства, а саме: пункту 43 Порядку № 228 – видатки у загальній сумі 4 037,3 тис. грн (2019 рік – 3 628,4 тис. грн, 2020 рік – 408,9 тис. грн) встановлювалися без затвердження головним розпорядником в установленому порядку лімітів споживання; частини третьої статті 51 БКУ (із змінами) – видатки за комунальні послуги та енергоносії в сумі 598,6 тис. грн (2019 рік – 202,8 тис. грн, 2020 рік – 395,8 тис. грн) здійснювалися без затвердження головним розпорядником бюджетних коштів лімітів споживання.

3.3. ЦОУ ССО у порушення вимог абзацу першого частини першої статті 48 Бюджетного кодексу України, вимог пункту 13 Положення № 1352 взяв бюджетні зобов'язання та здійснив платежі щодо закупівлі засобів інформатизації без відповідного повідомлення Генерального державного замовника Національної програми інформатизації про погодження у загальній сумі 288,9 тис. грн, що відповідно до пункту 20 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства.

3.4. Внаслідок ухвалення завчасних управлінських рішень ССО щодо придбання ТУ Служби світлоакустичних панелей за відсутності правових підстав для їх встановлення на автотранспорт, зазначене спеціальне обладнання на загальну суму 730,0 тис. грн більше двох років знаходиться на складах ТУ ССО та не використовується, що є нерезультативним використанням коштів державного бюджету.

3.5. Прорахунки організаційно-адміністративного характеру з боку ДСАУ та здійснені у зв'язку з цим перерозподіли видатків шляхом зменшення видатків на виконання повноважень та завдань ССО позбавили Службу можливості витратити 548 764,8 тис. грн на свій розвиток (придбання озброєння, речового та іншого майна), що є неефективним управлінням коштами державного бюджету. Також зазначені кошти ДСАУ не були спрямовані на матеріально-технічне забезпечення будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя засобами охоронного призначення, а переважно використані на збільшення оплати праці працівників ДСАУ, апаратів ТУ ДСАУ, апеляційних судів.

З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та завдання ССО, що визначені Законами № 1402, № 2447 та Законом України від 21.06.2018 № 2469-VIII «Про національну безпеку України», доцільно для ССО визначити окрему бюджетну програму.

Чіткому розмежуванню повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, забезпеченню виконання завдань ССО, досягненню позитивних результатів у сфері управління коштами державного бюджету, спрямованими на забезпечення діяльності Служби, запобіганню зазначених перерозподілів коштів сприятиме визначення ССО відповідальним виконавцем бюджетної програми в системі головного розпорядника ДСАУ.

4. Положення Постанови № 168 в частині виплати додаткової винагороди під час дії воєнного стану співробітникам ССО у 2022 році не реалізовані, а з 21 січня 2023 року – виключені. Це стало причиною звернень до суду з позовами

щодо визнання протиправними дій територіальних управлінь ССО з ненарахування та невиплати додаткової винагороди та зобов'язання здійснити таке нарахування та виплату. Станом на 01.01.2023 кількість позовних заяв, пред'явлених до територіальних управлінь ССО, становить 2104, кількість позовних заяв, за якими відкрито провадження – 1794, кількість рішень, що набрали законної сили – 8.

5. Майно ССО зазнало чималих пошкоджень та руйнувань внаслідок збройної агресії російської федерації. За попередніми даними, сума втрат та ймовірних збитків, завданих територіальним управлінням ССО, становить понад 27 205,8 тис. грн, зокрема 2 352 од. однострою загальною вартістю 1 560,8 тис. грн; 9 553 од. озброєння – 5 412,8 тис. грн, 277 од. комп'ютерної техніки та програм – 2 913,5 тис. грн, 4 од. автотранспорту – 2 998,7 тис. грн, 1 174,65 од. палива (талони) – 39,4 тис. грн, 52 940,17 од. іншого майна – 14 280,6 тис. гривень. Водночас інформація про пошкоджене, зруйноване або втрачене майно ССО, як і вартість завданих окупантами збитків, не є остаточною, оскільки бойові дії на території України продовжуються.

Відсутність в умовах воєнного стану повного доступу до інформації щодо наявності державного майна на окупованих територіях, правовстановлюючих документів та/або документів, що містять технічні характеристики пошкодженого/знищеного або зниклого майна, ускладнює контроль за управлінням, зберіганням, використанням державного майна та проведенням оцінки завданих збитків.

6. На сьогодні залишається невирішеним питання документального оформлення у встановленому законодавством порядку безоплатно отриманих зброї та боєприпасів підрозділами ССО у зв'язку з початком повномасштабного вторгнення росії на територію України.

7. Система внутрішнього контролю ССО нормативно закріплена у локальних нормативних актах, що дає можливість стверджувати про часткову побудову першого елемента внутрішнього контролю, а саме формування внутрішнього середовища.

Водночас результати проведеного контрольного заходу в ЦОУ ССО та її територіальних управліннях свідчать про неналежний стан контролю за використанням коштів державного бюджету на здійснення повноважень та завдань. Як наслідок, існуюча система внутрішнього контролю Служби судової охорони не забезпечує реалізації превентивної функції, результативного та законного використання бюджетних коштів.

Протягом 2019–2022 років ССО не здійснювалася діяльність для ідентифікації ризиків, проведення їх оцінки. Внаслідок незатвердження окремих положень про структурні підрозділи у складі відповідних відділів, служб та управлінь, Службою не дотримано передбаченого Постановою № 1062 принципу делегування повноважень – розподілу повноважень та чіткого визначення обов'язків керівництва та працівників установи, надання їм відповідних прав та ресурсів, необхідних для виконання посадових обов'язків.

8. Нормативно-правова база щодо забезпечення здійснення повноважень та завдань Службою судової охорони в цілому сформована. Водночас незважаючи на те, що Службу створено у 2019 році, до цього часу залишаються невирішеними окремі питання, пов'язані із забезпеченням здійснення ССО повноважень та завдань.

Так, питання приведення переліку посад співробітників ССО, що підлягають заміщенню особами вищого складу ССО, та граничних військових звань за цими посадами у відповідність до вимог Закону № 1402 потребує законодавчого вирішення шляхом внесення змін до відповідного Указу Президента України.

Положення частини другої статті 10 Закону № 2447 щодо надання судді ВАКС цілодобової охорони не узгоджуються із положеннями частини першої статті 140 Закону № 1402, які передбачають обов'язок ССО вживати необхідних заходів для забезпечення безпеки судді, якщо від судді надійде відповідна заява.

Крім того, потребують удосконалення норми Закону України від 23.12.1993 № 3781-XII «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» у частині унормування питання реалізації системи особливих заходів державного захисту суддів ВАКС.

Недосконалим є нормативне врегулювання питання забезпечення співробітників ССО озброєнням, речовим майном та засобами індивідуального захисту.

Відсутній також і порядок здійснення охорони житла судді ВАКС, а також тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), у місцях, що гарантують їхню безпеку.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони (далі – Звіт про результати аудиту), та рішення Рахункової палати надіслати Верховній Раді України протягом 15 днів із дня затвердження цього Звіту.

2. Рішення Рахункової палати надіслати Президентіві України та рекомендувати внести зміни до Указу Президента України від 05.05.2020 № 166/2020 «Про переліки посад, що підлягають заміщенню особами вищого офіцерського (начальницького) складу, та граничних військових і спеціальних звань за цими посадами» в частині доповнення переліку посад співробітниками ССО, що підлягають заміщенню особами вищого складу ССО, та граничних спеціальних звань за цими посадами.

3. Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

- доручити Міністерству фінансів України розробити та в установленому порядку внести на розгляд Кабінету Міністрів України:

проект закону України про внесення зміни до пункту 168.5 статті 168 Податкового кодексу України з метою урегулювання виплати щомісячної грошової компенсації сум податку на доходи фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних співробітниками ССО;

проект нормативно-правового акта щодо приведення Порядку виплати щомісячної грошової компенсації сум податку з доходів фізичних осіб, що утримуються з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями, поліцейськими та особами рядового і начальницького складу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.01.2004 № 44, у відповідність з вимогами Податкового кодексу України;

- доручити Міністерству фінансів України разом з Державною судовою адміністрацією України опрацювати та внести в установленому порядку пропозиції щодо:

- питань, пов'язаних із грошовим забезпеченням співробітників Служби судової охорони та додатковою винагородою, передбаченою Постановою № 168, за період часу поширення її на співробітників ССО;

- встановлення бюджетних призначень на забезпечення діяльності Служби судової охорони за окремою бюджетною програмою з визначенням цієї Служби відповідальним виконавцем такої бюджетної програми.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Службі судової охорони і рекомендувати:

- привести у відповідність до чинних нормативно-правових актів Норми № 533 та Інструкцію № 282, в частині усунення термінологічних неузгодженостей;

- вирішити питання максимальної укомплектованості підрозділів охорони та відділів оперативно-чергової служби для ефективного виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, покладених Законом № 1402;

- забезпечити розподіл зброї між територіальними управліннями відповідно до їх нормативної потреби;

- для зниження ризику закупівлі товарів за завищеними цінами, запровадити постійний моніторинг цін на товари, які придбаватимуться централізовано, та враховувати його результати під час надання дозволу на самостійне придбання цих товарів територіальними управліннями;

- під час здійснення розподілу речового майна враховувати рівень фактичної забезпеченості підпорядкованих підрозділів та за необхідності здійснювати перерозподіл надлишкового майна;

- для уникнення ризику втрати майна, у встановленому порядку документально оформити операції з передавання зброї та боєприпасів відповідно до вимог Положення № 1482, а також опрацювати питання повернення власникам зброї та боєприпасів, що не передбачені нормами належності озброєння в ССО;

- розробити порядок здійснення охорони житла судді ВАКС, а також тимчасового розміщення, у разі загрози життю чи здоров'ю судді ВАКС, членів його сім'ї (за заявою судді), у місцях, що гарантують їхню безпеку;

- складати плани забезпечення одностроєм з огляду на штатну чисельність співробітників Служби та залишки речового майна на складах;
- дотримуватися Положення про порядок ведення договірної роботи в ССО, в частині зазначення у договорах відповідних істотних умов, відповідності законодавству, логічній послідовності викладу, відсутності суперечностей, доступності для розуміння;
- для вдосконалення внутрішнього контролю провести ідентифікацію та оцінку ризиків у діяльності структурних підрозділів;
- вжити заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому, розглянути питання про притягнення до відповідальності винних осіб.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Державній судовій адміністрації України і рекомендувати:

- посилити контроль за плануванням потреби у фінансових ресурсах та ефективним використанням бюджетних коштів;

- під час визначення результативних показників бюджетної програми за КПКВК 0501020 дотримуватися Загальних вимог № 1536, зокрема в частині:

забезпечення їх підтвердження офіційною державною статистичною, фінансовою та іншою звітністю, даними бухгалтерського, статистичного та внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, що є джерелами інформації для визначення результативних показників, або розрахунку за допомогою математичних дій з показниками таких звітності та обліку;

розроблення методики розрахунку для результативних показників, що потребують методологічних роз'яснень їх змісту;

оцінювання виконання кожного завдання бюджетної програми та реалізації кожного напрямку використання бюджетних коштів;

- для усунення термінологічних неузгодженостей внести зміни до Наказу № 812 та Інструкції № 256;

- для уникнення ризику незабезпечення ССО повною мірою охорони приміщень судових установ, зокрема їх цілодобової охорони та безпеки учасників судового процесу і підтримання громадського порядку в судах, вжити заходів щодо забезпечення будівель, приміщень судів та установ системи правосуддя необхідними засобами охоронного призначення;

- вжити заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та запобігання їм у подальшому, розглянути питання притягнення до відповідальності винних осіб.

6. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищій раді правосуддя і рекомендувати:

- відповідно до положень статті 73 Закону України від 21.12.2016 № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» звернутися до суб'єктів права законодавчої ініціативи із пропозиціями внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти щодо:

урегулювання колізії правових норм положень частини другої статті 10 Закону № 2447 і частини першої статті 140 Закону № 1402 щодо надання судді ВАКС цілодобової охорони;

унормування питання реалізації системи особливих заходів державного захисту суддів ВАКС шляхом внесення зміни до Закону України від 23.12.1993 № 3781-ХІІ «Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів» у частині доповнення переліку суддів, щодо яких вживаються заходи державного захисту;

- внести зміни до підпункту 5 пункту 13 Положення № 1051 в частині забезпечення цілодобової особистої безпеки судді ВАКС відповідно до частини другої статті 10 Закону № 2447.

7. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати ТУ ССО у Вінницькій області, ТУ ССО у Дніпропетровській області, ТУ ССО у Закарпатській області, ТУ ССО у м. Києві та Київській області, ТУ ССО у Львівській області, ТУ ССО у Одеській області, і рекомендувати розглянути рішення Рахункової палати та вжити заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків.

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН

Додаток

Інформація про порушення та недоліки, встановлені під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони територіальними управліннями Рахункової палати

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
Використання коштів державного бюджету з порушенням норм чинного законодавства				
2020	ТУ ССО у Вінницькій області	18,3	Аудитом встановлено, що ТОВ «Роландс Компані» виконано, а Управлінням оплачено окремі роботи на об'єкті «Капітальний ремонт приміщень та заміна віконних блоків на металопластикові в адміністративній будівлі по вул. Гонти, 39 м. Вінниця ТУ ССО у Вінницькій області» за відсутності коригованої та затвердженої проєктної документації, яка пройшла б експертизу змін до прийнятих проєктних рішень, як передбачено пунктом 11 Порядку затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затвердженого Кабінетом Міністрів України від 11.05.2011 № 560, та статтею 31 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI. Зокрема, згідно з поданим ТОВ «Роландс Компані» актом № 13-02-1-1 приймання виконаних будівельних робіт за грудень 2020 року, підрядником виконано та Управлінням оплачено роботи з установлення дошок підвіконних металопластикових, які не передбачені проєктною документацією, на суму 18,3 тис. грн, чим не дотримано вимог пунктів 3 та 4 Порядку № 560 в частині внесення змін до проєктної документації та її затвердження	Порядок затвердження проєктів будівництва і проведення їх експертизи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11.05.2011 № 560, Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності» від 17.02.2011 № 3038-VI
2021	ТУ ССО у Закарпатській області	0,2	Управлінням, з недотриманням вимог пункту 3.1 Додатка до наказу ТУ Служби від 11.05.2021 № 147 та підпункту 3.1.13 пункту 3.1 розділу 3 «Норм витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті», затверджених наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43, у період з 18.09.2021 по 25.09.2021, з 28.09.2021 по 01.10.2021, 03.10.2021, з 06.10.2021 по 31.10.2021, застосовувалися коефіцієнти підвищення витрат палива на охолодження салону автомобіля за температури повітря нижчої +20 °С, що призвело до зайвого списання 8,06 літрів бензину марки А-95 за трьома автомобілями на загальну суму 0,2 тис. гривень	Норми витрат палива і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті, затверджені наказом Міністерства транспорту України від 10.02.1998 № 43, Наказ ТУ ССО у Закарпатській області від 11.05.2021 № 147 «Про встановлення норм витрат палива на автомобільному транспорті ТУ ССО у Закарпатській області»

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
Всього:			18,5	
Правильність та своєчасність відображення в бухгалтерському обліку, бюджетній та фінансовій звітності фінансово-господарських операцій				
2019	ТУ ССО у Вінницькій області	29,6	З порушенням вимог частини п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» господарські операції з придбання у листопаді 2019 року основних засобів на загальну суму 29,6 тис. грн відображені у бухгалтерському обліку Управління у наступному місяці після їх здійснення	Закон України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
2022	ТУ ССО у Одеській області	30,8	З недотриманням вимог частини п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», пунктів 1, 2 розділу II Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, Управлінням проведено улаштування системи резервного живлення, яку не оприбутковано у бухгалтерському обліку ТУ Служби, що призвело до заниження в обліку вартості активів на загальну суму 30,8 тис. грн та викривлення звітних даних	Закон України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202
2021	ТУ ССО у Одеській області	50,6	З недотриманням вимог частини п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», пункту 1 розділу III Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, Територіальним управлінням не було відображено в обліку господарську операцію з дообладнання існуючих об'єктів основних засобів, що призвело до заниження в обліку вартості активів на загальну суму 50,6 тис. грн та викривлення звітних даних	Закон України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2022	ТУ ССО у Одеській області	1,4	З недотриманням вимог частини п'ятої статті 9 Закону України від 16.07.1999 № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», пунктів 1, 2 розділу IV Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 123 «Запаси», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202, Територіальним управлінням не відображено в обліку господарську операцію зі встановлення замка накладного з контролером, чим завищено в обліку вартість запасів на суму 1,4 тис. гривень	Закон України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202
2019	ТУ ССО у Закарпатській області	193,8	Господарська операція з придбання цифрових портативних радіостанцій коштом асигнувань із державного бюджету за КПКВК 0501020 (КЕКВ 3110) на загальну суму 193,8 тис. грн (накладна від 28.11.2019 № 5286) з недотриманням вимог частини п'ятої статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» відображена за даними бухгалтерського обліку у грудні 2019 року	Закон України від 16.07.1999 № 996 «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»
Всього:		306,2		
Нерезультативне та неекономне використання коштів державного бюджету				
2020	ТУ ССО у Дніпропетровській області	64,2	Управлінням допущено нерезультативне використання 64,2 тис. грн щодо придбання у листопаді 2020 року світлоакустичних панелей «Стріла Ultra Slim», без відповідного дозволу уповноваженого органу МВС, що передбачений наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.12.2019 № 1080 «Про порядок оформлення, видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв синього кольору на транспортних засобах», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.01.2020 за № 85/34368, які майже два роки не використовуються	Нерезультативне використання бюджетних коштів
2019–2022	ТУ ССО у Львівській області	514,1	Аудит засвідчив наявність окремих груп необоротних активів та запасів на загальну суму 514,1 тис. грн, які впродовж тривалого періоду часу ТУ Служби не використовуються (не вводяться в експлуатацію), що є свідченням неефективного використання майна та нерезультативного використання коштів державного бюджету на його придбання	Нерезультативне використання бюджетних коштів

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019–2020	ТУ ССО у Львівській області	99,9	ТУ Служби у 2019 році перед укладенням з центральною філією ДП «ІНФОТЕХ» договору від 05.11.2019 № 23-19 на надання послуг з консультування підготовки до автоматизації процесів бухгалтерського обліку та звітності (ціна договору – 99,9 тис. грн) не проводило аналіз існуючих на ринку цінових пропозицій щодо предмета закупівлі. Закупівля цих послуг здійснювалася без використання електронної системи. Оплата наданих послуг на суму 99,9 тис. грн здійснена 19.11.2019. Як наслідок, вартість надання послуг з консультування щодо підготовки до автоматизації процесів бухгалтерського обліку та звітності (згідно з укладеним договором від 05.11.2019 № 23-19) становить 99,9 тис. грн, проте вартість ліцензійного примірника комп'ютерної програми «Програмне забезпечення ведення бухгалтерського обліку та звітності» (згідно з укладеним ССО з ДП «ІНФОТЕХ» договором № 19-0231 від 03.09.2019 постачання ліцензійної комп'ютерної програми «Програмне забезпечення ведення бухгалтерського обліку та звітності») становить 100,2 тис. грн, що свідчить про неспіврозмірність вартостей надання консультаційних послуг і ліцензійного програмного забезпечення та неекономне використання 99,9 тис. грн бюджетних коштів на таке консультування	Неекономне використання бюджетних коштів
2020	ТУ ССО у Одеській області	64,2	Внаслідок завчасних управлінських рішень ССО щодо придбання ТУ Служби світлоакустичних панелей, можливість видачі дозволів на встановлення яких на транспорт ССО не передбачена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.12.2019 № 1080 «Про порядок оформлення, видачі та обліку дозволів на встановлення та використання спеціальних звукових і світлових сигнальних пристроїв синього кольору на транспортних засобах», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.01.2020 за № 85/34368, допущено нерезультативне використання коштів державного бюджету на придбання відповідного спеціального обладнання на суму 64,2 тис. грн, що не використовується більше двох років	Нерезультативне використання бюджетних коштів

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019	ТУ ССО у Одеській області	188,4	Аудитом встановлено, що Територіальним управлінням, на виконання вимог доручення Голови Служби від 21.12.2019 № 152 «Про проведення закупівлі речового майна територіальними управліннями служби судової охорони», придбано бронежилетів 2 класу прихованого носіння у кількості 13 штук загальною вартістю 188,4 тис. грн, наявність та можливість використання яких як тактичного та спеціального обмундирування не передбачена нормами належності, що діяли у 2019 році. Це свідчить про нерезультативне використання коштів державного бюджету у відповідній сумі	Нерезультативне використання бюджетних коштів
2019	ТУ ССО у Одеській області	63,7	Аудитом встановлено придбання ТУ Служби речового майна у 2019 році за вартісними показниками, які перевищували вартість речового майна, отриманого ТУ у централізованому порядку, що призвело до неекономного використання коштів спеціального фонду державного бюджету на загальну суму 63,7 тис. гривень	Неекономне використання бюджетних коштів
2019–2022	ТУ ССО у м. Києві та Київській області	13 364,6	Аудитом встановлено випадки невикористання впродовж 3,5 років майна (речове майно, обмундирування, озброєння), отриманого від ССО, що знаходиться на складах Управління, що свідчить про неефективне використання майна та нерезультативне використання коштів державного бюджету на загальну суму 13 364,6 тис. гривень	Нерезультативне використання бюджетних коштів
Всього:		14 359,1		
Порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету				
2019–2022	ССО	263 848,6	Затвердження кошторисів ТУ ССО у Вінницькій області за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки в загальній сумі 263 848,6 тис. грн здійснювалося в умовах незастосування розпорядником коштів нижчого рівня – ССО – положень Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2002 № 228 (далі – Порядок № 228), визначених для головних розпорядників, в частині встановлення обсягів бюджетних асигнувань та доведення їх до розпорядників коштів нижчого рівня лімітними довідками, чим не дотримано вимоги абзацу четвертого пункту 7, абзацу першого пункту 27 Порядку № 228	Порядок № 228

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019– 2022	ССО		Затвердження кошторисів ТУ ССО у Дніпропетровській області за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки здійснювалося в умовах незастосування розпорядником коштів нижчого рівня – ССО – положень Порядку № 228, визначених для головних розпорядників, в частині встановлення обсягів бюджетних асигнувань та доведення їх до розпорядників коштів нижчого рівня лімітними довідками, чим не дотримано вимоги абзацу четвертого пункту 7, абзацу першого пункту 27 Порядку № 228.	Порядок № 228
2019	ТУ ССО у м. Києві та Київській області	110,4	Управління у порушення пунктів 43, 47 Порядку № 228 не складало детальні розрахунки до змін до кошторису на 2019 рік за КЕКВ 2270 «Оплата комунальних послуг та енергоносіїв» на суму 110,4 тис. гривень	Порядок № 228
2020– 2021	ССО		У порушення вимог пунктів 10, 11, 14 Порядку № 228 розпорядник бюджетних коштів вищого рівня (ССО) не доводив до ТУ ССО у Львівській області вказівки (завдання) щодо складання проєктів кошторисів на 2020–2021 роки та, відповідно, Управління не складало і не подавало проєкти таких кошторисів на зазначені бюджетні роки	Порядок № 228
2019– 2022	ССО		Затвердження кошторисів ТУ ССО у Львівській області за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки здійснювалося в умовах незастосування розпорядником коштів нижчого рівня – ССО – положень Порядку № 228, визначених для головних розпорядників, щодо встановлення обсягів бюджетних асигнувань та доведення їх до розпорядників коштів нижчого рівня лімітними довідками, чим не дотримано вимоги абзацу четвертого пункту 7, абзацу першого пункту 27 Порядку № 228	Порядок № 228
2019– 2022	ТУ ССО у Львівській області		У порушення вимог пункту 20 Порядку № 228 у кошторисах на 2019–2022 роки обсяг видатків на оплату праці з нарахуваннями, які становлять понад 90 відс. усіх видатків установи, визначався з огляду на фактичну, а не затверджену штатну чисельність працівників	Порядок № 228

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2020, 2022	ССО	171,1	Затвердження кошторису Управління за КПКВК 0501020 на 2020 і 2022 роки здійснювалося в умовах незастосування розпорядником коштів нижчого рівня – ССО положень Порядку № 228, визначених для головних розпорядників, в частині перевірки підтвердження показників розрахунками та економічними обґрунтуваннями, що включалися до кошторисів без урахування фактичної потреби, обрахованої ТУ ССО у Львівській області, чим не дотримано вимоги абзацу четвертого пункту 7, пункту 29 Порядку № 228, що відповідно до пункту 16 частини першої статті 116 Бюджетного кодексу України є порушенням бюджетного законодавства. Як наслідок, ССО на 2020 рік зайво затверджено кошторисні призначення за КЕКВ 2271 на суму 101,8 тис. грн, КЕКВ 2272 – 15,5 тис. грн та на 2022 рік за КЕКВ 2273 на суму 53,8 тис. гривень	Порядок № 228
2019–2022	ССО	121 866,4	Затвердження кошторисів ТУ ССО у Закарпатській області за КПКВК 0501020 на 2019–2022 роки здійснювалося в умовах незастосування розпорядником коштів нижчого рівня – ССО – положень Порядку № 228, визначених для головних розпорядників, в частині встановлення обсягів бюджетних асигнувань та доведення їх до розпорядників коштів нижчого рівня лімітними довідками, чим не дотримано вимоги абзацу четвертого пункту 7, абзацу першого пункту 27 Порядку № 228	Порядок № 228
Всього:			385 996,5	
			Інші недоліки	
2022	ТУ ССО у Вінницькій області	5 500,0	У зв'язку із закінченням 10.12.2022 строку дії договору оренди приміщень, які використовуються Управлінням для забезпечення виконання повноважень, та зволіканням щодо продовження дії договору, існують ризики непродовження договору та, відповідно, втрати фінансових ресурсів у загальній сумі понад 5,5 млн грн, витрачених з державного бюджету на поточні та капітальні ремонти орендованих об'єктів нерухомого майна	Ризик втрати фінансових ресурсів

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019–2022	ТУ ССО у Дніпропетровській області	79,2	Через недотримання вимог пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» із змінами, протягом 2019–2022 років, частину співробітників не забезпечено авансом на час службового відрядження на загальну суму 79,2 тис. гривень	Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів»
2019	ТУ ССО у м. Києві та Київській області	34,8	У порушення вимог наказу ССО від 16.09.2019 № 118 «Про централізоване матеріально-технічне забезпечення Служби судової охорони» Управлінням без дозволу Служби придбана комп'ютерна техніка на суму 34,8 тис. гривень	Наказ ССО від 16.09.2019 № 118 «Про централізоване матеріально-технічне забезпечення Служби судової охорони»
2020–2021	ТУ ССО у м. Києві та Київській області	418,0	За відсутності фінансування на проведення капітального ремонту адміністративної будівлі за адресою вул. Тарасівська, буд. 15-а, існують ризики нерезультативного використання коштів державного бюджету у 2020–2021 роках у загальній сумі 418,0 тис. грн, зокрема на обстеження будівлі – 137,3 тис. грн, на розробку проєктно-кошторисної документації – 260,5 тис. грн і проведення експертизи – 20,2 тис. гривень	Ризики нерезультативного використання бюджетних коштів
2021–2022	ТУ ССО у Львівській області	168,6	У порушення вимог пункту 1 Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 648 «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» та вимог пункту 15 розділу II Порядку виплати грошового забезпечення співробітникам ССО, затвердженого наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384, тринадцятьом співробітникам Управління, які у відповідні періоди 2021 року та I півріччя 2022 року несли службу у гірських населених пунктах, не підвищено посадові оклади на 25 відс., що призвело до заниження як посадового окладу, так і надбавки за стаж служби та надбавки за особливості проходження служби загалом на суму 168,6 тис. грн, зокрема у 2021 році – 99,1 тис. грн, у I півріччі 2022 року – 69,5 тис. гривень	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 648 «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах», Порядок виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони, затверджений наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384

Продовження додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019–2022	ТУ ССО у Львівській області		Через недотримання вимог пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» із змінами, протягом 2019–2022 років, частину співробітників не забезпечено авансом на час службового відрядження	Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів»
2022	ТУ ССО у Вінницькій області	98,3	У порушення вимог абзацу другого, пункту 4 постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 289 «Про грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони» та пункту 34 розділу II Порядку виплати грошового забезпечення співробітникам ССО, затвердженого наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384, не проведено нарахування 58 співробітникам Управління, на яких покладено обов'язки з охорони приміщень судів, доплати за службу в нічний час за період лютий-червень 2022 року в загальній сумі 98,3 тис. гривень	Постанова Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 289 «Про грошове забезпечення співробітників Служби судової охорони», Порядок виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони, затверджений наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384
2021–2022	ТУ ССО у Одеській області		У недотримання вимог частини одинадцятої статті 9 Закону України «Про колективні договори і угоди» Колективний договір між керівництвом ТУ Служби та Первинною профспілковою організацією територіального управління Служби судової охорони у Одеській області на 2021–2024 роки не зареєстровано в установленому порядку в місцевому органі виконавчої влади або органі місцевого самоврядування (Департамент праці та соціальної політики Одеської міської ради)	Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII «Про колективні договори і угоди»

Закінчення додатка

Рік	Найменування об'єкта аудиту	Сума, тис. грн	Виявлені під час аудиту недоліки	Назва документа, який порушено/недотримано
2019–2022	ТУ ССО у Одеській області		Через недотримання вимог пункту 5 постанови Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів» із змінами, протягом 2019–2022 років, частину співробітників не забезпечено авансом на час службового відрядження	Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів»
2021–2022	ТУ ССО у Закарпатській області	83,9	У порушення вимог пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 648 «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах» та вимог пункту 15 розділу II Порядку виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони, затвердженого наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384, десятьом працівникам Управління, які у відповідні періоди 2021 року та I півріччя 2022 року несли службу у гірських населених пунктах, не підвищено посадові оклади на 25 відс., що призвело до недоотримання вказаними співробітниками Управління грошового забезпечення в загальній сумі 83,9 тис. гривень	Постанова Кабінету Міністрів України від 11.08.1995 № 648 «Про умови оплати праці осіб, які працюють в гірських районах», Порядок виплати грошового забезпечення співробітникам Служби судової охорони затверджений наказом ДСАУ від 26.08.2020 № 384
Всього:		6 284,5		

Довідка

про результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих Державною судовою адміністрацією України щодо змісту проєкту Звіту про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
1.	<i>Абзац дванадцятий розділу I (стор. 11)</i> "З огляду на те, що започаткування діяльності ССО розпочалося лише у березні 2019 року (22.03.2019), ДСА України не виконала своєчасно" покладені на неї пунктом 46 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення Закону № 1402 (із змінами і доповненнями) завдання." <i>У абзаці другому підпункту 1.1 пункту 1 розділу «Висновки» (стор. 91)</i> "У порушення вимог пунктів 44, 45 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1402 (у першій редакції) Положення про Службу судової охорони та вичерпний перелік судів, органів та установ системи правосуддя, охорона яких здійснюється підрозділами Національної поліції України та Національної гвардії України, затверджені ВРП і Кабінетом Міністрів України відповідно із недотриманням строків, встановлених законодавством. ДСАУ не виконала своєчасно" покладені на неї Законом № 1402 (із змінами та доповненнями) завдання із створення ССО не пізніше 1 січня 2019 року. Започаткування діяльності Служби судової охорони розпочалося лише у березні 2019 року (22.03.2019), через рік та 3 місяці після затвердження положення."	Замінити словами "З огляду на те, що започаткування діяльності ССО розпочалося лише у березні 2019 року (22.03.2019), ДСА України не мала реальної можливості своєчасно виконати" покладені на неї пунктом 46 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення Закону № 1402 (із змінами і доповненнями) завдання." Слова "ДСАУ не виконала своєчасно" замінити словами "ДСА України не мала реальної можливості своєчасно виконати" Обґрунтування. Верховна Рада України 02.06.2016 прийняла Закон України № 1402-VIII "Про судоустрій і статус суддів", що набрав чинності 30.09.2016. З 2016 року і до сьогодні до Закону № 1402 постійно вносяться зміни, які у тому числі безпосередньо вплинули і на створення ССО. Законом України від 12.07.2018 № 2509 "Про внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" у зв'язку з прийняттям Закону України "Про Вищий антикорупційний суд", що набув чинності 05.08.2018, змінено статус, повноваження, порядок призначення та проходження служби працівниками ССО, зокрема, положеннями	Взято до відома, має характер пояснень

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
		статті 161 Закону № 1402 встановлено, що ССО є державним органом у системі правосуддя для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах. Керівництво діяльністю ССО здійснює Голова ССО, який призначається на посаду за результатами відкритого конкурсу і звільняється з посади Вищою радою правосуддя. Відповідно до Закону № 1402, за результатами відкритого конкурсу та проведення спеціальної перевірки, встановленої Законом України "Про запобігання корупції", Вищою радою правосуддя рішенням від 21.03.2019 № 886/0/15-19 призначено Голову ССО. Вища рада правосуддя рішенням від 04.04.2019 № 1051/0/15-19 затвердила нове Положення про ССО, в свою чергу визнавши таким, що втратило чинність, рішення Вищої ради правосуддя від 21.12.2017 № 4237/0/15-17 "Про затвердження Положення про Службу судової охорони". Рішенням від 04.04.2019 № 1052/0/15-19 Вища рада правосуддя затвердила Положення про проходження служби співробітниками ССО. Пунктом 1 Положення про ССО, затвердженим рішенням Вищої ради правосуддя від 21.12.2017 № 4237/0/15-17, визначено, що це Положення розроблено відповідно до Закону України "Про судоустрій і статус суддів" і визначає засади утворення та функціонування Державної установи "Служба судової охорони" її повноваження, організацію та методи роботи, права і обов'язки працівників, взаємовідносини з іншими державними органами, установами та організаціями.	

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
	абзац десятий розділу «Передумови проведення аудиту» (стор. 9) “Протягом березня-червня 2019 року розпочато формування центрального органу управління Служби, а також восьми територіальних управлінь, призначено Голову Служби, його заступників, начальників управлінь центрального органу.”	Таким чином, законодавець змінив організаційно-правову форму ССО з Державної установи "Служба судової охорони" на державний орган у системі правосуддя. З огляду на зазначене, зважаючи на зміну організаційно-правової форми ССО та абзац десятий розділу «Передумови проведення аудиту» (стор. 9) проєкту Звіту, ДСА України вважає, що така проблема існувала на загальнодержавному рівні, враховуючи неодноразове внесення змін до Закону України "Про судоустрій і статус суддів", у тому числі і до пункту 46 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" цього Закону, а запропоноване ДСА України формулювання буде відповідати висновкам, що зроблені за текстом	
2.	абзац тридцять перший пункту 3.1 розділу III (стор.56) “Крім того, ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів у 2019–2022 роках включено недостовірні дані до звітів про виконання паспортів бюджетних програм.” абзац другий пункту 3.1 розділу III «Висновок» (стор. 58) “ДСАУ внаслідок допущеної арифметичної помилки включено недостовірні дані до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік за напрямом «Забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони» в частині касових видатків спеціального фонду.”	Замінити словами «ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів у 2019–2022 роках включені помилкові дані до звітів про виконання паспортів бюджетних програм” Замінити словами «ДСАУ внаслідок допущеної арифметичної помилки включено помилкові дані до звіту про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік за напрямом "Забезпечення виконання функцій та завдань Службою судової охорони" в частині касових видатків спеціального фонду.» Обґрунтування. Запропоноване ДСА України формулювання буде відповідати висновкам, зробленим на підставі тексту, оскільки в тексті	Не враховано Запропоноване ДСАУ формулювання не змінює суті викладеного у звіті твердження. Відповідно до пункту 1.9 розділу I Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098 (зі змінами), зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 21.01.2003 за № 47/7368, головний розпорядник забезпечує своєчасність затвердження паспортів бюджетних програм, достовірність і повноту інформації, що в них міститься. Відповідно до пункту 7 Загальних вимог № 1536 головні розпорядники: забезпечують достовірність результативних показників та точність їх

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
		<i>проєкту Звіту (абзац другий підпункту 3.1 пункту 3 «Висновок») зроблено висновок про арифметичні помилки</i>	розрахунку; розробляють методик розрахунку для результативних показників, що потребують методологічних роз'яснень їх змісту.
3.	<i>абзац третій пункту 3.1 розділу III «Висновок» (стор. 58)</i> “ДСАУ не забезпечено підтвердження у звітах про виконання паспортів бюджетної програми результативних показників звітністю та даними обліку, що суперечить пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами), а також достовірності та точності їх розрахунку, як передбачено пунктом 7 Загальних вимог № 1536, що відповідно до пункту 36 частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства.”	Замінити словами "ДСАУ не забезпечено підтвердження у звітах про виконання паспортів бюджетної програми результативних показників звітністю та даними обліку, що суперечить пункту 6 частини п'ятої статті 22 БКУ (із змінами), а також обґрунтованості та точності їх розрахунку, як передбачено пунктом 7 Загальних вимог № 1536, що відповідно до частини першої статті 116 БКУ є порушенням бюджетного законодавства." Обґрунтування. Запропоноване ДСА України формулювання буде відповідати висновкам, зробленим на підставі тексту, оскільки в тексті проєкту Звіту неодноразово зазначається про відсутність методики розрахунку результативних показників, унаслідок чого вони визначалися довільно, без обґрунтування відповідними розрахунками	Так, аудитом встановлено, що у звіті про виконання паспорта бюджетної програми (КПКВК 0501020) за 2019 рік із 9 результативних показників, що характеризували виконання повноважень та завдань ССО, 6 результативних показників, або більш як дві третини, були визначені (обраховані) невірно, або не були підтверджені відповідними розрахунками та звітністю. Зокрема, результативні показники «чисельність працівників Служби судової охорони»; «кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони»; кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони»; «рівень створення Служби судової охорони»; «рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони; частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості» не були підтверджені звітністю, даними обліку, або даними, отриманими за допомогою математичних розрахунків за показниками звітності та обліку, як передбачено абзацом восьмим пункту 6 Загальних вимог № 1536. Встановлено також, що значення показника затрат «кількість приміщень судів

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
			та установ, що охороняються Службою судової охорони» – 118 од. – у паспорті та звіті про виконання паспорта бюджетної програми не відповідало фактичній кількості приміщень судів та установ, що охоронялися ССО – 194 од., що менше на 76 одиниць. А такі результативні показники, як «кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони, середня вартість комплекту форменого одягу», «рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони» та «рівень створення Служби судової охорони» через відсутність методики їх розрахунку визначалися довільно, без обґрунтування відповідними розрахунками. У звіті про виконання паспорта бюджетної програми за 2020 рік із 13 результативних показників, які характеризували виконання повноважень та завдань ССО, 9 результативних показників, або 69,2 відс., не були підтверджені відповідними розрахунками та звітністю, або були визначені (обраховані) невірно, зазначені за загальним фондом замість спеціального. Так, значення показника затрат «кількість приміщень судів та установ, що охороняються Службою судової охорони» – 277 од. – у паспорті та звіті про виконання паспорта бюджетної програми не відповідало фактичній кількості приміщень судів та установ, що охоронялися ССО –

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
			494 од., що менше на 217 одиниць. Фактичне виконання показника «рівень забезпечення автомобільним транспортом співробітників Служби судової охорони» – 45,0 відс. (із передбачених штатом 460 од. в наявності станом на 01.01.2021 було 207 од.), що на 16,0 відс. менше зазначеного у звіті (61,0 відсоток). Також незважаючи на те, що формений одяг і зброя у 2020 році закуповувалася коштом спеціального фонду, фактичне виконання результативних показників «кількість придбаних комплектів форменого одягу для Служби судової охорони», «кількість придбаних одиниць зброї для Служби судової охорони, середня вартість одиниці зброї для Служби судової охорони», «середня вартість комплекту форменого одягу для Служби судової охорони та рівень забезпечення форменим одягом та зброєю працівників Служби судової охорони» зазначено у звіті про виконання паспорта бюджетної програми за загальним фондом. У звітах про виконання паспорта бюджетної програми за КПКВК 0501020 на 2021 рік був невірно зазначений результативний показник якості «частка приміщень, що охороняються Службою судової охорони, до їх загальної кількості». Так, у звіті зазначено 78,0 відс., замість 80,0 відс. (фактичне виконання цього показника), або на 2,0 відс. менше.

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
	<i>абзац четвертий пункту 3.2 розділу III (стор. 58)</i> “Аудитом встановлено, що з огляду на те, що у 2019 році ССО перебувала в стадії формування і кошти на оплату праці, поточні та комунальні видатки не могли бути використані в повному обсязі, ДСАУ зменшила бюджетні асигнування ССО на суму 458 764,8 тис. грн, які перерозподілила між ДСАУ, апеляційними та місцевими судами.”	Обґрунтування. В абзаці четвертому пункту 3.2 розділу III зазначено (стор. 58): "Аудитом встановлено, що з огляду на те, що у 2019 році ССО перебувала в стадії формування і кошти на оплату праці, поточні та комунальні видатки не могли бути використані в повному обсязі, ДСАУ зменшила бюджетні асигнування ССО на суму 458 764,8 тис. грн, які перерозподілила між ДСАУ, апеляційними та місцевими судами." Таким чином, перерозподіл бюджетних асигнувань відбувся з об'єктивних причин, а не внаслідок прорахунків	
5.	<i>абзац п'ятий пункту 3.2 розділу III «Висновок» (стор. 85)</i> “З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та повноваження, що визначені Законом № 1402, ДСАУ та ССО, яка відповідно до Закону України від 21.06.2018 № 2469 «Про національну безпеку України» ще входить до складу сектору безпеки і оборони, для чіткого розмежування повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі доцільно для ССО: а) визначити окрему бюджетну програму; б) надати повноваження головного розпорядника бюджетних коштів, або відповідального виконавця окремої бюджетної програми.”	Виключити Обґрунтування. Частиною 10 статті 131 Конституції України встановлено, що відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи для фінансового та організаційного забезпечення судів. Так, згідно зі статтею 151 Закону № 1402 Державна судово адміністрація України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади. Забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах є лише однією зі складових організаційного забезпечення діяльності органів судової влади. При цьому звертаємо увагу на таке. Починаючи з 2002 року організація бюджетного процесу здійснюється за програмно-цільовим методом, мета,	Враховано частково, викладено в такій редакції: “З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та повноваження, визначені Законом № 1402, ДСАУ та ССО, яка відповідно до Закону України від 21.06.2018 № 2469 «Про національну безпеку України» ще входить до складу сектору безпеки і оборони, для чіткого розмежування повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі доцільно для ССО визначити окрему бюджетну програму та надати їй повноваження відповідального виконавця такої бюджетної програми.”

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
	<i>абзац другий підпункту 3.5 пункту 3 розділу «Висновки» (стор. 94)</i> “З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та завдання ССО, що визначені Законами № 1402, № 2447 та Законом України від 21.06.2018 № 2469 «Про національну безпеку України» доцільно для ССО визначити окрему бюджетну програму.” <i>абзац другий пункту 6 розділу «Пропозиції» (стор. 98)</i> “6. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Вищій раді правосуддя і рекомендувати:	<i>основні принципи та елементи якого визначені у Концепції застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.09.2002 № 538-р. Згідно із зазначеним методом запроваджено програмну класифікацію видатків і надання кредитів у складі бюджетної класифікації.</i> <i>Належне застосування програмно-цільового методу забезпечується шляхом чіткого визначення його складових (бюджетні програми, їх відповідальні виконавці, паспорти і результативні показники) та обов'язкового дотримання вимог щодо здійснення відповідних заходів на державному та місцевому рівні.</i> <i>Основним елементом програмно-цільового методу є бюджетна програма, що згідно з Бюджетним кодексом України становить сукупність заходів, спрямованих на досягнення єдиної мети шляхом виконання завдань та очікуваного результату, визначення та реалізацію яких здійснює розпорядник бюджетних коштів відповідно до покладених на нього функцій.</i> <i>Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.04.2011 № 292-р схвалено Стратегією оптимізації бюджетних програм, метою якої є оптимізація кількості бюджетних програм для забезпечення повного впровадження програмно-цільового методу у тому числі шляхом скорочення їх кількості.</i> <i>Так, на початок 2015 року за ДСА України як головним розпорядником коштів було визначено 10 бюджетних програм, більшість з яких були однотипними за метою, завданнями та іншими критеріями.</i>	“З огляду на зазначені системні організаційно-адміністративні проблеми фінансового забезпечення та завдання ССО, визначені Законами № 1402, № 2447 та Законом України від 21.06.2018 № 2469 «Про національну безпеку України», доцільно для ССО визначити окрему бюджетну програму. Чіткому розмежуванню повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі, забезпеченню виконання завдань ССО, досягненню позитивних результатів у сфері управління коштами державного бюджету, спрямованими на забезпечення діяльності Служби, запобігання зазначених перерозподілів коштів сприятиме визначення ССО відповідальним виконавцем бюджетної програми в системі головного розпорядника ДСАУ.” “3. Відомості про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, виділених на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
	для чіткого розмежування повноважень під час складання, затвердження та виконання бюджету, в умовах застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі і забезпечення виконання завдань ССО, визначених Законами № 1402, № 2447 та Законом України від 21.06.2018 № 2469 «Про національну безпеку України», статті 148 та інших статей Закону № 1402 щодо надання ССО повноважень головного розпорядника бюджетних коштів, або відповідального виконавця окремої бюджетної програми»	<i>Як показує практика роботи, дуже часто протягом фінансового року виникає необхідність здійснення перерозподілу бюджетних призначень між розпорядниками бюджетних коштів для забезпечення виконання нових раніше не передбачених завдань. При цьому статтею 23 Бюджетного кодексу України передбачена досить складна та довготривала процедура перерозподілу бюджетних призначень між бюджетними програмами, а саме здійснюються за рішенням Кабінету Міністрів України (Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевої державної адміністрації, виконавчого органу відповідної місцевої ради), погодженням з Комітетом Верховної Ради України з питань бюджету (відповідною комісією Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевої ради), у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Як правило, проходження такої процедури здійснюється протягом 5-6 місяців, що практично унеможливляє здійснення перерозподілу.</i> <i>Натомість перерозподіл бюджетних призначень між розпорядниками бюджетних коштів в межах однієї бюджетної програми здійснюється протягом декількох днів довідкою головного розпорядника бюджетних коштів.</i> <i>З практики минулих років зазначаємо, що у 2017 році після оптимізації бюджетних програм ДСА України більш оперативно вирішуються питання щодо перерозподілу передбачених асигнувань чи виділення додаткових асигнувань при потребі розпорядників коштів нижчого рівня.</i> <i>В умовах воєнного стану та обмежених бюджетних ресурсів, перед усіма органами та</i>	“доручити Міністерству фінансів України разом з Державною судовою адміністрацією України опрацювати та внести в установленому порядку пропозиції щодо: встановлення бюджетних призначень на забезпечення діяльності Служби судової охорони за окремою бюджетною програмою з визначенням цієї Служби відповідальним виконавцем такої бюджетної програми.”

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
		установами в системі правосуддя України постає завдання спрямувати свою діяльність на досягнення єдиної мети – забезпечення повного та своєчасного розгляду справ і відновлення довіри суспільства до системи правосуддя. Водночас розмежування бюджетних призначень для забезпечення функціонування судів і бюджетних призначень на забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах шляхом визначення окремих бюджетних програм буде кроком назад в спробі реформувати систему фінансового забезпечення діяльності судів та установ системи правосуддя і призведе до погіршення фінансового забезпечення судів та інших органів та установ у системі правосуддя	
6.	абзац сьомий пункту 3 підпункту 3.2, розділу «Висновки» (стор. 85) Внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів, ССО та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня під час використання коштів державного бюджету, спрямованих на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, допущено порушення норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 626 233,8 тис. грн; неефективне управління коштами державного бюджету – 565 357,6 тис. грн; нерезультативне використання коштів державного бюджету – 14 732,9 тис. грн; неекономне використання коштів державного бюджету – 773,6 тис. грн;...”	замінити словами "За недостатністю контролю на належному рівні ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів"	Не враховано Запропоноване ДСАУ формулювання не змінює суті викладеного у звіті твердження

№ з/п	Положення проєкту Звіту, до яких об'єктом контролю надані зауваження	Зміст зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту	Результати розгляду членом Рахункової палати зауважень, наданих об'єктом контролю до проєкту Звіту
	<i>абзац перший пункту 3 розділу «Висновки» (стор. 94)</i> “Внаслідок незабезпечення належного контролю ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів, ССО та розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня під час використання коштів державного бюджету, спрямованих на виконання повноважень та завдань Службою судової охорони, допущено порушень норм чинного законодавства під час планування та затвердження видатків державного бюджету у загальній сумі 626 233,8 тис. грн; неефективне управління коштами державного бюджету – 565 357,6 тис. грн; нерезультативне використання коштів державного бюджету – 14 732,9 тис. грн; неекономне використання коштів державного бюджету – 773,6 тис. грн...”	замінити словами “За недостатністю контролю на належному рівні ДСАУ як головним розпорядником бюджетних коштів..” Обґрунтування. <i>Запропоноване ДСА України формулювання буде відповідати висновкам, що зроблені за текстом проєкту Звіту</i>	

Член Рахункової палати

Віктор БОГУН